

THEOLOGIA.

N. 1287.

*In 13 Augu
Anno 1717*

36214

I

JUGUM GRAVE

SUPER

OMNES FILIOS

ADAM,

è

S.S. PATRUM VER-
BIS FORMATUM.

EDITIO SECUNDA

CORRECTOR ET AUCTION

Per

R. P. ADALBERTUM

TYLKOWSKI,

SOCIETATIS JESU THEOL.

cum

Privilegio S. R. M. Poloniæ,

Et facultate superiorum,

Typis MONASTERII OLIVENSIS, S. O. C.

Imprimebat

JACOBUS VVERNERUS, A. 1676.

DE
ARMIS ILLUSTRISSIMI DOMINI

que sunt duo vomeres erecti.

Percussit Sexcentos viros (*hostium*)
vomere & ipse quoq; defendit
Israël.

Judicium. 3. v. 31.

Al. apud Madal. Mandulowicz
36. 2147

Quo Ceres haud pridem, jam gaudet vomere Mavors
Quando MADALINAM contigit ille manum.
Hunc etiam Pallas mallet quam Gorgona ferrum:
Præripit ast cœlum, tu mea prata colas.
Auribus à fructu vomer! ferrum utile! terram
Tu non tam nosti scindere, quam serere.

AD

ILLUSTRISSIMUM ET REVE-
RENDISSIMUM

DOMINUM,

DN. BONAVENTURAM
DE NIEDZIELSKO,

DEI

Et Apostolicae sedis gratiâ

EPISCOPUM PLOCENSEM.

Terum ego ad Tuos
VOMERES cum meo
Jugo PRÆSUL ILLU-
STRISSE. Habet
enim vomer rationem cum terra,
quæ nunquam recusat imperium,
nunquam sine fœnore quod acce-

DEDICATIO.

pit, reddit. Insuper Vomer Tuus Regalis est, ut quem Regina vobis Piaſtiana hæreditatem inſcripſit, quocirca illum Regias ſequi opus meſſes, & inſcriptas nomine Regum aristas inſequi eſt neceſſe: illas nimirum in quibus Regiæ, id eſt, Chriſtianæ ſanctitatis, vel dignæ Regibus compareant notæ. Unde non tam ad ſegetem frumentorum, quàm Infulatarum, laureatarumq; virtutum ſulcare natus humum. Vomer eſt, ad quem Marcus Curius Samnitibus, Sabinisq; ſub jugum miſſis, cum extremo ætatis confuſiſſet: ad quem Attilius eburneo ſcipione deſposito manum tuliffet: ad quem nobiſſimi Philoſophorum longèq; principes & ſeveri homines, vitæq; ſanctioris ſtudioſi, meliùs quàm olim, accurriffent. Vomer eſt præ-

P. E.

C

Gen
lis.
ant
adh
ſum
affe
for
for
bis
Tui
ipſu
cien
cien

(S):(O):(S)

PRÆFATIO ALIA
PRIORI EDITIONI

Præfixa.

PER ILLUSTRIS ET REVE-
RENDISSIME
DOMINE.

Confeci Jugum. Sed quid il-
lud nisi jungatur Vomeri?
permitte, jungam Tuo
Gentilitio. Benè, ut spero, conveniet il-
lis. Jugum hoc venerandam præfert
antiquitatem. Vomer Vester à Piaſti
adhuc Conjuge, & Polonia Principe as-
ſumptus in Veſtra conſanguinea Domo
aſſervatur. Jugum, Patrum SS. dictis
formatum. Veſtri Vomeres ſanctis &
fortibus relucent factis. Quod ego ver-
bis illorum doceo, Tu cum Majoribus
Tuis factis expreſſiſti. Imò præcedis &
ipſum rapis Tecum Jugum: dum fa-
ciendo, fieri poſſe oſtendis, ad qua fa-
cienda trahit meum Jugum. Videmus

DEDICATIO.

Priscum inter Aulica negotia candorem.
Videmus inter dignitates, quorum una
Te alteri praeipit, ac priusquam habe-
re possit, destinat, quàm profunde Tui
descendant Vomeres, cùm illud identi-
dem eruant. LATIS DEO MIHI CON-
FUSIO, cùm claritatem generis ac Hono-
rum NUGAS appellas. Dum amore Mo-
destiae, Tua gesta ita sepelis, ut solo se pro-
dant fructu; eoq; uberrimo ac multipli-
ci, quantum Vomer hic Ecclesia & Deo
apud Te operetur. Ut Tuum in praesens
latendi studium tegit, ita olim pandet
amplissimè, tempus. Martia Tuorum
arma, in tela pietatis vertisti: gloriam
bellicam, in caeli trophaea. Invenère Tui
Majores in quo se nobis exhibeant: non
obscuras sed perficis eorum laudem belli-
cam, dum in sacrae mutas. Septimum
surrat saeculum, ex quò illi castra Pa-
tria Bellatoribus replendi: Sextum ex
quo Regione Vielunensi pro omnibus di-
gnita-

DEDICATIO.

præterea Præsuleus, eoq; magis ne-
 sciens, nisi ad probitatis fructus, vi-
 storiamq; de vitiis terram incidere:
 qui sunt illi ipsi, ad quos cum hoc
 meo Jugo suspiro. Sauciet hic du-
 ram cordium Vomer aduncus hu-
 mum: & Jugum quod Filiis Adam
 impositum, adducat optatam mes-
 sem. Junxeram jam illud huic Tuo
 Vomeri ante nonnullos annos, &
 operæ dicebar non exile tulisse pre-
 tium. Cum eodem restaurato re-
 paratoq; iterum redeo: permitte
 iterum Tuis jungi Vomeribus.
 Aratrum tali fuit in honore veteri-
 bus, ut teste Hiroglyphicorum
 scriptore Pierio lib. 48. nummis il-
 lud insculperent, tanquam id à
 quo pretium acciperent. Dabunt
 Tui Præsulei Vomeres etiam huic
 meo Opusculo valorem; dabunt
 & quæsitum in hominum animis

DEDICATIO.

frugum justitiæ proventum, quod
ut felicius eveniat, dum ad Sacros
Tuos Pedes hanc meam depono
aut potiùs repono Opellam, sup-
plex cernuusq; oro Præsuleam appo-
ne appreciationem.

*Illmæ Revdmæ Celsitudinis
Vestra*

Servus humillimus

ADALBERTUS TYLKOWSKI,
S. J.

PRÆ-

DEDICATIO.

gnitatibus ac Officiis Terreſtribus idoneos ſubminiſtrandi, conſuetudinem nuſquam interruperunt. Sed vetera, qua & libros implent, & ut ſublata ex oculis, non ita afficiunt, mitto. Solos Tuos profero Illuſtres Patruos & Patruales, noſtra memoria. Alexander Juedex Vieluneniſis quâ ſapientiâ ac juſtitiâ nituerit? comitia qua ſapius Nunciū, Tribunalia qua illum arbitrum laudârunt, teſtata. Jacobi Tribuni Mſciſlavien. memoria ipſa facit elogiū, Martem loquitur, Herodem loquitur. Is legionis Præſectus ſæpe totos M. D. L. Exercitus pro Duce rexit. Smolenſcum fame & præſidii inopiâ a Moſcho inclinatum, indiſtriâ, animis, alimoniâ, auſibus magnis, retinuit. Sed facta viri non hâc brevi pagellâ excipi decet, leget alia qui liberationem Smolenſci per Vladisl. IV. evoſverit. Qui Rex tantam ornaturus virtutem ejus loci Palatinatum contulit,

DEDICATIO.

tulit, sed mors priusquàm recepisset, Ja-
 cobum abstulit. Par laudi Martia mo-
 rum probitas. Legitur hac in Domicilio
 Fratibus de Monte Carmelo, erecto ac
 copiosè dotato. Joannes quantus; cujus
 ore duo Primi Regni nostri Principes
 Primatesq; loqui voluerunt? cui Abba-
 tie Landensis Administrationem per-
 petuam Vladislaus IV. Rex, cui Theo-
 dosiensem Insulam, ac Gnesnensem Suf-
 fraganeatum Regni Primas, ut meri-
 tissimo cum Summorum Pontificum
 Laude, contulerunt. Sed quantus ille in
 odiis præcipuè componendis, in labori-
 bus Ecclesia, in Pastoralis Officio, Major
 tota Polonia testata, quæ eum totius Co-
 ronæ Polonicæ Suffraganeum vocita-
 bat! Adalbertus Tribunus Vielunè.
 quantus Domi forisq; in Pace & Bello?
 nemo ignorat. Sed à Patruis ad Patru-
 les venio. Alexandri Filii sunt Ale-
 xander Succammerarius Vielunè. Ja-
 cobus

C

cobus
 IV. I
 te in
 dign
 bum
 Frat
 nenj
 toto
 dati
 ejus
 Mar
 amo
 pler
 mos
 vir
 te d
 sis,
 Sur
 jusq
 Pat
 Pra
 licit

DEDICATIO.

cobus Equestris militia sub Vladislao
 IV. Magister, qui ea gessit, qua locuple-
 te in Severiensi Ducatu remuneratione
 digna visa sunt Principi. Sed ut hic glo-
 bum tormenti bellici pede excipit: Ita
 Frater ejus Nicolaus Pincerna Vielun-
 nensis sub Zborow pro patria gloriosam
 toto pectore mortem. Non potest illau-
 datus memorari Stanislaus Subdapifer
 ejusdem Terra. Parem gloriam meritis
 Martinus Capitaneus Premisliensis,
 amor & delicia Nobilitatis, cujus im-
 plexerat ac pœnè possederat corda ani-
 mosq̃: Adalberti superstites vivunt,
 vivantq̃. Sigismundus proles Paren-
 te dignissima Notarius Terra Vielunen-
 sis, & Sebastianus in nullo degener,
 Surrogator Ostrzessoviensis: ambo cu-
 jusq̃ fortuna capaces, cuiq̃ labori pro
 Patria pares. Sed ad Te jam Perillustris
 Prælate redeo, & precor. Socientur fe-
 liciter Tui Vomeres Jugo meo, ut ex illis
pro-

DEDICATIO.

prodeant abundè, fructus beata aterni-
tatis: quibus Evangelici Patris fami-
lias horrea compleantur, Tuo maximo
fœnore, meo solatio. Jugum formavi in-
ter meos labores Philosophicos, ut pro in-
stituto meo dum inter literas conor, in
Auditoribus divinum ignem accende-
re, me ipsum priùs illi primævo sinceroq̃
Patrum ardore inflammârim.

Tu admitte inter Tua publica ac plurima ne-
gotia, atq̃ curis fatigatos, ex dictis Patrum ca-
pe solatia. Grave sit illud Filiis, qui sunt tan-
tum Adæ, sed Tibi nato ex Deo per virtutes, fiet
suave Jugum Christi. Operabitur gratia Te-
cum, cum qua Tu es non segnus Tui colonus. Ego
ut Tibi eternitatem voveo, in qua olim Tuo-
rum Vomerum gaudebis melle: ita, ut quàm
diutissimè Tuos percipiat Ecclesia & Patria la-
bores precor.

Varaviae in Collegio Soc. JESU

1668. Nov. 1.

Per illustres ac Reverendissimæ
Dominationis Tuæ.

S. udiosissimus

ADALBERTUS TYLKOWSKI, S. J.

CAPUT I.
 GRAVE JUGUM
 SUPER
 SÆCULARES.

I. *Quia salus illorum in lubrico.*

Agnovit hoc *Sanctus Cyprianus* cum dixit: Lubrica spes est quæ inter fomenta peccati salvarise sperat. Incerta est victoria inter hostilia arma pugnare, & impossibilis liberatio est, flammis circumdari nec ardere. Atqui juxta Evangelium: *Quidquid in mundo est, concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, superbia vitæ, aut est vitæ, aut oculorum superbia, aut concupiscentia carnis, adeoq; totus est in maligno mundus.*

A

II. In

Handwritten scribbles and flourishes at the bottom of the page, including a large '7' and a '9'.

II. In laqueos incidunt diaboli.

Et cum in sæculo, qui est verè in sæculo, nemo sit, quin cupiat fieri dives, qui verò divites fieri volunt incidunt in laqueos diaboli juxta S. Paulum. Et quia cupientes fieri divites, sunt divites coram Deo, de illis currit illud Matth. 19. *Amen dico vobis, quia dives difficile intrabit in regnũ coelorum: & iterum dico vobis, facilius est camelum per foramen acũs transire, quàm divitem intrare in Regnum coelorum.* Hinc S. Greg. 4. Moral. 3. dixit. Rarum valde est, ut qui aurum possident, ad requiem tendant. Et fortassè huc respexit Cosmas quando Scriptori Prati Spiritua-
lis dixit: Quid potest sæcularis homo virtutis adipisci?

III. In medio malorum vivunt.

Quantum deinde periculum salutis æternæ subeant Sæculares ex occasione eorum cum quibus vivunt, expressit S. Bern. serm. 3. de Circumc. Nam in mundo. Alii venenatis per suasionibus, alii
undi-

undique exemplis peioribus ad peccatum alliciunt, alii adulationibus in vanam gloriam, alii detractionibus in impatientiam deiciunt. Jam verò dixit *S. Hieronymus*. Proclivis est imitatio malorum, & quorum virtutes assequi nequeas, citò imitaris vitia. *Osee 4.* de mundo dictum. *Non est veritas, non est misericordia, non est scientia DEI in terra, maledictum & mendacium & furtum, & adulterium inunda verunt, & sanguis sanguinem tetigit.* Unde *S. Aug.* in *Psal. 141.* Scito quòd in medio laqueorum pertransis. *S. Paulinus epist. 2.* Tota huius mundi figura diabolicis prætentata est rebus. *S. Ambr.* in *Luc. 4.* Multi laquei quacunq; ingredimur, ac tandem concludit *S. August. H. 38.* in *Joan.* Si delectat te mundus, semper vis esse immundus, quem delectat habitare Sodomis, non evadet incendium; quem, inter Ægyptios, non evadet servitutem. Ipsi Viri Religiosi si multum Sæcularibus immisceantur, in periculum salutis veniunt, quid verò ipsi Sæculares. Deplorat hoc *B. Laurent. Justin.*

de *perfect. Monast. cap. 22.* O quot temporibus nostris fuerunt, qui tanquam ardentibus lampades, & mundi luminaria lucebant coram hominibus, paulatim ex conversatione Sæcularium tepesfacti, ad pristina opera sæcularis vitæ miserabiliter redierunt. *Addit ibid.* Qui cum discollis conversari voluerit, procul dubio fiet eorum similis. Quocirca arguit *S. Chrysofost. Orat. 2. de Providentia.* Si pestilentem locum & contagionis plenum videris, consuetudinem illius loci fugis, quamvis sexcenties ad domicilium illud traharis, & corporis valetudinem cæteris omnibus rebus anteponis? ubi verò opinionibus pestilentibus quidam complentur, ac ægritudinibus, quæ non modò corpus corrumpunt, sed animam quoq; perimunt ac deteriorem vilioresq; reddunt, non omninò refers te? & tamen teste *S. Basilio hom. 9.* Sicut in pestilentibus locis sensim attractus aër, latentem corporis morbum injicit: sic in prava consuetudine ac conversatione, maxima nobis mala hauriuntur, etiamsi non statim incommodum sentiatur. IV. A-

IV. Aliquando pro suis meritis in hac vita recipiunt mercedem.

Dictum id Diviti : *Recepisti bona in vita tua, & quæ nam? Induebatur bysso & purpurâ, epulabatur splendide. Solutum tibi per honores, famam & ejusmodi, in altera vita meræ manserunt poenæ.*

V. A domesticis habent salutis periculum.

Inimici hominis domestici ejus. Ait Scriptura, concedendum sæpè iis ne offendas, deferenda ea quæ sunt DEL, imò ipse DEUS: ne te illi deserant: avaritiæ studendum, ut illi habeant lautè; salus negligenda, ut placeas. s. Chrysoſt hom. 57. ad pop. Patrem discipulus sepelire voluit, nec id Christus permisit, quid ita? quoniam acer instat diabolus, ut se in animum insinuet.

VI. Rarò habent animæ Directorem.

Jam verò cum vita nostra sit militiæ,

in qua pugnandum cum Infernali exercitu, Duce spirituali omninò egemus, ut expressit S. *Johannes Climacus* gr. 4. Qui sine Patris Spiritualis auxilio contra spiritus nequam pugnare nititur, ab illis occiditur. At sæcularis homo quando nam & quotus illum Ducem habet! militandum tamen est. Notandum quod de bonis etiam operibus docet S. *Bernard.* serm. 3. de S. *Andrea.* Quod sine licentia Patris Spiritualis fit, vanæ gloriæ deputabitur non mercedi. Imò S. *Basilius* serm. de abdic. rerum, asserit: Quidquid eo insciente facis, id furtum & sacrilegium est, tibiq; exitium, non utilitatem ullam apportat, esto id tuum bonum judices.

*VII. Ex Vanitate habent noxam,
cui ferè coguntur servire.*

Jam quid de Vestitu ipso, quid de cultura corporis, risu, & amœnitatibus mundi noxæ attrahant Sæculares: audiant, quid de Apostata Torquato, alloquendo judicem, dixerit S. *Tiburtius Mart.*

Cre-

Credisne Vir Illustrissime hunc esse Christianum, qui in suo lenocinio moliendo, capitis fimbrias admittit, qui tonsorem diligit, qui scapulis molliter gestit, qui fluxum gressum improbo nixu distendit, qui foeminas curiosius in-tuetur? Nunquid tales pestes dignatus est Christus habere servos suos? Et licet communem vestitum Christiani cum Gentilibus deferant ab illis tamen quâdam modestiâ distingui debent; ut olim *Minutius Felix in Octavio* dixit. Nos non notaculo corporis, sed innocentiae, ac modestiæ signo facile distinguimur. *B. Antiochus homil. 95.* Ridere solutiùs, neutiquam illis permissum est, qui sunt germani Christiani.

*VIII. Et ipsi ad magnam Sancti-
moniam obligantur.*

S. Chrysof. hom. 24. in acta. Nescis Christiane quòd cum Angelis stas; cum illis cantas, cum illis hymnos dicis; & stas ridens? & non esset mirum, si fulmen demitteretur non solum in illos, sed etiam in

nos. Digna enim fulmine sunt hæc. Adest Rex, & inspectat Exercitus *Angelicus*, & tu in illorum conspectu stas ac rides, vel ridentem negligis? Nonne ut damnosos, ut fures, ut corruptos, & perniciosos, tales; & innumeris malis plenos ab Ecclesia exigi oportebat? Non sufficit nobis quod ipsa mente sumus ignavi, nec quod orantes aliò evagamur, sed etiam risum afferimus? Unde testificor vobis qui sancti estis, quod iudicium vobis erit ac condemnatio, si quis videns inordinatè viventem, maximè illo tempore, *sacrificii scilicet*, non admonuerit, nec corripuerit: hoc est plus quàm orâsse. Dimitte preces & illum corripe, ita & illi proderis, & tu lucrum habebis. Tanti facit hic Pater minimum Christiani *Secularis defectum*. Sed neq; aliter sensit *B. Petrus Damiani 5. epist. 2.* Cùm Veritas dicat: *Væ vobis qui ridetis, quoniam flebitis; quid in tremendo iudicio dicturi sunt, qui non solùm ipsi rident, sed insuper scurrilia proferentes, risum audientibus violenter extorquent.* Omnibus dictum.

dictum. *Estote perfecti, sicut Pater vester.* &
Ambr. serm. 20. in Psalm. 118. Qui Evan-
 gelij præcepta audit & non facit, negat
 Christum; etsi verbo fateatur, moribus
 negat. *Bern. serm. in Cantic.* Non erit un-
 quam Spiritui DEI pars cum mundi va-
 nitate, cum Veritatis sit Spiritus. *S. Maca-
 rius* dixit. Si quis seipsum dedat curis vel
 ambitionibus, aut dignitatibus, huma-
 nosq; curet honores, & hæc inquiret,
 animaq; ejus cogitationibus terrenis per-
 misceatur & confundatur, aut alicui rei
 ad hoc sæculum pertinenti sit devinctus,
 desideretq; ejusmodi anima transilire,
 vitare, atq; expellere affectionum tur-
 bas, in quibus tenetur à potestatibus ini-
 quis, minimè potest: proptereaq; diligit
 & facit voluntatem Tenebrarum, in sæ-
 culo verò quotus est qui non his, aut ho-
 rum periculo existat? at vero *Ecc. 3.* di-
 citur. *Qui amat periculum peribit in illo.*

IX Obligantur ad mundum odio habendum.

Difficulus homines in sæculo consti-

tuti & illud præceptum implere possunt. *Nolite diligere mundum* : & tamen verum est, quod dixit S. Greg. lib. 2. in 1. Reg. cap. 1. *Nisi Sæculum amare desistimus, DEO per amorem vivere non valemus.* Istit dictum est, *Luc. 21. Attendite ne corda vestra graventur in crapula, aut curis hujus vite,* ut legit idem S. Pastor. p. 1. cap. 7. Ne fortè superveniat in vos repentina dies illa : tanquam laqueus enim superveniet in omnes, qui sedent super faciem omnis terræ. Et 2. Tim. 2. dictum. *Nemo militans DEO implicat se Sæcularibus negotiis.* Itaq; qui implicant se ejusmodi negotiis, DEO non militant : nemo verò coronabitur, nisi qui legitimè certaverit.

X. Discrimen habent tam à bono quam à malo successu.

Jam non succedant negotia Sæcularia, quanta afflictio Spiritûs, & quanta ex tribulatione pericula? Succedant verò? fortè occinetur tibi: *Recepisti bona in vita tua?* S. Greg. hom. 4. in Evang. *Ista Fratres mei sententia pavore*

vore potius indiget, quàm expositione. Ecce, dum dicitur. *Recepisti*, indicatur & *Dives* iste aliquid boni habuisse, ex quo in hac vita reciperet. Utrumq; hoc *Prov.* 1. expressum. *Averso populorum interficiet eos: & prosperitas stultorum perdet eos.*

XI. Mundus decipit.

Sed utut Mundus egerit nobiscum, semper est infidus. *S. Chrysest. tom. 2. hom. 13.* ita habet de illo. Multa nobis sãpissimè pollicetur non ut det sed ut accipiat, promittit plurima de rapinis; ut auferat regnum & iustitiam: thesauros pollicetur in terra, ut nobis cœlestium faciat jacturam: vult nos in hoc sæculo ditare, ne divites simus in futuro.

XII. Mundus multis afficit molestiis.

Tertullianus ad Martyres, postquam eos ingressos carcerem solatus est, ita de Mundo loquitur. Si cogitemus ipsum mundum magis carcerem esse, exivisse vos è carcere quàm introisse in carcerem intelligemus: majores tenebras habet mun-

mundus quæ hominum præcordia excæcant : Graviore inducit catenas, quæ ipsas animas constringant : peiores immunditias expirat. Etsi autem ille non sit ex sanctis, maximæ tamen est auctoritatis. *Bern. autem serm. 1. de Altit. & Bass. cordis.* Quanto inquit pecuniæ desiderio afficitur avarus, quanto gloriæ appetitu ambitiosus exæltuat : quàm violenter denique, quemque sua trahit voluptas, quis explicet ? Videas certè eos quidquid adepti sunt parvi pendere, non attendere quanto labore & desiderio ea vix tandem consequi potuerunt : quoniam vilescunt eis omnia præ desiderio minoris fortè rei quam coeperint alteri invidere. Addit & *B. Laur. Justin. lib. de Obedien. c. 1.* Sibi ipsis minimè parcentes se exponunt periculis, se laboribus macerant, seque, quod est formidolosius, gehennæ faciunt filios ; ut humanis attollantur honoribus, cæteros præcellant laudibus, momentaneis fruuntur voluptatibus, atq; terrenis ditescant opibus.

XIII. In Sæculo pauci Sancti.

Paucitatem Justorum in Sæculo ita adnotat *s. Macarius homil. 12.* Ecce Mundus universus obambulabat in terra & negotiatur, sed nihil cogitat quod DEO sit gratum, tanquam si essent diversoria & lupanaria; aut loca similia, in quibus multa inordinatè & intemperanter committi solent.

XIV. Pauci salvantur.

Unde *s. Chrysost.* E. Sæcularium plurimis millibus vix aliquos salvari asseruit, sic enim suum populum Antiochenum *homil. 40.* alloquitur. Quot esse putatis in civitate nostra qui salvi fiant? infestum quidem est quod dicturus sum, dicam tamen. Non possunt in tot millibus centum inveniri qui salventur, quin & de his dubito. Quanta enim in Juvenibus, quæso, malitia? Quantus in Senibus torpor? Filii curam gerit nemo: imò zelum habet nemo, ut Senem respiciens imitetur, exemplaria deleta sunt, propterea neq; Juvenes laudabiles evadunt.

s. Aug.

S. Aug. à Guil. Pepin. serm. 2. in Dom. Septuag. in hæc verba adducitur. Arbitror tres mundi partes fore damnandas, eò quòd in omnes regnet infidelitas, de quarta autem quid dicam? nisi quod i. Joan. 5. scribitur. Totus mundus in maligno positus est. S. Antonius de Padua Dom. 3. Adv. in illud Isaie 19. *Moerebunt Piscatores & lugebunt omnes in flumen mittentes hamum & expandentes rete super faciem aquarum emarcescent; confundentur omnes qui operantur linum pectentes & texentes subtilia.* Ita concionatur. Piscatores, sunt hujus Mundi amatores, mittentes hamum, mercatores falsi. Expandentes rete, sunt maledicti usurarii, operantur linum Legistæ, Decretistæ, & Advocati. Hi omnes in fine vitæ suæ, cum jam non poterunt villicare lugebunt, quia divitiis quas tam sollicitè acquisierunt, tam ardentè amaverunt, ita miserrimè denudantur: marcescent. Quia eorum animæ à corpore egressæ dæmonibus tradentur æternaliter puniendæ.

Inge-

Ingemiscit *Salvianus* & Ecclesiam in hunc modum liberè affatur. Nescio quomodo repugnante contra te ipsam tuâ felicitate, quantum tibi auctum est populorum, tantum penè vitiorum. Quantum tibi copiæ accessit, tantum disciplinæ recessit, & prosperitas venit quæstum cum magno fœnore detrimentorum. Multiplicatis enim fidei populis fides imminuta est, & crescentibus Filiis suis Mater ægrotat. Diffudisti quidem Ecclesia per omnem mundum religiosi nominis membra, religionis vim nō habentia, ac sic cœpisti turbis esse opulens, fide pauper: quantò ditior multitudine tantò egentior devotione: latior corpore, angustior mente, novoq; pœnè & inaudito genere, in te major es & minor, crescens simul & decrescens.

XV. Et pueri subjacent his periculis.

Quid de Pueris sentiendum docet *S. Greg. lib. 4. Dialog. cap. 18.* Etsi omnes baptizatos Infantes, atq; in eadem Infantia

mo-

morientes regnum cœleste ingredi credendum est: omnes tamen parvulos, qui scilicet jam loqui possunt, regna cœlestia ingredi, credendum non est: quia nonnullis parvulis ejusdem regni cœlestis aditus à Parentibus clauditur, si malè nutriantur. Et in exemplum adducit quinquennem puerum, quem dæmones ad supplicia rapuerunt.

XVI. Quia qui sunt in Conjugio sunt miseri.

Describit hoc Jugum quatenus premit mulierem S. Chrysof. Orat. de S. Thecla in hunc modum. Suspiciones falsas sustinere, procedendi sæpè utiliter in publicum potestate privari, de alimentis inquirere, ornatam, zelotypiæ, obnoxiam fieri: despiciatui duci prius quàm pepererit, quasi quæ nondum uxor facta sit, ubi pepererit, ob pignora in crimina incurrere. Partu edita est foemina, quòd natus non sit masculus, tetricum maritus vultum gerit. Adjectus est masculus, & formosus non est. Eleganti formâ est, tanquam de pul-

pulchro acerbior cura incessit. Depulsus est à laete rursus anxietas educationis succedit. Cùm sanus fuerit, metus ne ægrotet. Cùm ægrotaverit, formido ne moriatur. Cùm mortuus fuerit, metus ne deinceps tanquam prole carens contemnatur. Cùm mortuus non fuerit, ut de vivente gravior sollicitudo incumbit; unde ad institutionem sumptus suppedi-
 tabuntur: unde conjugalis foederis apparatus: unde vestimentorum decor: unde famulorum distributio &c. *S. Basilii.* Quæ mortali connubio conjuncta est, ad suam ipsius curam, altera viri adjuncta, geminam in una anima ex juncto sibi corpore sollicitudinem necessariò sustinet. Nec jam unius tantùm corporis laborat gratiâ, sed in una anima, & ad suum & ad viri corpus curandum jugiter intenta dividitur. Ubi verò Filios parturire atq; in lucem edere cœperit, per unumquemq; nascentem animo scinditur, & præsentibus tristibus, nascituri cura semper adjicitur. Ac, siquidem bonum virum blandumq; nacta fuerit, per-

perpetuò ne moriatur, metu, viduitatis
 incommoda cruciatusq; jam sustinet, di-
 ram quandam & immitem curam, &
 præsentem illo & absente, propter inspe-
 ratos casus animo indefinenter excipiens.
 Sin verò contrà duro & immiti fuerit
 conjuncta, tota quidem vita illi crucia-
 tus est. Et cùm pudicitia ratione neu-
 trum queat eligere, id est nec viri mor-
 tem propter viduitatis angustias, nec vi-
 tam ob molestiam incommodumq; con-
 victus, ancipiti atque inevitabili malo
 acerrimisq; doloribus semper atteritur.
 Inde ubi Filios edidit aut ad bonam illi
 frugem evalerunt, & majores ex illorum
 absentia dolores jugiter tolerat, quàm
 parturiens tulerat, aut malos evasisse
 considerat, & majus ex ea procreatione
 liberorum, quàm si permansisset sterilis,
 opprobrium sustinet. Quod si relicta vi-
 dua pupillos enutriet Filios, percepto ex
 viri morte mœrore, semper in lacrymis,
 in gemitu, in sollicitudine educando-
 rum degens, nullum præterito malo so-
 latium invenit. Præterea & propinquis,
 & fa-

& famulis & filiorum curatoribus, ipsisq; postremò etiam Filiis, ubi virilitatis annos attigerint, cunctisq; omninò se vexare volentibus ad prædam miserabiliter exposita, doloris luctûsque tragœdiam, vitam suam omnium ingeret oculis. Et quid plura persequi necesse est. Dominum sibi cum dote infelix coëmens virum, ancilla pro libera efficitur, brevissimæq; voluptatis gratiâ, naturali libertate se privans, januam sibi ineffabilem dolorû perpetuûq; mœroris, per hujusmodi connubium aperit. *Hoc S. Basl. lib. de Virginit.* Sed de Iugo Mariti plurima disputat *Petrus Blesensis epist. 19.* ex quo ista. Non est sine plurima incommoditate copula conjugalis, vixq; posse obtineri creditur pax animi cum uxore. Perpetua sollicitudo, contextus querelarum, dotis exprobratio, affinium importunitas. Multa item sunt quæ usibus matronarum necessaria, pretiolæ vestes, aurum, gemmæ sumptus, ancillæ, supellex varia, lecticæ & esseda deaurata. Deinde per noctes totas garrulæ conquestiones. Illa
orna-

ornatior procedit in publicum : hæc honoratur ab omnibus, ego in contemptu foeminarum misella despicio. Cur aspicias vicinam ? quid cum ancilla loquebaris ? De foro veniens quid attulisti ? Non amicum habere possumus, non sodalem alterius amorem suum odium suspicatur. Pauperem alere difficile est, divitem ferre, tormentum. *S. Chrysof. hom. 32.* Mulier bona difficilè invenitur proestante Salomone *Eccl. 7.* Inter mille bonum virum invenies, in omnibus autem his, mulierem non invenies. Quid autem est aliud Mulier, nisi amicitiae inimica ? Ineffugibilis poena ? Malum necessarium ? Naturalis tentatio ? desiderabilis calamitas ? domesticum periculum ? delectabile detrimentum ? mali natura boni colore depicta ? dimittere illam poena est : tenere verò tormentum. Quid, quòd mulieri ita indissociabiliter conjungitur, sive bonæ, sive malæ, ut non nisi funere alterius dissolvi possit connexio ? Adde sterilitatem alterutrius, præsertim cum bona sunt, nec sit qui succe-

succedat hæres. Si verò proles multa, nec suppetat educatio, quale tormentum! Quid si probrosa proles & Parentibus acerba, cum aliquo familiæ dedecore, quotidiani hîc Parentibus cruciatus. Si & illud contingat, ut alteruter conjugum violet fidem maritalem, quàm id sit sexcentis motibus intolerabilius: imò si etiam suspicio sola adulterii mentem occupat, acerba illi omnis vita & minimè vitalis redditur, indomita enim zelotypiæ flamma morbum intolerabilem in animum inducit, cui non aliter mederi quàm morte adulteri stupratoris possunt.

XVII. Divites in assiduis angustiis.

Quod ita *Petrus Blesensis epist. 91.* describit. In habitatione terrena nihil est nisi labor & dolor, & quædam imago miseræ infernalis. In vita & operibus tuis tota ferè facies inferni depingitur. Nec enim deest tibi unda Tantalii, Titii jecur, Ixionis rota, urna Danaïdum, saxum

xum Syssiphi, dum inter divitias esuris, dum sollicitudinibus anxiaris, dum cupiditate torqueris, dum ad illicita raperis, dum in saccum pertusum congregas, dum congregando divitias labore continuo & supervacuo te affligis. In idem recidit quod habet *S. Greg. lib. 15. moral. cap. 11.* Mens avari quæ prius ex abundantia requiem quæsierat, post ad custodiam gravius laborabat. Prius namq; dolorem habuit in ipsa suæ concupiscentiæ fatigatione, qualiter concupita raperet, quomodo alia blandimentis, alia terroribus auferret. At postquam acquisitis rebus pervenit ad desiderium, alius hunc dolor fatigat, ut cum sollicito timore custodiat, quod cum gravi labore meminit acquisitum. Hinc inde insidiatores metuit, atq; se hoc perpeti, quod ipse fecit aliis, pertimescit, formidat potentiorum alterum ne hunc sustineat violentum: pauperem verò cum concupiscit, suspicatur furem. Ipsa quoq; quæ congesta sunt, curat magnopere, ne ex naturæ propriæ defectu per negligentiam

con-

confu
timor
tur q
que a
ciatib
avarit
quos
mola
dicta
tæ.
verò
here
clud
varu
para
an fa
&c.
patiu
in te
lian
dum

consumantur. In his itaq; omnibus quia timor ipse pœna est, tanta infelix patitur quanta pati timet. Post hoc quoque ad gehennam ducitur & æternis cruciatibus mancipatur. *Et addit.* Immolat avarus hominum corpora quos expilavit, quos in fame reliquit per rapinas; immolat animas, quia hanc rapinam, maledicta, convitia, indignationes, consecuta. Atq; ita tot animarum est reus. At verò quàm suo malo irrevocabiliter inhæreat, spemque reditûs ad bonum excludat, dicit *S. Aug. serm. 50. de S.S.* Avarus dicit in corde suo. Quis nos separabit à cupiditate auri? Tribulatio, an fames, an angustia, an persecutio? &c. Tribulantur enim avari, angustias patiuntur, famem, nuditatem, frigora: in tempestatibus, in procellis: dum spoliantur & occiduntur propter aurum, dum pericula maris sustinent.

GRAVE JUGUM SUPER
ECCLESIASTICOS.

EAdem ferè habent pericula Ecclesiastici Viri, qui degunt extra claustra, quæ Sæculares: neq; habent remedia concupiscentiæ, uti laici in Matrimonio, quod *S. Cypr. de singul. Cleric.* his deploravit. O quanti & quales Episcopi & Clerici, simul & laici post Confessionum, id est post martyria, victoriarumq; calcata certamina, & signa, (id est miracula) vel mirabilia usquequaq; monstrata, noscuntur cum his omnibus naufragasse, cum volunt in navi fragili navigare. Quia juxta Asceticos Religiosi cœlum petunt per pontem, Clerici Sæculares navi, Laici natatu. Sed detur, quòd etiam superent pericula à carne tamen non levia illis alia imminet.

I. Quia reditus habent onerosos.

Testatur id *S. Bern. serm. 23. in Cantie*
Timeant Clerici, timeant Ministri Ecclesie

clesiaz, qui in terris Sanctorum, quas possident, tam iniqua gerunt, ut stipendiis, quæ sufficere debebant, minimè contenti sint, superflua quibus egeni alerentur, impie sacrilegèq; sibi retineant: atq; in usus suæ superbiz atque luxuriæ victum pauperum consumere minimè vereantur, duplici profectò iniquitate peccantes, quod & aliena diripiunt, & sacris, in suis vanitatibus & turpitudinibus, abutantur. Simillima ante S. Bernardum dixit S. Gregorius Magnus. Ex his credo duobus capitibus positis horribilem format Sententiam ubi de Curatis & in dignitate constitutis loquitur. S. Chrysostr. hom. 3. in acta. Non arbitror inter Sacerdotes multos esse qui salvi fiant, sed multò magis qui pereant, non tam proprijs peccatis, quam alienis quæ non curaverunt.

Quid ita? audi Bernardum serm. ad clericum Rem. Quod sine miserabili gemitu dicendum non est, Christi opprobria, sputa, flagella, clavos & lanceam, hæc omnia in fornace avaritiæ conflant & pretium universitatis suis marsupijs includere festinant.

II. *Ad Magnam Sanctitatem obligantur.*

Quantæ verò sanctitatis rei sint, docet *idem lib. 3. de Sacerd.* Necessè est sic Sacerdotem esse purum, ut si in cœlis ipsis collocatus inter cœlestes illas Virtutes medius staret. Imò tenentur quodammodò B. Virginis, atq; ipsius Christi Domini sanctitatem æmulari: cum & ipsi Christū quodammodò pariant, & in persona Christi operentur. Inde *S. Greg. Nazian. orat. 1. n. 125.* dixit. Sacerdos est Deus, & alios efficit Deos. Quocirca monuit *B. Laur. Iustin. Serm. de Corp. Christi.* Accedat Sacerdos ad altaris tribunal ut Christus, assistat ut Angelus, ministret ut Sanctus, populorum offerat vota ut Pontifex, interpellat propæce ut Mediator, pro se autem exoret ut homo. *S. Isid. Pelus. lib. 2. epist. 206.* Tantum interesse debet inter Sacerdotem & quemlibet probum virum quantum inter cœlum & terram discriminis est. Ad hanc verò sanctitatē vix majora habent adjumenta quàm laici.

Certè

Certè eadem pericula, ex conversatione, ex administratione œconomix, ex vanitate, & ambitu & alijs, de quibus *S. Paulinus epist. de gazophylac.* Ubique præ-tenti laquei, ubique stricti sunt laquei: inter insidias & pugnas vita transigitur, & per ignes doloso cineri suppositos ambulamus. Ecce quàm facilis lapsus! sed & quàm gravis?

Habet etiam Sacerdos ex eo specialem obligationem ut sanctè vivat quia sicut *Aaron Num. 16.* debet se pro populo opponere iræ Dei, quomodo verò opponet si ipse illam provocaverit? Audiant *S. Gregor. lib. 4. epist. 32. in dist. 13. ad Mauri-tium Imp.* Quæ virtus humana, quod carnei robur brachii contra vestri Christianissimi culmen imperii, irreligiosas præsumeret manus erigere, si studeret concors Sacerdotum mens Redemptorem suum linguâ pro vobis, atq; ut oportebat meritis exorare? Aut quis ferocissimæ gentis gladius in necem Fidelium tantâ crudelitate grassaretur, nisi vita nostra qui Sacerdotes nominamur & non sumus,

à pravissimis gravaretur operibus? *Et post pauca exclamat.* Culpa nostra hostium gladios exacuit, quæ Reipub. vires gravat. Sacerdoti ait *Chrysof. de Sacerdot. lib. 6. cap. 3.* concreditus est mundus, ut ille bella oratione extinguat, pacem & felicem statum comparet. Obligatur Sacerdos ad magnas virtutes quia est ordinatus ut Deo nostro magno Sacrificium offerat. Quod officium quantum sit explicat *S. Bern. serm. ad Pastor. in Synodo.* dum Sacerdotes in hunc modum alloquitur. Prætulit vos Deus Regibus & Imperatoribus, prætulit Ordinem vestrum omnibus ordinibus, imò prætulit vos Angelis & Archangelis, Thronis & Dominationibus; sicut enim non Angelos sed semen Abrahamæ apprehendit ad faciendam redemptionem: sic non Angelis sed hominibus idq; solis Sacerdotibus Dominici Corporis & sanguinis commisit dispensationem. Quod si ita est, sequitur certè illud quod ex dignitate ista inferit *S. Chrysof. lib. 6. de sacerdot. Cap. 3.* Quantam à Sacerdote exigemus integritatem quantam religionem? considera

enim

enim quales manus hæc administrantes esse oporteat? qualem linguam quæ verba illa effundat? quâ deniq; re non puriorem, sanctioremq; conveniat esse animam, quæ tantum illum tamq; dignum Spiritum receperit? Per id tempus & Angeli Sacerdoti adstant, & Cœlestium Potestatum vniversus ordo clamores excitat, & locus aktari vicinus, in illius honorem qui immolatur Angelorum Choris plenus est Sacrificium offerunt, quod cum primò in Cruce oblatum est, sol obscuratus, monumēta aperta, scissæ petra, terra mugit, aer obtenebratus, natura tota conturbata est. Sacrificium offerunt extremæ obedientiæ, humilitatis, charitatis etiam inimicorum. An ipse ambire opes, odisse quempiam, superbire, refragari possunt? Hostia est sine macula, immaculatos requirit. *Chrysost. hom. 3. in epist ad Eph.* Regem non auderes osculari si os tuum gravè oleret, & Regem cœlorum impudens oscularis, animâ tuâ vitiis olente. In cæterorum administratione Sacramentorum Sacerdos canalis est

quem Sanguis Christi in alios descendit.

III. Peccata Sacerdotum graviora.

S. Isidor. Pelus. lib. 2. epist. 121. Non est idem laicum peccare quod Sacerdotem: idque ex lege perspicue constat *Leuitic. 4.* Tantum enim ea *id est lex*, pro Sacerdote peccante Sacrificium offerri præcipit, quantum pro vniuersa plebe. Quod si par esset peccatum, idem utique sacrificium minime indixisset. Majus porro peccatum efficitur: non ob naturam, sed ob perpetrantis dignitatem. *Et lib. 2. Epist. 208.* Consentaneum est, ut qui honore ac dignitate superiores sunt hi quoque si peccent, gravioribus suppliciis mulcentur. S. *Salust lib. 4. de gubern.* Ex hoc ipso, Sacerdotes deteriores sumus, si meliores non sumus qui meliores esse debemus. Criminosior enim culpa est, ubi honestior status. honoratior est persona peccantis, peccati quoque maior invidia. Atrocius sub sancti nominis professione peccamus ubi sub
lin. or

imior est prerogativa, major est culpa.

Item si Sacerdos est quoddam vas Deo sacrum, persona sacra, videtur quodvis peccatum aliquomodo de sacrilegio participare. *S. Bernardi hic est Sensus.* Nugæ in ore Sæcularis nugæ, in ore Sacerdotis blasphemix: consecrasti os tuum Evangelio, talibus aperire illicitum, assvescere sacrilegium.

Itaq; si ipsæ nugæ sunt sacrilegia, quid tandem erunt alia graviora peccata? Videat itaq; Sacerdos an se non poterit, si peccaverit verbis *S. Ambrosij serm. ad laps.* increpare. Sacrilegium est ubi vas Christo oblatum, dedicatum Domino, dementi temeritate polluiti: memineris quid sit factum, *Dan. 5. Balthasari.* Quid de te arbitraris pariter perditæ ac perditor, qui vas rationabile consecratum Christo, sanctificatum Spiritui S. impiè temerasti, polluiti sacrilege? Melius fuerat omnino te natum non esse, quàm sic natum, ut te sibi gehenna proprium filium vendicaret.

IV. Obligantur ad Exemplaritatē.

Exemplares adeo debent esse Sacerdotes, ut *S. Basil. reg. 80. cap. 8.* dixerit. Simus tanquam lux in mundo, ut & ipsi puri simus ab omni vitio, & eos qui ad nos accedunt illuminemus ad agnitionem veritatis: *S. Cypr. de unit. Eccles.* quasi templum Dei conuersemur, ut Deum in nobis constet habitare. *S. Greg. hom. 17 in Luc.* Debemus pensare quod à Domino Sanctis dicitur Apostolis, & per Apostolos nobis: Vos estis sal terræ. Si igitur sal sumus, condire mentes fidelium debemus; ut quisquis Sacerdoti jungitur, quasi è salis tactu, æternæ vitæ sapore condiatur.

In eos qui defunt exemplo, vel pravum exhibent sic *Bern. serm in synodo ad Pastores* invehitur. Defuisti partibus tuis? pars tibi erit cum hæreticis, pars cum Ecclesiæ tyrannis, & addit. Multi sunt Catholici prædicando, sed hæretici sunt operando. Quod hæretici faciebant per prava dogmata, hoc faciunt hodie plures per mala ex-

empla,

empla, seducunt scilicet populum & inducunt in errorem, tantò graviores sunt hæreticis quantò prævalent opera verbis. Et ingemiscit. Nolunt soli perire qui præire fidelibus debuerunt.

In idem recidit dolor S. Greg. hom. 17 in Euang. Nullum ab aliis majus præjudicium quàm a Sacerdotibus tolerat Deus; quando eos quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se exempla pravitatis cernit.

V. Periculum imminet ne indignè ad Sacrificium accedant.

Iam vero quia Sacramentum Eucharistiæ non solum ut Laici percipiunt, sed etiam conficiunt, duplò majus habent vinculum, ut dignè accedant: ad quod si indignè accesserint plus quam judicium sibi manducabunt & bibent. S. Bonavent. apud S. Antonin: tom. 1. seß. 50. a. 2. c. 5. monet. Cave ne nimis tepidus, & inordinatus atq; inconsideratè accedas: quia indignè sumis, nisi accedas reverenter, circumspectè, & consideratè, & vide ne propter

tumorem, aut vanam gloriã, aut consuetudinem; aut alicujus mundanæ complacentiæ, aut temporalis favoris, respectu accedas; sicut multi diebus istis abutuntur ad sui perditionem. *Et in Breuiloqu: p. 6. c. 9.* Qui tepidè & indevotè, & inconsideratè accedit, iudicium sibi manducat & bibit.

Quod verò officium sacrificantis attinet. *S. Chrysof: homil. 38. in Matth:* Quo non oportet esse puriorem, fruentem tali sacrificio? quo solari radio nõ splendidiorẽ manum, carnem hanc dividentem? os quod igni spirituali repletur? linguam, quæ tremendo nimis sanguine rubescit?

Quid putatis si aliquis, non dico ob scœna, sed profana in sanctuarium veteris legis intulisset quantoperè DEUM offenderet. Atqui teste eodem *Chrysof: homil: 30. in 2. Corin.* Os istud sacrificantis ipso quoque propitiatorio augustius, atque terribilius est.

Quid si aliquis vase quod sordibus impletum fuit, & paulo antè, nec satis repurgatum, vellet sacram Hostiam excipere?
quid

quid
min
luge
Quis
quan
man
bis S
lulun
stus
pue
Don
C
acce
90.
& b
nica
fatic
ne?
ad
terr
Alex
eum
qua
om
qua

quid si manus sanguine manantes Domino pacis admoveere? Quis scit, an lugeat Samuel quòd unxerit Saulem? Quis scit, an non feratur sententia tanquam contra proditorem intingentem manum in paropside? uti hîc libet verbis S. Hieronymi ad sabinianum, licet paululum mutatis. Non times ne Christus de Hostia contra te clamet? ne puerpera Virgo te increpet? ne Mater Domini accuset?

Quid sit verò dignè ad hanc mensam accedere, innuit S. Bern. serm. 3. in Psal. 90. Quid est manducare ejus carnem & bibere ejus sanguinem, nisi communicare passionibus ejus, & eam conversationem imitari, quam gessit in carne? S. Chrysost. homil. 24. in 1. Cor. Qui ad hoc Corpus accedit, nihil ei cum terra commune esse debere. S. Cyrillus Alex. lib. 2. Glaphyrorum in Exod. Oportet eum qui semel communicavit Christo, quasi incitato, ardentiq̃ue animo, ad omnem virtutem contendere, & istam quæ in mundo est, abominabilem vo-

luptatem præterfugere. *S. August. serm. i. de temp.* Mutet ergo vitam qui vult accipere vitam, nam si non commutet vitam, ad iudicium accipiet vitam.

Et hæc quidem de Laicis isti Patres sancti dixerunt: at verò de Sacerdotibus *B. Laurentius iustin. de discipl. & perfect. c. 9.* Alia Sacerdotum, alia cæterorum debet esse consideratio, & mentis dispositio: excellentior quippe gradus perfectiorem exigit præparationem. Unde *S. Bern. serm. de tripl. custodia*, dicit de se aliisque Sacerdotibus. Nobis ad immunditiam, minima quævis inobedientia (præcepti divini) sufficit: nec jam nævus est, sed gravis macula, si in actionibus nostris, vel minimorum residet negligentia mandatorum.

Et unde hoc? Explicat *idem serm. 8. in Psal. Qui habitat.* Deo dicata membra, nullâ tibi temeritate usurpes, sciens quia pietati sanctificata, non absque gravi sacrilegio in usum vanitatis, curio-

curiositatis, voluptatis, aut ejusmodi
 sæcularis operis assumuntur.

Unde *idem* lamentatur *de Conversione
 ad Clericos cap. 17.* Nemo magis iram
 meretur quam inimicus simulans ami-
 cum: id est, *sacra persona posita in pec-*
catis. Væ Ministris infidelibus qui
 nondum reconciliati, reconciliationis
 alienæ negotia, quasi homines qui ju-
 stitiam fecerint, apprehendunt. Væ
 filiis iræ, qui se filios gerere profiten-
 tur. Væ filiis iræ, qui pacificatorum
 sibi usurpant gradus, & nomen non-
 verentur. Væ filiis iræ, qui fideles fe-
 se Mediatores pacis, ut peccata populi
 comedant, (*id est Beneficia à Benefacto-*
ribus pro peccatis erecta,) mentiuntur.
 Væ qui ambulantes in carne, Deo pla-
 cere non possunt; & placere velle
 præsumunt.

Et *cap. 29.* Curritur passim ad sacros
 Ordines, & reverenda quoque ipsis
 Angelicis Spiritibus mysteria homines
 apprehendunt, sine reverentia, sine
 consideratione. Neque enim signum
 regni

regni occupare cœlestis, aut illius timent imperii gestare coronam, in quibus avaritia regnat, imperat ambitio, dominatur superbia, sedet iniquitas, luxuria etiam principatur. Ingreduntur cum macula tabernaculum Dei viventis, inhabitant cum macula templum sanctum DEI polluentes, iudicium multiplex accepturi. Tales non modò non placant Deum, sed etiam irritant, dum videntur in cordibus suis, dicere: *Non requireret.* Irritant planè & infensum reddunt sibi, vereor ne & his, quibus illum propitium reddere debuerant. Esset sine dubio meliùs, salvari in humili gradu fidelis populi, quàm in Cleri sublimitate, & deterius vivere, & districtiùs judicari.

6. *Strictiùs judicabuntur.*

Districtiùs certè judicari: nam difficiliùs videntur misericordiam consequi. Idem sanctus Pater ad illud Isaïæ 26. *Misereamur impio &c. sermone 23. in Cantic.* Non misereamur, *interra*, ait Propheta,

Sane

SUPER ECCLESIASTICOS. 39

Sanctorum iniqua gessit, & non videbit gloriam Domini, terra Sanctorum sunt Ecclesiastica beneficia.

In declamatione verò idem ait. Clericus qui partem habet in terra, non habebit in coelo partem. Clericus si aliquid habuerit præter Dominum, pars ejus non erit Dominus v. g. Si aurum, si possessiones, si variam supellestem, cum istis pars ejus fieri non dignatur Dominus. *Et tandem.* Cùm cœperint resurgere homines, unusquisque in ordine suo, ubi putas ista generatio Clericorum locabitur? si ad milites fortè diverterint, exsufflabunt eos, qui minimè secum labores aut pericula tolerârint. Sic agricolæ. Sic negotiatores; & singuli quique ordines hominum, à suis eos similiter arcebunt finibus, utpotè qui in labore hominum non fuerint: quid igitur restat nisi ut quos omnis ordo repellit & accusat; eum fortiantur locum ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.

7. Quia

7. *Quia etiam alienorum peccatorum rei.*

Rationem duri iudicii *ex eodem S. Patre ibid.* desumimus: ubi sic alloquitur Sacerdotem. Peccata populi comedis, ac si tua tibi non sufficere viderentur. Sollicitus esto tanquam rationem redditurus pro eis, gemitus fundere, dignos agere poenitentiae fructus, alioquin tibi ea noveris imputanda quae modò inter delicias comedis & parvipendis & dissimulas tanquam nihil atinentia tibi! O iudiciorum DEI abysus multa! Ô terribilis DEUS in consiliis super filios hominum! Venient, venient ante tribunal Christi, audietur populorum querela gravis, accusatio dura, quorum vixere stipendiis, nec diluere peccata, quibus facti sunt Duces caeci, fraudulentii mediatores. Quid tibi insipiens? &c. Similia dixit sanctus Gregor. 17. in Evangel.

8. *Non est qui pro eis oret.*
Sed non minùs est grave quod idem
S. Greg.

SUPER ECCLESIASTICOS. 4¹

S. Greg. l. 2. in c. 1. Reg. c. 3. scripsit. Cum sacerdos in culpam labitur, superior persona non est cuius precibus expietur. Si sal' evanuerit in quo salietar? Quis orabit pro eo? Quo profectò culpræ magnitudo monstratur: quia plerique eorum (adverte quid dicat) à Domino in impœnitentis cordis caliginem projiciuntur, & nullâ hominis adhortatione respiciunt: quare aptè subjungitur de Filiis Heli. Non audierunt vocem Patris sui, quia voluit eos Dominus occidere.

In idem tendunt quæ alicubi dixit Hieronymus. Si peccaverit populus orabit pro eo Monachus; si autem Monachus lapsus fuerit, orabit pro eo sacerdos: quod si & Sacerdos peccaverit, quis orabit pro eo?

¶ Quia Sacerdotes male vitæ sunt specialiter maledicti à Deo.

Rem hanc ipsius DEI verbis dabo quæ ex lib. 1. Revel. S. Brigit. cap. 47. desumo ubi loquitur de sacerdotibus pecca-

peccatoribus. Ecce tales sacerdotes non sunt mei sacerdotes, sed viri proditores. Ipsi enim & me vendunt quasi Judas & produnt. Ego conspicio Paganos & Iudæos, sed nullos video iis deteriores, quia ipsi sacerdotes sunt in eodem peccato quo cecidit lucifer. Nunc etiam dico tibi iudicium eorum & cui sunt similes. Horum iudicium est maledictio: Sicut maledixit David eis, qui non obedierunt. Sic ego qui melior sum quàm David, maledico eis. Maledictum sit ergo omne quòd de terra utilitatem suam receperint. Maledictus sit cibus & potus eorum, qui intrat in os eorum qui pavit corpus in cibum vermium & animam ad infernum. Maledictum sit corpus eorum, quòd resurget in infernum sine fine arsurum. Maledicti sint anni eorum quibus vixerunt inutiliter. Maledicta sit hora quæ incipit eis in inferno & nunquam finietur. Maledicti sint oculi eorum quibus vident lumè cœli, maledictæ sint aures eorum quibus audiebant verba mea

mea & non curabant. Maledictus sit gustus eorum, quo gustaverunt dona mea. Maledictus sit tactus eorum, quo tractaverunt me. Maledictus sit odoratus eorum, quo odoraverunt delectabilia, & me neglexerunt delectabiliorem super omnia.

Sed quæritur, quomodo maledicuntur? utique. Maledictus erit visus eorum, quia non videbunt visionem Dei in me, sed tenebras & pœnas inferni. Maledictæ sunt aures eorum, quia non audient verba mea, sed clamorem & horrorem. Maledictus est gustus eorum, quia non gustabunt de bonis meis æternum gaudium, sed amaritudinem æternam. Maledictus est tactus eorum, quia non tractabunt me, sed ignem perpetuum. Maledictus est odoratus eorum, quia non odorabunt odorem illum suavissimum in regno meo excedentem omnia aromata, sed foetorem in inferno habebunt amariorem felle, & pejorem sulfure. Maledicti sunt à cœlo & terra, & ab omnibus crea-

creaturis insensatis, quia ipsi obediunt Deo, & laudant, & isti spreverunt. Propterea juro in veritate mea, quia sum veritas, quod si sic moriuntur & in tali dispositione quâ nunc constituti sunt, nunquam charitas mea, nec virtus concludet eos in se, sed sine fine damnabuntur.

Et capite sequenti postquam Sacerdotes malos comparavit Sacerdotibus Beelzebub subjungit. Sed quid dictum est Moyfi? Interfice eos. Sic nunc venient verba mea quæ occident eos, alios ad corpus & animam per æternam damnationem, alios ad vitam ut convertantur & vivant, alios ad celerem mortem, quia ipsi sacerdotes sunt mihi omnino odiosi. *Et post pauca.*

Ideo juro in Deitate mea & humanitate Angelis omnibus audientibus, quod frangam ostium quod clauserunt super voluntatem meam, & ipsa complebitur, & eorum voluntas annihilabitur, & claudetur sine fine in poena. Propterea sicut antiquitus dictum est:

Inci-

Su
Incip
altari
Sed
sacerd
lib. 6.
Cum
meum
cujus
est m
super
anim
intell
ad alta
deber
debet
cordis
gitat
suppl
gnur
bolus
ita qu
& sic
nit et
pecca
man

Incipiam iudicium meum in clero, & ab altari meo.

Sed redeamus ad maledictiones mali sacerdotis etiam in hac vita, ita enim *lib. 6. Revel. cap. 9.* Christus D. loquitur. Cùm accedit ille Presbyter ad altare meum, adstant ad latera ejus dæmones cujus & animam inhabitant quia ipsa est mortua à me. Cùm imponit sibi superhumerales, dæmones obumbrant animam ejus, ut non cogitet & non intelligat, quàm terribile est accedere ad altare meum, & quàm mundus esse deberet qui mihi mundissimo adstare debet. Cùm inducit se albâ, duritiâ cordis & indevotione inducitur, quia cogitat peccatum suum non esse grave, supplicium æternum futurum non magnum. Cùm sibi imponit stolam, Diabolus grave jugum imponit collo ejus, ita quod delectat eum peccati dulcedo, & sic onerat animam ejus quòd non sinit eum ingemiscere, vel considerare peccatum suum. Cùm imponit sibi manipulum, omnia opera ad Deum fiunt

unt sibi gravia & onerosa, & erubescibilia, terrena autem levia. Cùm autem cingit se cingulo, tunc ligatur voluntas ejus cum diabolo, ita quòd velit & proponit morari in peccato, & tunc dissolvitur charitas mea cum eo, quia voluntas ejus est ad omne illud quod diabolus ei inspirat in mentem nisi refrænaretur occulto judicio meo. Cùm induit se casulam tunc perfidiâ indicit eum diabolus. Quando autem legit Confiteor, dæmones respondent. Mentitus es, nos sumus testes quòd confessio ejus similis est Iudæ, quia dicit aliud ore, aliud habet in corde. Cùm accedit ad altare, tunc Ego avertò faciem meam ab eo. De quocunque autem legit Missam, sive de Matre mea, sive de Sanctis, sic mihi carum est, ac si meretrix menstruum suum in vase positum offerret alicui Nobili ad bibendum. Aut si aliquis diceret inimico suo, cæve tibi, ego quæro damnum tuum. Quando verò consecrat corpus meum & dicit: Hoc est corpus meum, tunc fugi-

uat

Su
unt dæ
mane
mortu
autem
um ex
dæmo
ritate
cus m
tem fu
illam
confu
tem a
ria, it
ens or
diabol
pascet
riat, &
tamen
aperta
Na
Quia
dotes
bus e
ipsi au
tilibu
magis

unt dæmones ab eo, & corpus ejus remanet quasi truncus, quia anima ejus mortua est ante oculos meos. Cùm autem corpus meum applicat ad os suum ex præsumptione illa, omnis turba dæmonum revertitur ad eum, quia charitatem nullam ad me habet, ipse stercus mundi habet in ore, in corde autem sunt vermes scaturientes. Pascet illum Aquila illa abominabilis, cujus consuetudo est pullis suis post satietatem aliquo tempore subtrahere necessaria, ita quòd macies ex fame proveniens omni tempore apparet in eis: Sic diabolus delectatione suâ ad tempus pascet eum ut postea famem gaudii sentiat, & durabit sine fine in eo. Verum tamen cùm virit, misericordia mea aperta est ei, si convertatur.

Neque illa Dei severitas nimia est. Quia ut ipse dicit *lib. 4. cap. 134.* Sacerdotes præ omnibus Angelis & hominibus elegi, & super omnes honoravi: ipsi autem præ omnibus Iudæis & Gentilibus, & præ omnibus dæmonibus me magis provocant.

CA-

GRAVE JUGUM SUPER
PRÆLATOS IN ECCLESIA.I. *Quia difficulter saluantur.*

Terribile est effatum Prælati in Ec-
clesia s. *Chrysoft. h. 34. in epist. ad Hebr.*
Miror si potest salvari aliquis Recto-
rum Ecclesie.

Idipsum reperit simulque dicto cau-
sam adjicit *hom. 3. in Acta*, idque cum
quanta affirmatione! Non temerè di-
co, sed ut affectus sum ac sentio. Non
arbitror inter sacerdotes multos esse
qui salvi fiant; sed multò plures qui
pereant. Quod alii peccant, sacerdo-
ti imputatur, & *infert in Luc. 2.* Quis est
qui desiderat Prælationem, nisi qui non
timet iudicium Dei!

Hinc tantoperè Sancti viri istas di-
gnitates & fugiebant & censebant fu-
giendas. Scribitur in *Schola SS. Patrum*
fol. 174. Fuit sermo factus coram B. Ior-
dane Ordin. Prædic. de quodam Patre
viro

Su P
viro
quod
at vir
retro
dra v
Et
plurib
quot
tantis
venie
runt

II.

Qu
dinem
dato
in san
fantu
fuern
cerin
do?
ille f
juxta

viro probo, ac virtutibus prædito, quòd Antistes jure optimo fieri debeat: at vir Dei respondit. Mallem eum retro mortuum sociare, quàm in cathedra videre Antistitem sedentem.

Et quid ita? plura illis commissa, de pluribus reddenda: tot animas habent, quot oves. S. Gregor. I. p. past. c. 5. Ex tantis procul dubiò rei sunt, quantis, venientes in publicum prodesse potuerunt; nec profuerunt.

II. Magnâ sollicitudine subditos curare debent.

Quantum verò amorem & sollicitudinem debeant subditis, patet ex mandato Dei ad Moy sen Num. II. *Porta eos in sinu tuo, sicut portare solet Nutrix infantulum, & defer in terram.* Quid si fuerint discoli? porta. Quid si affererint contumeliis? porta. Quomodo? Sicut *nutrix infantulum*: ita ut non ille se, tibi, sed tu illi debeas te aptare juxta I. Thessal. 2. *Facti sumus, parvuli in*
 C medio

medio vestrum, tanquam si nutrix foveat filios suos, non alienos.

3. *Quia hæc cura eget magnâ patientiâ.*

Hanc curam explicat & in S. Moysse ostendit S. Ambr. lib. 2. de offic. cap. 7. Quantas Moyses à populo Dei illatas absorbebat contumelias: & cùm Dominus in insolentes vindicare vellet, se tamen pro populo offerebat frequenter, ut indignationi divinæ plebem subduceret. Quàm miti sermone post injurias appellabat populum, solabatur in laboribus, deliniebat oraculis, fovebat operibus, & quamvis cum Deo constanter loqueretur, homines tamen humili & grata appellatione affari solebat. Discite (alloquitur Prælatos S. Bernar. sermone 22. in Cant.) subditorum Matres vos esse debere non Dominos.

Sed ad Moysen redeamus, de illo S. Hieronym. epist. ad Theophilum adv. error. lapidabitur à populo, & pro lapidantibus orabat. Causam, quare

SUPER PRÆL. IN ECCLESIA. 51

re Prælati debeant tam duram sollicitudinem subditis, reddit S. Chrysoft: in epist: ac Galat. Non enim propterea te Deus illis præfecit, ut majus acquiras obsequium ac famulatum, sed ut neglectis rebus tuis, quidquid illorum est, ritè dispenseetur ac ædificetur.

4. Magnâ charitate.

B. Laurent. Iustin. de instit. & regim. Prælat. cap. 4. Prudentis Patris familias, (ita eo loci vocat Prælatum) hoc semper est proprium: uniuscujusque subditi curam gerere, singulorumque necessitatibus providere, nullum spernere, nulli commoda opportuna subtrahere, quin potius omnes corporali pabulo alere, universos salutarî doctrinâ imbuerè, cunctosque juxta singulorum necessitatem ac qualitatem, ut Filios, charitatis brachiis adstrictos tenere.

Ex quibus idem deducit potissimum Prælatos malos afflicturam illam horribilem sententiam. *Ite maledicti in ignem æternum, esurivi enim & non dedistis mihi, &c.*

V. Magnâ sanctitate.

Idem B. Laurent: *ibid. cap. 16.* Quamobrem Pastores animarum tanquam cæteris perfectiores, ne dum impudici amoris opera, verum etiam inordinatæ affectionis motus de cordis sui debent resecare habitaculo, ut impollutum sit & sanctum, dignumque ad suscipiendum Dei verbum, quoties in istud eidem reclinare libuerit.

S. Gregor. *lib. 1. epist. 24.* Omni curâ vigilandum est, ut Rector Ecclesiæ cognitione sit mundus, operatione præcipuus, discretus in silentio, utilis in verbo, singulis compassione proximus, præ cunctis contemplatione suspensus, bene agentibus per humilitatem socius, contra delinquentium vitia per zelum erectus &c.

VI. Magnâ Scientiâ.

Sed & scientiâ Prælati opus. Ita idem Greg. *in Pastor p. 1.* hos duos textus combinat. *Isaiæ 56. Ipsi Pastores ignoraverunt*

SUPER PRÆL. IN ECCLESIA. 51

runt intelligentiam. Et 1. Cor. 14. *Si autem quis ignorat ignorabitur*, Tanta verò scientia debet esse, ut alii eam ex ore Prælati requirant, ut dicitur apud Prophetam. Debent enim quemvis verbo suo ad bonum ducere Malach. 2. *Sacerdos enim Angelus est Domini exercituum, id est Nuncius* qui debet ejus voluntatem scire à quo mittitur & illam denunciare, ille enim dicitur Isai 58. *Clama ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, annuncia populo meo peccata eorum*. Inde Sacerdos ingrediens Sanctuarium in lege veteri ambiebatur tintinabulis, hoc est ut S. Greg. lib. 1. *regist. epist. 24.* exponit. Ut voces prædicationis habeat Sacerdos namque ingrediens vel egrediens moritur, si de eo fonitus non audiarur hoc verò non potest esse absque magna sui mortificatione. 1. Cor. 9. *Castigo corpus meum & in servitatem redigo, ne forte dum aliis predicaverim, ipse reprobus efficiar*. Et tamen jam fuit in tertio coelo, & ut Tyrinus docet, jam viginti & tres annos laborum explevit, in senioque

profecit. Ad quod S. *Aug. serm. de verbis Apostoli.* Quid faciat Agnus quando Aries tremit?

Oportet enim in hoc munere ita ad omnia paratum esse sicut fecit S. *Cbrystostomus epist. 12. ad Cyriac.* Si Imperatrix ferrâ me dissecare vult, dissecet, *Isaiam* pro exemplo habeo. Si me in mare præcipitem dare vult; *Jonam* in memoriam redigo. Si in fornacem conijcere, tres habeo pueros eodem supplicio affectos. Si feris objicere, *Danielem* mihi propono. Si lapidibus me vult obruere, *Stephanum* habeo *Protomartyrem*. Si caput meum accipere, accipiat, *Joannem* habeo.

Sed exclamat *Gregor. hom. 17. in Evang.* Ecce mundus Sacerdotibus plenus est, sed tamen rarus invenitur operator, quia officium quidem Sacerdotale suscipimus, sed opus officii non implemus, *Et rursus.* Ecce in Majestate terribili inter Angelorum atque Archangelorum choros Judex videbitur. In illo tanto examine electorum omnium ac
repro-

reprobatorum multitudo deducetur, & unusquisque quid sit operatus ostendetur. Ibi Petrus cum Judæa conversa quam post se traxit apparebit: ibi Paulus conversum ut ita dixerim mundum ducens, Ibi Andreas post se Achaiam, ibi Johannes Asiam, Thomas Indiam, in conspectum sui Judicis conversam ducet. Ibi omnes Dominici gregis-Arietes cum animarum lucris apparebunt. Cùm igitur tot Pastores cum gregibus suis ante æterni Pastoris oculos venerint, nos miseri quid dicturi sumus!

VII. Magnâ lenitate.

Audiamus *S. Chrysostrum de lenitate hom. 3. ad pop.* Vis Fratrem corrigere? lacrymare, ora Deum ex corde, apprehensum admone, consule, exhortare, demonstra charitatem erga peccatorem, persuade ipsi quod consulens & curans, non pervulgare volens, peccati ipsum commonefacis: comprehende pedes, osculare, ne erubescas, si modò verè

mederi velis. Hæc & Medici faciunt, sæpius difficiles ægrotos habentes, deosculantes, rogantes, persuadent salutarem sumere medicinam.

VIII. Magno labore.

Idem hom. 29. in Epist. ad Rom. Perpendamus ovium Pastores illos, qui in regione Cappadocum sunt, qualia & quanta pro pecorum suorum studiis patiantur. Illi sæpè numero universum triduum nivibus obruti perseverant. Dicuntur autem & qui in Lydia, non minora mala ferre, dum integros menses difficilem illam solitudinem, pessimarumque bestiarum plenam, vagando circumeunt. Si tantum erga pecora diligentia impendunt pastores illi, quam quæso excusationem habebimus, quibus rationales animæ concreditæ sunt? &c. An ignoras gregis hujus dignitatem? an illius gratiâ Dominus tuus innumera non fecit? an non postremò & sanguinem suum fudit? tu verò requiem quæris?

De Pharifæis scriptum est Matth. 23. Quod *circuirent mare & aridam ut unum facerent profelytum.* Ita illi laborabant. Scriptum est rursus. *Nisi iustitia vestra abundaverit plus quàm Scribarum & Phariseorum, non intrabitis in regnum coelorum.* Exclamat Greg. lib. 2. *regeft. indict. 10. epist. 39.* Quid nos ò Pastores agimus, qui & mercedem consequimur, non ut olim Pharifæi, qui cum suo profelyto in gehennam abibant, & tamen operarii nequaquam sumus.

IX. Magnâ exemplaritate.

S. Bern. *serm. de tribus Ordin. Eccles.* Qui docet & non facit, talis occasio plurima damnatio Prælati, plurima perditio subditorum est. Unde *idem in Cant. ser. 10.* Qui animas susceperunt regere, quod sine miserabili gemitu dicendum non est: Christi opprobria, sputa, flagella, clavos, lanceam, crucem, & mortem: hæc omnia in fornace avaritiæ conflant, & profligant in acquisitionem turpis questûs: & pretium uni-

verfitatis, suis marsupis includere festinant. Hoc sanè à Iuda Iscariotis differentes, quod ille horum omne emolumentum denariorum numero compensavit, isti voracioni ingluvie lucrorum infinitas exigunt pecunias, animarum nec reputatur casus, nec salus.

Et quod est horribilius *serm. 23. in Cant.* addit. Pauci qui utiliter, pauciores qui & humiliter præstent, cernitur hic Deus iusto sed occulto iudicio suo reprobos nec diluens mala, nec acceptans bona, insuper & corda indurans, ne fortè doleant, & convertantur, & resipiscant & sanet eos; & hoc non absque certa & æterna ratione, quod tantò formidolosius constat esse, quantò immobilius fixum extat in æternitate.

Hoc sanè expenso subjicit *serm. 30.* Miror audaciam plurimorum, quos videmus de suis vineis, id est de subditis, non colligere nisi spinas & tribulos, id est opes, vineis tamen Dominicis etiam se ingerere non vereri. Fures sunt & latro-

SUP
latron
& ser
parite
Ta
prians
in die
qui a
fomit

X

V

super
tensu
Magn
latis
rum
pecc
subd
re:
ficio
veru
si au
bit
alte

latrones non custodes, neque cultores
 & *serm.* 77. diligunt munera nec possunt
 pariter diligere Christum.

Talibus eveniet quod scripsit S. Cy-
 prianus *lib. de fing. Cleric.* Non invenient
 in die iudicii ullum omnino solatium,
 qui alienigenis & Fratribus peccandi
 fomitem ministrârunt.

X. Etiam pro aliis punientur.

Vehementer enim subditi malâ vitâ
 superiorum scandalizantur, & in hoc
 sensu fortassè dixit *lib. 2. in 1. Reg. cap.*
Magnus Gregorius. Magnus nobis Præ-
 latis timor incutitur, quia Heli filio-
 rum culpâ damnatur, cuius propria
 peccata nulla referuntur: nam bonis
 subditis ad salutem sufficit benè vive-
 re: Prælatis verò propria vita non suf-
 ficat. *idem ibid.* Scriptum est, si pecca-
 verit vir in virum, placari ei Deus potest,
 si autem in Deum peccaverit, quis ora-
 bit pro eo? Quicumque aut suam, aut
 alterius Fidelis animam ad peccandum

Pertrahit, in Deum peccare convincitur, quia ei sua propria auferre nititur.

XI. Ratio illis talentorum incumbit.

Sed non solum pro culpis, verum etiam pro talentis male administratis punientur. Nam *idem S. Doctor eodem loci*. Pastorum culpæ subtilius judicantur, & non solum peccata eis poenam ultionis aggravant, verum etiam munera concessa, & singula ad tormentum veniunt, quæ male fuisse servata comprobantur.

Unde *B. Laur. Justin. de Christi agone cap. 26.* Audiant qui inconsultè regunt, quid de ipsis divinus sermo Sap. 9. contineat. *judicium, inquit, fiet durissimum his qui presunt.*

XII. Debent esse à Deo vocati ad suum munus.

Tam si ad hoc munus à Deo non sunt electi, damnationi sunt obnoxii. Ex *S. Greg. eodem loci* patet. *Osee 8. Ipsi regnave-*

gnaverunt & non ex me, Principes existere-
runt & ego ignoravi. Ex se namque &
non ex electione supremæ dignitatis re-
gnant, qui ad gloriam Ecclesiastici cul-
minis non vocantur divinitus, sed per
cupiditatem deducuntur. Quos pro-
fecto Dominus ignorat, quia eos per
internæ æquitatis judicium reprobat.
Et paulo post. Qui ad Sacerdotium in-
dignus accesserit, vel in eo indignè vi-
xerit, condemnatur. Certè indignè
accedet qui non vocatus.

Quem ergo Deus vocavit? Respon-
det *idem S. Doctor.* Illum Deus ad suum
ministerium Sacerdotem deligit, qui ju-
xta cor ejus & animam facit. 1. Reg. 2.
*Suscitabo mihi Sacerdotem fidelem juxta cor
meum & animam meam.* Sed quis est
juxta cor & animam? Cordis & ani-
mæ illud præceptum est. Ioan. 5. *Dili-
gite invicem sicut dilexi vos.* Lucæ 6. *Di-
ligite inimicos. Quæ vultis faciant vobis
homines, facite illis.* Hæc & ejusmodi
cordis & animæ præcepta sunt. Sacer-
dos ergo fidelis per hoc indicium nosci-
tur,

tur, si videlicet juxta cor & animam ejus operatur.

Sed aliquando improbus à Deo assumitur Prælati, ut qui ei succedit, dum horret vitam Antecessoris, sectetur sanctitatem. Docet id prædictus *s. Pater lib. 4. in 1. Reg. cap. 8.* Fortasse idcirco reprobus Saul eligitur, ut electus ejus successor Rex David in eo cognosceret, quid cavere debuisset. Sic nimirum & de illa Angelorum Curia legimus, quia de Apostata Angelo Job. 40. dicitur. *Ipse est principium visarum Domini.* Sed qui ante omnia conditus est, per superbiam cecidit, & in ejus ruina sancti Angeli didicerunt, quâ virtute stare potuissent.

Signum etiam hoc vocatorum à Deo ponit *lib. 4. in 1. Reg. c. 5.* Qui à Domino ad regendum alios ordinantur, spiritualia charismatum dona, quibus eis prodesse possunt accipiunt: & eis, quos ordine præcedunt, meritis etiam superiores sunt.

Aliud

SUPER PRÆL. IN ECCLESIA. 61

Aliud etiam signum divinæ vocatio-
nis ibidem ponit. Signum suæ unctio-
nis electi cognoscere possunt (quâ eos
ungit vocando Spiritus S.) quia nimi-
rum tunc à Deo ad S. Ecclesiæ culmen
perducuntur, cum per verba & exem-
pla idonei sunt ad salutem alienam, &
per quietem studiosi ad suam. Quales
certe nec sunt pueri, nec pseudo poli-
tici, nec idiotæ.

*XIII Caveant ne aliquem
scandalizent.*

S. Greg. Past. p. 3. c. 1. Scire Prælati de-
bent, quia si perverſa unquam perpe-
trant, tot mortibus digni sunt, quot ad
subditos suos perditionis exempla trans-
mittunt. Undè necesse est ut tantò se
cautiùs à culpa custodiant, quantò per
prava quæ faciunt, non soli moriun-
tur. His dicitur Prov. 6. *Fili mi si
sponderis pro amico tuo, defixisti apud
extraneum manum tuam, & illaqueatus es
verbis oris tui, & captus propriis sermonibus.
Spondere namque pro amico, est alie-*
nam

nam animam in periculo suæ conversationis recipere, verbo oris sui illaqueatus, quia dum commissis sibi cogitur bona dicere, ipsum prius necesse est quæ dixerit custodire.

Sed idem lamentatur *hom. 17. in Evang.* Nullum puto ab aliis quàm à Sacerdotibus majus præjudicium tolerat Deus, quando eos quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se exempla pravitatis cernit, &c. Ingrediuntur tamen electi, Sacerdotum manibus expiati, cœlestem Patriam, & Sacerdotes ipsi per vitam reprobantur, ad inferni supplicia festinant.

Quid ad hæc illi gregis Pastores quos *Tertullianus* olim amarissimè risit *lib. ad ver. Iudeos c. 2.* Infantes in prælium (spirituale) erumpunt, credo ad solem viri-
 eti prius, dehinc pannis armati, & butyro stipendiati, qui neque norint lanciare, neque lancinare.

Sed & *s. Bern. epist. 42.* Scholares pueri & impuberes, adolescentuli ob sanguinis dignitatem promoventur ad
 Eccle-

Ecclesiasticas dignitates, & de sub ferula transferuntur ad principandum Presbyteris, lætiores interim quòd virgas evaserint, quàm quòd meruerint principatum.

Claudamus hoc caput Sententiâ Magni Doctoris *S. Aug. ad Valerium Episc. epist. 147.* Antè omnia peto, ut cogitet religiosa prudentia tua, nihil esse in hac vita, & maximè hoc tempore, facilius & lætius, & hominibus acceptabilius, Episcopi aut Presbyteri, aut Diaconi officio, si perfunctoriè atque adulatoriè res agatur: Sed nihil apud Deum, & miserius, & tristius, & damnabilius.

Concludo verbis *S. Hieron. lib. 1. in Matth. c. 5.* Sal appellantur Apostoli & Doctores, quia per illos universum hominum conditur genus. Quòd si sal evanuerit; in quo salietur? Si Doctor erraverit, à quo alio Doctore emendabitur? Ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras & conculcetur ab hominibus. Caveant ergo Doctores & Episcopi, & videant, potentes potenter

tormenta sustinere, nihilque esse reme-
dii, sed majorum ruinam ad tartarum
ducere.

CAPUT IV.

GRAVE JUGUM SUPER
OMNES SERVOS DEI.*I. Ignorantia status nostri in su-
pernaturalibus.*

Nescimus an actus virtutum natura-
les an verò supernaturales elicia-
mus: quodsi naturales? per illos vi-
tam æternam non meremur. Nesci-
mus an in gratia Dei, an vivamus in o-
dio: ac proinde an opera nostra place-
ant. Nescimus perseveraturos nos in
bono, & cum simus obnoxii semper
peccato, omnia quæ longo acquisivi-
mus labore in momento amittere possu-
mus, neque in æternum reparare.

II. Persecutio virtutem sequitur.

Omnes qui piè volunt vivere in
Chri-

SUP
Christo
semper
quam c
nunqu
lam
vinci,
cirat v
pè exte
camus
le aut
cissim
ut mor
li acced
& prop
Et s
medio
est in
si, &
quei à
It
cumea
ret: c
nos
quide
noa e

Christo persecutionem patientur, & hoc
semper. *S. Leo serm. 9. in Quadrage.* Nun-
quam deest tribulatio persecutionis, si
nunquam desit observantia pietatis.

Iam vero quàm facilè à tribulatione
vinci, ac virtutis moveri statione? Con-
citatur verò tribulationes internas, ac sæ-
pè externas hostis noster, quem provo-
camus dum viam ingredimur virtutis, il-
le autem viribus, vafricie, victoriis valen-
tissimus, & tam certò nobis imminens
ut monuerit Sacra Scriptura. *Eccl. 2. Fi-
li accedens ad servitutem Dei, sta in timore
& prepara animam tuam ad tentationem.*

Et *S. Aug. in Psal. 141.* Scito quòd in
medio laqueorum pertransis. Quid
est in medio laqueorum? in via Chri-
sti, & hinc laquei, & hinc laquei, la-
quei à dextris, laquei à sinistris,

Ita sumus constituti, quomodo si cir-
cumeat nos leo quærens quem devo-
ret: quomodo si hostis ut jugulet quem
nos tamen minimè videamus. Et
quidem si per tentationes & adversa
non evadimus meliores, periculum est

ne simus sine Deo, uti advertit S. *Aug.* in *Psal.* 21. In quibus habitat Deus, utique in tribulatione meliores fiunt, tanquam aurum probati.

Ulcus se se tangi non finit, caro sana manum sustinet, bonus stomachus cibos etiam duriores vertit in alimentum, malus optimos corrumpit. *S. Greg. prefat. in moral. cap. 2.* Sicut unguenta commota laticis redolent, & aromata cum incenduntur fragrantiam suam expandunt: ita viri sancti qui virginitatibus redolent, in tribulatione innotescunt.

Imò si tribulatio nobis non prodest teste S. *Greg. Nysseno* à sæculo nondum exoluti sumus. *Orat. 8. de beatitud.* Ubivivus fermo & efficax penetraverit in eum, qui verè fidem suscepit, tunc damno rerum terrenarum non tristatur sed lucro cœlestium lætatur: propterea omne genus suppliciorum, tanquam subsidium & auxilium propositi gaudii haud cunctanter excipit & admittit ignem tanquam materiæ purificatorem

SUPER OMNES SERVOS DEI. 67

gladium tanquam direptorem
 conjunctionis, quâ mens cum materia-
 bus & carnalibus coaluit, omnes la-
 ores & dolores, quicunque excogita-
 possunt, tanquam medicamentum
 toxio voluptatis veneno adversans cu-
 idè atque parato animo suscipit. Quia
 S. Chrysof. hom. 25. in Genesim. Amor
 Deum gravitatem molestiarum im-
 minuit, neque sentire finit dum nos
 invaserint.

Hinc servi Dei metuunt ne non a-
 dent Dominum quando tribulationum
 se horrorem perferunt: dum non
 judicant practicè, quod pati sit bonum,
 & valde magnum bonum. S. Diadochus
 ap. 91. Qui voluntate quâdam insatia-
 bili diligit Deum: tametsi infinitis con-
 tumeliis & incommodis ab alio afficia-
 tur, tamen non irascitur ei, sed potius
 cum eo qui contumelias & damna in-
 tulit, manet copulatus. Talis verè a-
 mat Deum: at verò qui non diligit, ma-
 net in morte.

Audiamus quàm S. Chrysofostomo Orat.

8. *in epist. ad Ephes.* placeant tribulatione
 Vincitum esse propter Christum est præ
 clarius quàm esse Apostolum, quàm esse
 Evangelistam, quàm habitare cælos
 fortasè præclarius est quàm sedere
 dextris, est magnificentius quàm sede
 re super duodecim sedes, quàm collo
 carum Angelis, quàm unum esse e
 Potestatibus quæ sunt circa cælos au
 circa thronos.

Audiamus & *S. Iohannem Climacum* quàm
 necessarias iudicet afflictiones *gr. 4.*
 qui ad placidam animi quietem, & ad
 Deum currit, omni-die quo maledictus
 non sustinet, ingens detrimentum se sustinuisse arbitretur.

III. Ob parvorum neglectum sæpe veniunt ad interitum.

Parva sæpe malâ graves traxerunt fe
 cum ruinas, & veniales culpæ, leta
 lium permissione sunt punitæ. *S. Ambrosius*
in Psal. 1. Ut in stipulam ignis insiliet
 inhæret ac permanet, donec omne quod
 corripuit absumat, ita vel exigua scin
 titia

illa peccati. *S. Isidorus Hispalensis lib. de summo bono cap. 1.* Diabolus, est serpens ubricus, cujus si capiti, id est primæ suggestioni non resistitur, totus in intima cordis, dum non sentitur illabitur. *S. Hieron. epist. 34.* Et Sancti corruunt, si fuerint negligentes. Quare? quia *maledictus qui facit opus, Dei negligenter.*

At verò ab eo Deus omnia sua tollit quem maledicto subiectum videt. Opera verò nostra bona sunt verè res Dei. Sic enim habet *S. Ambr. lib. 1. de Cain. & Abel. cap. 10.* Quicquid sanctum cogitaveris hoc Dei munus est, Dei inspiratio est, Dei gratia.

Præterea illud viris Deum timentibus occurre debet, quod inculcat *Nazianz. Orat. de fuso.* Illud velim non ignores, rugam tibi turpiorem esse, quam maxima vulnera iis, qui in sæculo vivunt: nec enim tam notabilem ac conspicuam in sordidis, quam in puris unius coloris vestibus labes aliqua fæditatem habet, & cui plus datum, plus ab eo requiritur. Quò plura in servum suum
contu-

contulit Deus, eò magis offensa illi displicet. Aliquo suo modico nævo, modico vitio, grande scandalum sæcularibus vir-facit in opinione virtutis constitutus: & quod in ore sæcularis velut nugæ habetur, ex ore illius si processerit, velut blasphemia notatur.

Adde quod dixit *Salvianus lib. 3. de provid.* Voluit Salvator ut quàm est pura pillula, sit Christiani vita. Parva sæpè credimus quæ non parùm infirmiores afficiunt, parva quæ non parùm Deo displicent, quæ Spiritum Sanctum à nobis avertunt. *S. Bernar. serm. 3. de Ascens. Domini.* Ipsi Apostoli Spiritus, repleti nequiverant, quia carni Dominicæ et si Sanctæ inhærebant. Quàm parvum hoc vitium, si vitium! quàm exilis imperfectio aliquo affectu non purè supernaturali, & si honestissimo, fuisse occupatum? & tamen hæc macula Spiritum Sanctum, tam necessarium non uni alicui personæ, sed totius mundi conversioni, Christi glorificationi, inhibebatur.

S. Petrus ut docet *S. Tho. 2. secundæ q. 42*

SUPER OMNES SERVOS DEI. 71

à 2. ad 2. ex quodam pietatis affectu in Christum, volebat passionem impedire, & dixit. *Absit à te Domine, non erit hoc.* Et statim audivit. *Vade post me Sathana, quia non sapis ea que Dei sunt, sed ea que hominum.* Ita idem Petrus non admittebat lavari sibi pedes & dictum est illi: *Si non laveris te, non habebis partem mecum.*

Affectum autem ejusmodi inter carnalem & fœdum, & spiritualem, notat esse medium *B. Laur. Iustin. fascic. amor. c. 3.* dicitque eum esse, qui se pariter cum dilecto Deo diligit; & non solum Deum sed & delectationem propriam, diligendo Deum diligit, & non nisi cum difficultate carentiam ejus quem diligit, patitur. Et talis fortassè non in paucis Dei servis reperitur.

IV. Et tamen parvis lapsibus sumus obnoxii.

Et verum hoc est quod *S. Diadochus cap. 77.* docet. Paucissimorum est, lapsus suos perfectè cognoscere. Et *S. Gregor.*

gor, in Psal. Penit. Sancti viri licet jam
 magnâ charitate luceant, aliquas ta-
 men peccati nebulas, veluti quasdam
 noctis reliquias nolentes trahunt. S.
 Isid. Hispal. lib. 2. sent. c. 18. Quamvis in
 hoc sæculo magnâ justitiæ quisque cla-
 ritate resplendeat, nunquam tamen a
 purum peccatorum sordibus caret.

Imò cum detractio sit ex suo gener-
 grave ac mortiferum crimen juxta S.
 Tho. tamen juxta eundem 2. 2^æ q. 73. 2.
 2. ad 2. Paucos esse vel nullos, qui non
 sint detractiois dicendis obnoxii. S.
 Chrysof. lib. 1. de compunct. cordis. A viti-
 temerarii judicii, neque sæculi homi-
 nes, neque Monarchorum ullum faci-
 le invenies liberum.

*V. Sæpe nec puras habent, nec
 veras virtutes.*

S. Bern. 72. in Cant. In tempore &
 corpore isto, nulla nostra virtus ad pu-
 rum ita defæcata erit, nulla ita suaviter
 mera, ut Sponso Christo habilis sit a-
 potandum. Et nimirum, si ipsæ quo-
 quæ

que justitiæ nostræ, omnes ad lumen
 veritatis inspectæ, velut pannus men-
 struatæ inveniantur, injustitiæ deinceps
 quales reputabuntur? Si lumen quod
 in nobis est, tenebræ sunt, ipsæ tene-
 bræ quantæ erunt? *Cassianus coll. 14.*
cap. 6. Impossibile est unum eundemq;
 hominem simul universis fulgere vir-
 tutibus, quas si quis voluerit pariter af-
 fectare, id in eum incidere necesse est,
 ut dum omnes sequitur, nullam inte-
 gram assequatur.

Quamquam hic locus explicari debet
 de prima acquisitione virtutum, quas
 omnes simul quærere impossibile est:
 tamen quantum hoc sit jugum servo-
 rum Dei, cum pauci inveniantur, qui
 sint in possessione, & non potius in ac-
 quisitione! Sed illud non levius quod
 ostendit *S. Climacus gr. 8. coll. 4.* Quan-
 doque dæmones, cum saturitate fueri-
 rimus distenti, compungunt nos: rur-
 tum cum jejunaverimus obdurant, ut
 seducti lacrymis, parenti vitiorum gu-
 læ, ac deliciis nos ipsos exponamus.

En quantum periculum, & quàm fal-
 lax! Sed & illud non minus de quo *Ri-*
chard. in 6. Cant. Dulcis in Deum affe-
 ctus, quodammodo carnalis est & fal-
 lax; & humanitatis interdum potiùs
 quàm gratiæ, cordis quàm spiritûs
 sensualitatis quàm rationis, ita ut magi
 accedat aliquando ad minus bonum, &
 minus & majus.

Sed licet etiam signa in nobis appa-
 reant virtutum nondum absque metu
 relinquimur. *S. Bern. libro. 2. confid. 6*
 Quàm multæ quas putaveras fruges, di-
 ligenter inspectæ, vepres potiùs appa-
 rebunt! imò ne vepres quidem: an-
 nosæ & veterinosæ arbores sunt, sed
 non fructiferæ, nisi fortè glandium
 aut filiquarum quas porci manducant.

Audiamus etiam *S. Basil. reg. 17. brev*
 De verbis ipsis quid sentiat bonis. Li-
 cet verbum ipsum quod dicitur, gene-
 re ipso de numero sit bonorum, tamen
 nisi ad ædificationem fidei dirigatur, ne-
 quaquam propterea quòd bonum sit,
 liber sit à periculo, qui illud locutus
 sit;

fit, qui
 edifica
 verit, c
 etum I

Iam
 gravat
 fidiant
 mont
 Non i
 phanta
 caloren
 vocat S
 culpam
 ris fen
 plerum
 am no
 detius
 ron. a
 Nullar
 Nequit
 idem c
 dii, se

it, quippe, qui videlicet ex eo, quò ad
edificationem illud non accommoda-
verit, contristare noscitur Spiritum San-
ctum Dei.

*VI. Multa pericula à seipsis
patiuntur.*

Iam verò corpus quod corrumpitur ag-
gravat animam, & sensus nostri nobis in-
diantur. De gustu circa ipsam aquam
monuit S. Antonius S. Paulum simplicem.
Non minùs per aquæ abundantiam,
phantasias animæ fieri, quàm per vinum
calorem corporis increfcere. Oculos
vocat S. Greg. 21. Moral. 2. Raptores ad
culpam: quisquis enim per has corpo-
ris fenestras incautè exterius respicit,
plerumque indelectationem peccati eti-
am nolens cadit, atque obligatus desi-
deriis incipit velle, quod noluit. S. Hie-
ron. ad Eustachium scribens, monet.
Nullum adspectum esse tutum. Eccl. 3.
Nequius oculo quid creatum est? De lingua
idem cap. 28. Multi ceciderunt in ore gla-
dii, sed non sic quasi qui interierunt per lin-

quam suam. Et universim S. Iacob. c. 2. *In multis offendimus omnes.* Et Eccl. 2. *Non est homo justus in terra, qui non peccet.*

Nostra mens quàm fluxa, quàm facile dilabitur cùm oramus; & de hoc malo scripsit S. Ambr. lib. 1. de Cain. & Abel. c. 9. An nescis quàm grave sit in Oratione contrahere peccatum ubi speras remedium? certè Dominus per Prophetam docuit hoc grave esse male dictum; dicens: *Et oratio ejus fiat in peccatum.* Et Iulius Papa epist. ad Episcopos Ægypti, de distractionibus mentis aliisque negligentis quæ inter sacrificandum accidunt, ita scripsit. Cùm omne crimen atque peccatum oblatio Deo sacrificiis deleatur: quid de cætero pro delictorum expiatione dabitur quando in ipsa sacrificii oblatione peccatur? Nam ut docuit Tertull. lib. de Oratione. cap. 10. Sit de tali Spiritu emissa Oratione, qualis est Spiritus ad quem mittitur: nequit enim agnosci à Spiritu S. Spiritus inquinatus, aut tristis à læto, aut impeditus à libero. Nam Adversarium

reci-

recipit

um ad

Deb

quoda

tus ab

Dei s

men al

Esto te

lettis A

tio tu

irrepre

ascende

dentes

iplam

cuncti

ram S

macul

ergo

conju

phim

Et

Conv

omni

deler

riæ

recipit nemo, nemo nisi comparem suam admittit.

Debet itaque conari qui orat, ut sit quodammodo tam purus, tam expeditus ab omni nœvo, atque ipse Spiritus Dei. *s. Ephrem* etsi minus, multum tamen ab orante requirit, *serm. de virginis*. Esto totus orationis tempore velut cœlestis Angelus, sicque contende ut oratio tua sit sancta & pura, immaculata & irreprehensibilis, ut cum illam sursum ascendere viderint, portæ cœlestes, gaudentes ultrò confestim aperiant ei: ut ipsam cernentes Angeli & Archangelicuncti, lætantes illi occurrant, & coram Sancto atque excelso throno, immaculati Domini, ipsam offerant: sic ergo semper Orationis horâ esto Deo conjunctus, ut Cherubim atque Seraphim.

Et tamen advertit *s. Hieron. adv. Lucif.* Conveniat unusquisque cor suum, & in omni vita inveniet, quàm rarum sit fidelem animam inveniri, ut nihil ob gloriæ cupiditatem, nihil ob rumusculos

hominum faciat. Neque enim statim qui jejumat, Deo jejumat: aut extendens pauperi manum, Deo foenerat: vicina sunt vitia virtutibus, difficile est Deo Judice esse contentum. *B. Lauren. Iustin. comp. & compl. pers. Christ. col. 19.* Rarus profectò reperitur, qui solo testimonio contentus sit divino. *B. Damiani his subjungendus lib. 5. epist. 3.* Quid prodest, quidquid homo faciat, si hoc non placet Deo?

VII. Si non ferventer Deo servant in magno sunt discrimine.

In Apoc. dicitur. *Utinam calidus aut frigidus esses, sed quis tepidus es, incipiam te vomere ex ore meo.* Quæ verba *salvianus lib. 4. de gubern.* ita exponit. Utinam aut calorem & fidem haberes bonorum Christianorum, aut certè frigus & ignorantiam Paganorum. Aut enim fides calida te Deo insinuaret, aut certè ad præsens adhuc legis ignorantia aliquatenus excusaret.

Quod

Quod etiam B. Petrus Apostolus evidenter exposuit, dicens de vitiosis & tepidis, id est de malè viventibus Christianis 2. Pet. 2. Melius erat illis non cognoscere viam justitiæ, quàm post agnitionem, retrosum converti ab eo, quod illis traditum est sancto mandato: contingit enim eis illud veri proverbium. Canis reversus ad suum vomitum: & sus lotus in volutabro luti. Quod ut evidenter de his dictum intelligamus, audi quid eisdem eodem loco dicat. Si enim, inquit, refugientes coinquinationes mundi in cognitionem Domini nostri, & Salvatoris Iesu Christi his rursus impliciti superantur: facta sunt illis posteriora deteriora prioribus.

Accusant tepidum Martyres, accusant Doctores, Confessores, Apostoli, imò ipse Christus. Ita enim S. Antonius Magnus epist. 3. Nunquid Patriarchæ non passi sunt pro nobis? aut Sacerdotes docuerunt nos? nunquid Prophetae pro nobis mortui non sunt? Aut Apostoli non sustinuerunt persecutionem pro nobis? ut scilicet exemplum darent nobis

quod tepidi non imitantur. Nunquid filius Dei dilectus non pro nobis omnibus mortuus est?

Et de his ipsis loquens *epist. 5.* addit. Verè etenim Filioli quia nostra incommoditas & inutilitas dolorem eis omnibus præbet, utuntur lachrymis atque gemitibus pro nobis in conspectu Conditoris, & ob hoc cunctorum Deus etiam irascitur super opera nostra maligna propter gemitum Sanctorum, sicuti iterum profectus & emendatio nostrorum animorum alacritatem præbet choro Sanctorum. *Et S. Pachomius in Vitis PP, quasi ex dictis S. Antonii infert.* Nimis anima illa probabitur infelix, & omni lachrymarum fonte plangenda, quæ sæculo renuncians iterum sæcularibus negotiis implicatur, & inutilibus curis dudum exuta, rursus redit ad duræ servitutis obsequia,

Sed horribilius quod scripsit *S. Hieron. in vita S. Paulæ.* Vidit Jacob Scalam usque ad cælum tendentem in qua Dominus desuper nitebatur, ascendenti-
bus

bus porrigens manum, & negligentes
de sublimi præcipitans.

In idem ferè recidit dictum *Abbatis*
Motois. Nos quidem quasi in tranquilla
mari navigare videmur (*Monachi, & ser-*
vi Dei) sæculares verò quasi in pericu-
lofis locis. Sed nos quasi in die navi-
gamus sole justitiæ illustrati, illi verò in
ignorantia quasi per noctem. Sed fre-
quenter contingit ut sæcularis (*pecca-*
tor) in tenebrosâ nocte navigans, vi-
gilans autem & clamans propriam na-
vim salvet: nos verò dum in tranquil-
lo navigamus sæpius ex ipsa tranquilli-
tate negligimus, & perimus.

Quid quòd *S. Bern. serm. I. de Convers.*
S. Pauli tepidè viventes, neque sanctita-
tis exemplum præbentes, inter perse-
cutores; Christi numerat. Vereor di-
lectissimi ne quis fortè in nobis sit per-
secutor Domini, quoniam impedire Sa-
lutem, & persequi Salvatorem. Quas
ego de salute animæ meæ Fratri illi gra-
tias agere possum, qui mihi propinat de-
tractionis fraternæ venenum? Quid &

is qui exemplo suo ad remissiùs agendum ceteros provocat, aut singularitate turbat, aut inquietat curiositate, aut impatientiâ suâ & murmuratione molestar. En nonne & hic manifestè persequitur Christum?

S. Greg. Pastor. parte 3. postquam adduxit illa Apoc. 3. *Esto vigilans & confirma cœtera que moritura erant, non enim invenio opera tua plena coram Deo meo, subjungit. Quia plena ejus coram Deo opera inventa non fuerant, morituro etiam reliqua quæ gesta erant, prædicebat.*

Rursus dum illud Apoc. 3. considerat. *Utinam calidus esses* ita discurret. Calidus est, qui bona studia arripit & consummat, frigidus verò, qui consummanda nec inchoat &c. *Infert.* Sicut ante teporem frigus in spe est, ita post frigus tepor in desperatione: qui enim adhuc in peccatis est conversionis, fiduciam non amittit; qui verò post conversionem tepuit, & spem quæ potuit esse de peccatore subtraxit.

Et

Et Moral. in Iob. lib. 32. cap. 10. dicit. Tepidum, esse cibum Diaboli. Quasi ante os Behemoth mundum foenum in terra atque infimis jacet, cum & vita quasi innocens per mandatorum custodiam agitur, & tamen inter actionem quâ bona ostenditur, cor ad appetenda sublimia non elevatur.

VIII. Debent omnia perfectissimè operari.

Ad perfectionem verò illamque maximam quomodo obligamur, non in sola duntaxat oratione, sed etiam in aliis actionibus, docet *S. Thomas opusc. 62.* Diligentiam apponere debemus, ut singula opera nostra quantum unquam melius possumus, faciamus ex omni virtute Domini Nostri JESU Christi, & cum omni desiderio triumphantis & militantis Ecclesiæ, & sub nomine Creatoris. Quasi tota salus nostra & omnis laus Dei, & universitatis utilitas ex uno opere dependeat: quasi nunquam ad id opus reversuri, neque aliud postmodum facturi.

Passiones verò nostræ servo Dei juxta S. Ambr. lib. de Arca & Noe cap. 25. ita debent menti, (id est rationi) ut olera rustico esse subjectæ. Postquàm verò hæc omnia feceritis, dicite servi inutilis sumus.

IX In fervore sæpe superantur in suo genere à Filiis hujus mundi.

Clamabat olim S. Bern. serm. 1. de altit. & basit. cordis. Magna confusio, magna valdè, quòd ardentius illi, (id est filii mundi) perniciofa desiderant, quàm nos, utilia; citius illi ad mortem properant, quam nos ad vitam, &c. vilescunt eis omnia pro desiderio minoris fortè rei, quam alteri coeperint invadere.

Ideò juxta mentem B. Laur. Justin. lib. de Obedient. cap. 21. Surgent in judicio cum servis Dei, & ex sua cordis ambitione, redargutione illos dignos esse ostendent, tanquam sollicitudine & affectione inferiores. Et paulò post. Filii mundi se faciunt gehennæ Filios, ut attollantur

tur

tur honoribus, cæteros, præcellant
 laudibus, atque terrenis ditescant opi-
 bus. Servi Dei verò cæleste vocantur
 ad Regnum, & adire penè recusant, &c.
 Melius illis fuerat viam veritatis non
 agnovisse, ac virtutum arduum iter non
 initiasse, quàm post agnitum & inchoa-
 tum retrorsum ire.

S. Theodorus Studita serm. 17. in estat.

Scelus est operarios carnales promptius
 opificia tractare, nos spiritualia studia
 segnes & dissolutos adire: illos sudore
 fluentes à laboribus non abstinere, nos
 contentionis Monasticæ fastidio duci.

Itaque scelus est, si opifex aut mer-
 cator ob lucrum, miles ob stipendium
 plura sustineat, quàm ego propter cœ-
 lum. *S. Chrysost. hom. 79. ad pop.* Si Deus
 nostrum in Orationibus torporem & ne-
 gligentiam exquirat, & quòd in ejus
 conspectu positi & orantes, neque tan-
 tum ei præbeamus honorem quantum
 Dominis servi, quantum Ducibus mili-
 tes, quantum Amicis Amici, nunquam
 veniam habebimus? nunquid excusa-
 tionem

tionem assequi poterimus? non arbitror ego. Ubi videtur innuere ejusmodi torporem esse irremissibilem.

X. Nec satis mala cavere, nisi bona fecerimus.

Sed licet nulla mala admiserimus, tamen bona nulla egerimus, minime salvabimur; audi *S. Basil. orat. quod mandata præterimus.* Arborem plantavit quidam in vinea sua *Lucæ 13.* & veni quærens fructum ejus & non invenit & ait Vinitori, jam tres anni sunt quibus venio quærens in ea fructum nec invenio, excide illam ne terram occupet. Alibi verò clariùs hoc ostendere judicium videtur: cùm dicit; *Disceditis à me maledicti, esurivi enim &c.* Hoc enim non aliquid eorum quæ prohibentur; sed eorum quæ sunt imperata, negligentiam atque omissionem infert. Multa quoque similia invenimus, quibus facilè ostenditur, quòd non solum, qui male faciunt digni sunt morte, ac igne inextinguibili cruciabuntur, sed etiam

etiam qui officium deserunt, ac benefacere minimè curant, cum eis unâ damnabuntur.

Nec solùm ij sed etiam qui quod boni agunt, negligenter agunt, pœnas omnino dabunt. Scriptum est enim. *Maledictus homo qui facit opus Dei negligenter.* Atqui bonum ex integra causa? itaque solùm illud est bonum in quo nullus est defectus, quàm verò paucula ejusmodi in nobis! idèd humiliemur sub potenti manu Dei, & salutem nostram in timore & tremore operemur, satagentes certam facere vocationem nostram per bona opera. Altus nobis præfixus est scopus. *Estote perfecti sicut & Pater vester qui est in coelis.*

XI. Debent practicè cognoscere Deum.

Hæc est vita nostra, ait Evangelium, cognoscere Patrem Deum, & quem misit Filium. Quid verò sit cognoscere, docet *Clemens Alex. lib. 3. pædag. cap. 1.* Qui Deum cognoscet, ei assimilabitur, & quàm

quàm paucissimis fieri poterit indigens
fiet, solus autem Deus re nullâ indiget.

*XII. Magnam debent quærere
humilitatem.*

S. Diadochus dixit & verè, c. 95. Res est
difficilis ad comparandum, humilitas.
At verò S. Cypr. de Christi Nativ. Funda-
mentum sanctitatis semper fuit humili-
tas. S. Chrysostr. in acta hom. 30. Mater,
radix, alitrix, & fulcimentum, & vincu-
lum bonorum humilitas.

Sed quàm sit difficilis, cognoscitur
ex suis effectibus, quos enumerat *Beatus
Laur. Iustin. de compunct.* Stat subjectus
humilis, prostratus omnibus, Deo de-
votus, benevolus fratribus, non contra-
dicit, non murmurat, non irascitur non
reddit malum pro malo, neque maledi-
ctum pro maledicto, accusatus tacet, in-
juriis lacescitur orat, tentationibus pro-
batus sustinet, laboribus gravatus mini-
steria perficit.

XIII.

XIII. Vicia excisa repulluant.

Sed licet vicia exciderimus magno labore, & virtutes inseruerimus, facillimè & vicia redeunt, & virtutes intereunt. In quo infeliciores sumus latomis, qui licet grandi labore lapidem quadrent, nunquam tamen ille ad priorem figuram redit *S. Bern. serm. 58. in Cant.* Credite mihi & vicia putata repullulant, & effugata redeunt, & reaccenduntur extincta, & sopita denuò excitantur.

Et hoc quidem licet aliquis omnia penitus vicia sustulerit: nam si partem reliquerit etiam minimam, ait *S. Chrysof. hom. 19. ad pop.* Ne mihi dicas maiorem partem expedivi, sed nisi totum emandasti, nondum te quidquam fecisse puta. Hoc enim exiguum neglectum, & omne reliquum destruit. Sæpius namque domos ædificantes homines, & tectum imponentes, unius regulæ excussæ curam non gerentes, totam domum perdiderunt.

XIV.

XIV. *Judicia Dei admiranda,
& occulta.*

Plorabat olim, ut in Schola SS. Patrum fol. 180. scribitur B. *Bertrandus Ord. S. Dominici*, idque plorabat continuò, rogatus causam, dedit. Cur non amarissime fleam, cum non certò sciam, an aeternæ salutis compos sim futurus?

Idem deplorabat S. *August. Soliloq. cap. 29.* Magna sunt Judicia tua Domine Deus, Judex juste, & tortis, qui judicas æquitatem & inscrutabilia facis & profunda, quæ cum considero contremiscunt omnia ossa mea, quoniam non securatur homo super terram; ut serviamus tibi piè & castè cunctis diebus vitæ nostræ in timore; & exultemus tibi cum tremore; ut non sit servitium sine timore, neque gaudium sine tremore, & non gloriatur accinctus æquè & discinctus, neque gloriatur antè te omnis caro, sed paveat & contremiscat à facie tua, cum ignoret homo utrum amo-
re

re an odio dignus sit, sed in futurum omnia reservantur incerta.

Vidimus enim multos Domine & audivimus, quod utique sine magno tremore non recolo, sine multo timore non confiteor, ascendisse primitus quodammodo usque ad cœlos, & inter sidera nidum suum collocasse, postmodum cecidisse usque ad abyssos, & animas eorum in malis obstupuisse. Vidimus stellas de cœlo cecidisse ob impetum ferientis caudæ Draconis; & eos qui jacebant in pulvere terræ, à facie sublevantis, manûs tuæ, Domine, mirabiliter ascendisse. Vidimus vivos, morientes, & mortuos à morte surgentes, & eos qui inter Filios Dei ambulabant in medio lapidum ignitorum quasi lutum ad nihilum fluxisse. Vidimus lucem obtenebrasse, & de tenebris lucem processisse, quia publicani & meretrices præcedunt Incolas in Regno cœlorum, filii autem Regni ejiciuntur in tenebras exteriores.

XV. Quia

*XV. Quia nesciunt an illis sint
peccata dimissa.*

Hoc valdè affligebat S. Ephrem *Eclesiæ Edessene* Diaconum. Idè seipsum reprehendit, & in hunc modum gemit. Resipui & egi pænitentiam, sed nescio utrum mihi Deus placatus sit. Precor & Sanctos ut intercedant pro me, sed ignoro an eorum preces suscipiantur. Lego enim apud *Ezech. 14.* Neque Noe, neque Job, neque Danielem, si oraverint, exoratuos. Obsecro Prophetas omnes, sed metuo ne rejiciat quemadmodum impius Israel. Sic enim loquitur Deus ad *Jeremiam.* Noli orare: pro populo isto. Quid igitur? Donis placabo Dominum. At vereor ne idem mihi quocumque Phariseis dicat me utilitatis meæ causâ *Isai 58.* id efficere. Si jejuno, hoc non est fortasse inquiet, jejunium quod elegi. Si pauperum miserebor, Oleum forsitan dicet, peccatoris non impingue caput meum. Si Sacerdotes ejus amplexator, fortassè dicet mihi. Qui

Naza

SUPER OMNES SERVOS DEI. 93

Nazaræis meis vinum præbuiti detestabilis eris. At offeram illi munera, timeo ne mihi dicat. Si obruleris similaginem sacrificium tuum invisum est mihi. Quid quòd & in Eclisiis federe verëor, ne me item ejiciat. Aulam inquiring meam calcare ne audeat.

Undique igitur premor Fratres, & ad conscientiam meam redeo: Si impiè rursum egero, vè mihi. Multum interest inter peccata quæ scienter fiunt utrum ea quis sensu an cogitatione committat, quamvis utrobique consensum admittit. Et gravius aliquando unus cognitione peccat, quàm alius opere, cum hic Pœnitentiæ locum inveniat, ille minimè.

Exemplis sunt ea quæ diximus confirmanda ne commentitia & inania videantur. *Cbam* visis pudendis Patris sui, damnatus est: *David* autem qui re ipsâ peccatum explevit, absolutus. Qui *Core*, *Dathan*, *Abiron*, consenserunt cum nihil omninò dixissent aut fecissent, à terra devorati, & vivi in infernum

Num.

Num. 16. descenderunt. Idem ferè contigit utriq̄ue *Quinquagenario* 4. *Reg.* 1. cuius quinquagenis eorum militibus qui ad accersendum Eliam accesserunt. Ad totam Synagogam *Exod.* 32. quæ conflatum vitulum adoraverat post disciplinam Deus liberavit. Et *Saul.* 1. *Reg.* 13. contra præceptum Domini obtulit holocaustum, & rejectus est: *Manasses* autem 2. *Paral.* 33. qui idololatriæ peccatum admiserat postquam poenituit gratiam invenit.

Peccavit *Achab* 3. *Reg.* 21. consuetudine & susceptus est, peccavit *Achitophel* consilio tantum, & in peccato mortuus est. Suppetunt item alia exempla quæ his poteritis adjungere. *Ruben* se Patrem offendere non ignorabat, & cum esset rejectus, post mortem ejus à peccato liberatus est. *Exod.* 32. *Simeon* & *Levi* graviter & scienter peccaverant, damnatiq̄ue ad tempus, deniq̄ue veniam impetraverunt. *Aaron* etiam ipse conflatæ vitulæ sacrificavit, & tamen ab eo macula ablutus est. *Ophni* & *Phi-*

Phonées 1. *Reg.* 2. in despectione permanentes perierunt.

Item in Evangelio *Petrus* perjurio se obstringit, & Christum abnegat, & tamen resipiscens veniam impetrat. *Elymas* *Act.* 13. Adversatur prædicationi, & ad tempus cæcitate affectus, liberatur. *Ananias & Sapphira* *Act.* 7. Sacerdotibus similes, quippe qui nullum quoque ipsi locum defensionis invenerunt, quoniam in occulta quâdam despectione versabantur. Qui *Sathanæ* fuit traditus à Paulo *Ruben* similis est, quia castigatus veniam obtinuit, at *Judas* &c.

In eundem sensum *Bern.* in *Ps.* *Qui habitat* *serm.* 2. Homines cadere necesse est aliquando dum in hoc sæculo detinentur, sed alii colliduntur, alii non, quia Deus supponit manum suam.

GRAVE JUGUM SUPER
PECCANTES.I. *Miseria peccantis, quoad
animam.*

Dum peccas mortaliter, amittis Deum, qui erat tuus: amittis æternæ hæreditatis jura, quod est multò plùs, quàm totius mundi regna amittere. Foeditatem in oculis Dei atque Curix cœlestis immanem contrahis. *S. Ambr. l. de offic. c. 12.* Conscientia peccatoris graviùs foetet omnibus sepulchris. Traditur peccator, ait *Tertul. lib. de fuga diabolo* tanquam carnifici in pœnam teste *S. Chrysof. hom. 30. ad pop.* Pejùs est peccare, quàm à dæmone oblessum esse, teste *S. Aug. in expos. epist. Rom.* Unus peccando, animam suam diabolo vendit, accepto tanquam pretio dulcedine voluptatis.

Peccans suam voluntatem pluris facit quàm Deum, atque ita bono infinito præponit: imò bono infinito præfer-

fert d
ficur
& Ben
posse
Insup
ut C
Comp
cùm 2
malu
In
ipso
volui
prætu
rem
prop
Creat
quene
in Jon
ret et
la cir
ficit,
ant.
gus,
bus r
verit

fert dæmonis voluntatem. Bestiâ effici-
 fertur ingrator, quæ suos Genitores,
 & Benefactores amat, *Cognoscit enim bas
 possessorem & asinus præsepe Domini sui.*
 Insuper devenit eò impietatis peccator,
 ut Christum sibi rursus crucifigat.
 Complexus aliqua horum s. *Chrysost.*
cùm 23. hom. ad pop. dixit. Hominem
 malum, pejorem esse bestiis & dæmone.

Imò non quocunque dæmone, sed
 ipso Lucifero. Nam Lucifer se tantùm
 voluit Deo similem esse: non verò se
 prætulit. Sed peccator millies vilio-
 rem creaturam, scilicet voluptatem
 propriam præfert Deo, & hanc præ
 Creatore eligit. Contrahit denique
 quendam in anima lethargum: quod
 in Jona cap. 3. exprimitur, ita ut nihil cu-
 ret etsi illum barathrum & mille pericu-
 la circummugiant. Omnia opera in-
 facit, ut foeda & enormia Deo compare-
 ant. Sed verius est mors quam lethar-
 gus, siquidem excitari non potest viri-
 bus naturæ *Ezech. 18. Anima quæ pecca-
 verit ipsa morietur, s. Aug. in Psal. 70. Dux*

vitz sunt, una corporis, altera animæ; sicut vita corporis est anima, ita vita corporis Deus est, quomodo si anima deserat, moritur corpus: ita si Deus deserat, moritur anima. Atque ita putidissimum cadaver efficitur.

Amplius dixit *S. Bern. serm. de S. Benedicto*. Sicut caro porcina, cum comeditur, nostræ adhæret carni, ut jam sit una caro: sic transgressor præcepti Dominici, spurcos sibi sociat spiritus. & adhærendo eis unus cum eis efficitur dæmon.

II. Quia per peccatum homo fit mancipium Diaboli.

1. Petr. 2. A quo quis superatus est huius & servus est. Pugnamus cum dæmone tentante, si superat efficimur servi & mancipia. *Can. de poenit. cap. Conuersimini.* Peccato Diaboli servi sumus in illos ut est *Can. 24. Greg. 9. 1. cap. Miramur.* exercet potestatem tanquam in pecore suo. Vidit hoc apud *Ros. lib. 7. cap. 23. Paulus Abbas.* Vidit enim peccato-

ren

rem
am c
mus
pio!
bit S.
mine
quide
Ubi a
bit sp
quod
effici
subju
III.

Ag
lib. 3.
gis
quân
nem
S.
certè
se no
entib
mari

rem in nares inserto circulo velut bestiam circumduci. Heu quomodo pessimus Dominus insultat huic suo mancipio! Specialiter autem luxuriæ adscribit S. Greg. M. lib. 6. cap. 2. Moral, quòd hominem in servitutem diaboli redigat & quidem irreparabiliter, ita enim dicit. Ubi adducit illud Gen. 6. *Non permanebit spiritus meus in homine in æternum, eò quòd caro est.* Additque. Caro quippe homo efficitur, quando sensui carnis ratio subjugatur.

III. Si alios scandalizent gravi subjacent iudicio Dei.

Agnovit hoc S. Melania ut in Vita PP. lib. 3. ait Dydimus quæ dixit. Elegi magis memetipsam sepulchro includere quàm scandalizare animam ad imaginem Dei factam.

S. verò Bern. epist. 6. Non ignoras certè qui dixerit (nam mihi hinc fortasse non crederes) expedire scandala facientibus demergi potiùs in profundum maris. Cur hoc dixit? nisi quia significare

ficare voluit, tam gravia illos in posterum manere tormenta, ut eis comparata mors temporalis, nec poenalis videatur sed commoda.

Majus quid est quod pro scandalizante nemo orat. *1. Reg. 2.* Si peccaverit vir in virum placari ei Deus potest, si autem in Deum peccaverit: quis orabit pro eo? In quem locum *S. Greg. lib. 2. in 1. Reg. cap. 3.* Quicumque autem suam aut alterius hominis fidelis animam ad peccandum pertrahit, in Deum peccare convincitur, quia ei sua propria auferre dicitur.

Ad idem refert *lib. 6. epist. 4. dictum Matth. 5.* Si offers munus tuum &c. Qua in re pensandum est, cum omnis culpa oblato sacrificio deleatur, tantum est malum scandali in alieno corde generati; ut ab eo qui peccaverit, nec ipsum sacrificium Deus accipiat quod peccatum dolere solet.

De Scandalo quod oritur ex detractione ita habet *Bern. serm. de triplici custodia.* Nunquid non vipera est lingua
alta,

ista, ferocissima planè, nimirum quæ tam letaliter tres inficit flatu uno. Nunquid non lancea est lingua ista? profectò & acutissima quæ tres penetrat ictu uno. Ps. 56. *Linguarum gladius acutus.* Gladius equidem anceps, imò tri-ceps est lingua detractoris. Neque verò ejusmodi linguam ipso etiam mucrone quo Dominicum latus confossum est crudeliorem dicere verearis. Fodit enim hæc quoq; Christi corpus & membrum de membro, nec jam exanime fodit, sed exanime facit fodiendo. Iphis quoque nocentior est spinis, quas illi tam sublimi capiti furor militaris imposuit: Seu etiam clavis ferreis quos Sanctissimis manibus & pedibus illis consummatio Iudaicæ impietatis infixit. Nisi enim hujus quod nunc patitur & transfoditur corporis sui, vitam illius corporis vitæ suæ prætulisset, nunquam illud pro isto mortis injuriæ, crucis ignominia tradidisset.

IV. Per peccatum homo Sacrificiam offert demoni.

De Ebrietate sic locutus est *S. Aug.* *serm. 231.* Tolerabilius est in carne mori, quàm in anima per ebrietatem interfici. Neque enim mentitur Spiritus sanctus per Apostolum dicens: Nec ebriosi regnum Dei possidebunt. Quicumque me contempserit, & ad bibendum pronus fuerit, vel in convivio suo alios adjurare, vel cogere voluerit, & pro se, & pro illis in die iudicii reus erit. Et quia quod pejus est, aliqui etiam Clerici, qui hoc deberent prohibere, ipsi cogunt bibere aliquos plus quam expedit, amodo incipiant & seipsos corrigere, & alios castigare, ut cum ante tribunal Christi venerint, nec de sua, nec de aliorum ebrietate incurrant supplicium. Qui enim hoc in suo, vel alieno convivio fieri acieverit, Diabolo se sacrificasse non dubitaverit.

Sed ante illum hæc eadem docuit *Tertull.* Avaritiam vocat Apostolus idolo-

rum servitutem. Calicem demoniorum in quo illi sacrificatur. Alia peccata vocat Bern. epist. 2. Calix dæmoniorum est superbia, calix dæmoniorum detractio & invidia, Calix dæmoniorum est crapula & ebrietas.

Tertull. lib. de Monogamia. Luxuriam damnabiliorem esse censet quàm si quis adactus sacrificetur Diabolo. Et sic ait de illis qui in tormentis lapsi in sacrilegam immolationem. Utiq̃ue tunc carnem excusari magis decet quæ in prælio cecidit, quàm quæ in cubiculo: quæ in equuleo succubuit quàm quæ in lectulo, quæ crudelitati cesit quàm quæ libidini, quæ gemens devicta est quàm quæ sudans. Et paulò post. Propone quòd utraque non sustinuerit in finem, & inuenies ejus causam honestiorem, quæ sævitiam, quàm quæ pudicitiam sustinere non potuit.

Quàm dolenter alloquitur lapsam in peccata animam quandam Amb. ad Virg. lapsam cap. 2. Eras Virgo in paradiso Dei, utiq̃ue inter flores Ecclesiæ, eras Sponsa

Christi, eras templum Dei, eras habitaculum Spiritus S. & cum dico toties *Eras* necesse est ut ingemiscas, quia non es quod fuisti. Incedebas in Ecclesia tanquam columba illa de qua scriptum Pl. 67. *Penna columba deargentata &c.* Splendebas ut argentum, fulgebas ut aurum quando cum sincera conscientia procedebas. Quæ est ista subitanea conversio? Eras tanquam stella in manu Domini nullum ventum, nullius belli nebulas pertimescens. De Dei Virgine facta es corruptio Sathanæ, de habitaculo Spiritus S. tugurium Diaboli. &c. Aspice quis sanctorum aut quæ sanctarum approximare tibi non horreat &c. O miserum! Sathanæ mancipium! O naturæ humanæ opprobrium! O inferni ludibrium!

Sed etiam epist. 36. Luxuriam cum idololatria conjungit, cum dicit. Nemo se luxui committit nisi qui recedit è præceptis veri Dei, ubi autem quis luxurians inceptis incipit deviare à fide vera &c. Ergo qui non sequitur Domi-

num Deum suum ingurgitat se luxu-
riæ ac libidini pestiferis Corporis pas-
sionibus. Qui autem se ingurgitave-
rit atque immerferit hujusmodi volu-
tabris, perfidiæ laqueos incurrit. Se-
dit enim populus manducare & bibere
Exod. 32. & fieri sibi Deos poposcit.

Et *serm. 17.* Idoli portio est inebriare
vino mentem, ventrem cibo distende-
re, saltationibus membra torquere, &
ita pravis actibus occupari, ut cogaris
ignorare quid est Deus.

Sed *s. Cyprianus* etiam idolola-
triæ præfert *Libro de bono pudicitia.*
Christianum à Christiano cogi ad ebrie-
tatem an hoc levius crimen esse dicimus
quàm immolare Baccho? mihi videtur
multò gravius si rem rectâ ratione vo-
lumus expendere. Cùm Tyrannus di-
cit Abnega Christum & immola Iovi &
esto amicus noster aut morere, sapè lin-
gua negat corde reclamante, & manus
adolet ihus cùm animus intus ado-
ret Christum. At Sathanas dicit offer
Sacrificium Mammonæ & Christo nun-
cium

cium remittito, nec dicit morere, sed obiecta oculos tuos &c. Et tamen hinc spontè submittis genua Sathanæ, & abnegato Christo te totum illi mancipas. O fœdam defectionem! ô turpem idolatriam! ô iniquam permutationem!

Quocirca minatur Deus 1. Reg. *Et clamabitis in die illa à facie vestri Regis, (idoli,) quem elegistis vobis. Et non exaudiet vos Dominus in die illa.*

De peccato detractionis quod verè sit dæmonis sacrificium, audi *Bern. serm. 24. in Cant.* Convenientibus vobis in unum non est Dominicam coenam manducare, sed magis propinare & bibere calicem dæmoniorum, dum importantibus linguis aliorum perditionis virus: aliorum aures intrantem mortem libenter excipiunt.

V. Est certa mensura peccatorum: etsi ignota nobis.

Qui operatus omnia in pondere & mensura, etiam statuit peccatorum numerum, quem ubi miser attigeris, non

appo-

apponet misereri Deus. Sed hoc ter-
 ribile negotium explicet nobis S. Greg.
 25. Moral. 9. Justo Dei judicio augeri
 culpa permittitur, ut ad feriendum al-
 tius quandoque cumuletur. Hinc 1. Theff.
 2. ut impleant peccata sua semper. Psal. 68.
*Appone iniquitatem super iniquitatem eo-
 rum, ut non intrent in justitiam tuam.*
 Hinc de Domino dicitur: *Immisiones
 per Angelos malos, viam fecit semita iræ suæ.*
 Cor prioribus peccatis aggravatum,
 justè permittit etiam sublequentibus
 malignorum spirituum persuasionibus
 falli, quod cum dignè culpa trahitur,
 reatus ejus in pœna cumulatur. Unde
 & iræ suæ Dominus viam fecit de se-
 mita, latior enim est via quàm semita.
 Gen. 15. Nondum completa sunt pecca-
 ta Amorrhæorum Dent. 32. Ex vinea
 Sodomorum vitis eorum, & propago
 eorum ex Gomorrha, uva eorum uva
 fellis, & botrus amaritudinis in ipsis,
 furor draconum vinum eorum, & fu-
 ror aspidum insanabilis. Nonne hæc
 omnia congregata sunt apud me, &
 signa-

signata in thesauris meis, in die ultionis reddam eis. Quam multa eorum mala enarravit? & tamen illico adiungit. In tempore quo lapsus fuerit pes eorum. Ecce atrocissima illorum facinora describuntur, & tamen ad ultionis diem adhuc sequens lapsus aspicitur. (Ad diem nempe ultionis, quem sibi Iustitia Dei præfixit post certum numerum & pondus peccatorum) quo eorum culpæ cumulentur. De quo ipso monuerat S. Ephrem Paranes. 47. Vide ne præscriptum tempus impleatur, aliudque tempus non inueniamus.

*VI. Peccatum multa mala affert
in corpore & temporalibus.*

Certè iudice S. Chrysost. hom. 5. de poenitentia. Ex peccato bella, morbi, atque omnes quotquot nos premunt passionnes. S. Hieron. epist. 2. ad Heliod. Nostris peccatis Barbari sunt fortes, nostris vitiis Romanus superatur exercitus.

Quia lex apud Deum insuperabilis, quam S. Greg. 9. Moral. 17. his verbis exponit.

ponit. Delinquenti Dominus non par-
 cit, quia delictum sine ultione non de-
 ferit: aut enim ipse hoc homo in se pœ-
 nitens punit: aut hoc Deus cum homi-
 ne vindicans punit.

Deus enim summa sanctitas, itaque
 peccato summè adversatur, & si hoc
 verum de omni peccato, multò magis
 de nostro. Peccavit Lucifer, sed pro
 illo Christus non fuit passus, nunquam
 illi fuit remissum, nunquam vidit ali-
 quem ob peccatum punitum: quod in
 nobis evenit, & aggravat quocirca ne-
 cesse est ut vel nos puniamus in nobis
 ipsi, & ita juxta condignum puniamus,
 ut nihil supersit pœnæ: vel Deus pu-
 niet, sed terribile est incidere in manus
 Dei viventis.

Et quidem juxta *S. Chrysof. hom. 46.*
ad pop. Maximè oportet timere peccan-
 tes, cum grave patimur nihil. Cum
 enim particulares exigit pœnas Deus,
 levem nobis fecit ex his retributionem:
 cum autem in singulis peccatorum lon-
 gani-

ganimiter agit, ad magnam in talibus permanentes, ultionem servat.

Nam peccatum non tantum postulat, sed etiam extorquet vindictam. Audiamus de hac re *S. Masfiliensium Episcopi cum Salvianum lib. 1. de gubern. Gen. 18.* Clamor Sodomorum multiplicatus est nimis. Pulchrè clamorem in se habere dixit peccata. Grandis absque dubio peccantium clamor est, qui à terra ascendit ad coelum. Quare autem peccata hominum quasi clamare testatur? Scilicet quia cædi aures suas Deus dixit clamoribus peccatorum, nè differatur pœna peccantium. Et verè clamor & quasi grandis clamor est, quando pietas Dei peccatorum clamoribus vincitur, ut peccantes punire cogatur.

Hoc ipsum idem *S. Pater* prosequitur *ibid. lib. 4.* Vim facimus pietati Dei, ac manus quodammodo afferimus misericordiae suæ: ac sicuti illi solent qui munitissimas urbes obsidere: aut firmissimas arces urbium capere, ac subruere conantur; omnibus absque du-
bio

bio eas
neriby
dum r
catoru
teloru
omnes
betis
ignis
ditis.

VII

ca

Un
dixit s
Non p
est, q
re scie
in reg
Filius
cum
tur, t
prude
velit
alloru

SUPER PECCANTES. III

bio eas, & telorum, & machinarum generibus oppugnant: ita nos ad expugnandum misericordiam Dei, omni peccatorum immanium scelere, quasi omni telorum genere pugnamus *isaia 59.* Ecce omnes ignem accenditis, & vires præbetis flammæ: ingredimini in lucem ignis vestri, & flammæ quam accendistis.

VII. Hæc ipsa mala etiam peccatum veniale ex parte inducit.

Univerſim de quocunque peccatore dixit *S. Cyprianus de Cardin. oper. Christi.* Non pertinet ad te Domine, nec ex tuis est, qui te non diligit: nec diligit qui te scienter offendit. Et *S. Basil. proæm. in reg. fus.* ita argumentatur. Quis est Filius, qui propositâ ipsi Parentis gratiâ, cum in rebus majoribus ipsi obsequatur, in iis quæ levioris momenti sunt, prudens (hoc est sciens volens,) ipsum velit offendere, ac non multò magis illorum Apostoli verborum meminerit.

Nolite

Nolite contristare Spiritum Sanctum in quo ob signati estis.

Itaque qui scienter etiam in parvis peccat ad Christum non pertinet, & Spiritum S. contristat. Unde merito *Cassianus coll. 14. c. 11.* Omnis cogitatio non solum turpis sed etiam otiosa, & à Deo quantumcunq; discedens, à perfecto viro immundissima fornicatio deputatur & *S. Dorothæus serm. 20.* Longè melius est corpus tuum & omnia perire simul quàm lædi animam etiam in re minima Inò *S. Hieron. epist. 14. ad Celant.*

Nescio an possimus leve aliquod peccatum dicere, quod in Dei contemptum admittitur: estque ille prudentissimus, qui non tam considerat quod jussum est, quàm quis jusserit, nec quantitatem imperii, sed imperantis cogitat dignitatem, quæ infinita est.

Ipsa boni dilatio non sub gravi peccato imperati, certè valdè venialis est culpa: audi tamen de ea *S. Bern. epist. 108.* Adverte hanc dilationem quam tu tibi indulxisti, esse injuriam Dei: non esse an-

num

num placabilem Deo, sed discordiæ cum Deo seminarium, iræ fomitem, nutrimentum apostasiæ; qui spiritum extinguat, gratiam intercludat, teporem afferat, qui Deo solet vomitum provocare.

Si tantum malum est differre bonum quantum putas malum est ipsum patrare malum, & malum, contra infinitum bonum? & licet illa verba S. Bernardi directè impetant eum qui differebat ingredi statum religiosum: ad quamcunque tamen boni dilationem optimo jure extenduntur. De venalibus certè loquitur S. Aug. *hom. ult. ex 50.* quod sint velut scabies, quò plura sunt necant, (scilicet dispositivè sicut morbi) & nostrum decus exterminant.

S. *Cæsar. Arelatensis*, quòd sint pustulæ, & quasi horrendâ scabie repletia animam, & horrendam facientia. Et ita mentis nostræ oculos infuscant ut lumen divinum non percipiant. Ita S. Bernard. *de Convers. ad Cler. cap. 25.* Odibilis macula quæ beatam adimit nobis visio-

visionem, & execrabilis negligentiam
quâ dissimulamus interim illius oculi
(scilicet interni) mundationem.

*VIII. Alii effectus peccatorum
venialium.*

Ne venialia contempnamus, attendamus quid dixerit S. Bern. *serm. 1. in Conv. vers. S. Pauli.* Cavete deinceps ne qui parva reputet, quamlibet parva, si scilicet enter delinquere convincatur. Nemo dicat in corde suo, levia sunt ista, non caro corrigere, non est magnum si in his maneam venialibus minimisque peccatis. Hæc enim dilectissimi impoenitentia, hæc blasphemia irremissibilis.

Et qui negligunt venialia, ruere in mortalia permittuntur. Ita S. Greg. 3. *p. pastor. cap. 14.* Qui peccata minima flere, ac devitare negligit, à statu justitiæ non quidem repente, sed partibus, totus cadit. S. *Isid. Hispal. lib. 2. sentent. cap. 9.* Iudicio divino in reatum nequius labuntur, qui distringere peccata sua minora, contempnunt.

SUPER PECCANTES. 115

Et terribile est quod S. Greg. 3. p. pastor. reliquit. Nonnunquam deterius in parva, quam in magna culpa peccatur: major enim quò citius agnoscitur, eò etiam celerius emendatur: minor verò dum quasi nulla creditur, eò pejùs quò & securius in usu retinetur.

Certè leve est in oratione mente distrahi, dum oratio non est ex præcepto, at illud quanti fecerit *Cassianus coll. 23. cap. 27.* Non injustè, non solùm levi peccato, sed etiam gravissimo impietatis crimine adstringitur, qui precem Domino fundens, subitò à conspectu ejus, quasi ab oculis non videntis, nec audientis, cogitationis improbæ vanitatem secutus, abscefferit.

Leve est mendacium quod in nullius damnum vergit. At S. *Dorotheus serm. 9.* dixit. Nullus mendax adherere unquam Deo, aut uniri potest. Quia ut S. *Bern. serm. 59. in Cant.* Non potest virtus pariter cum vitiis crescere. Imò S. *Hieron. cùm numerando alia vitia, etiam mendacium*

menda-

~~_____~~

mendacium recensuisset asseruit. Quoties vitiis vincimur, Deum negamus.

Veniale etiam quodammodo ad factus cum dæmone disponit: ita enim *S. Macarius hom. 27.* universim de peccatis loquitur. Ex proposito (id est deliberatè) vitiosi sunt hi, qui suam ipsorum voluntatem vitio tradiderunt, delectantur cum illo, amicitiamq; contrahunt: huiusmodi cum Sathana pacem habent.

Venialia etiam aliquomodo irremissibilia sunt, si voluntariè fiant. *S. Chrysost. serm. de Cant. David.* Qui volens delinquit, vel spontè furit, dæmon est, neque veniam ab hominibus, neq; misericordiam promeretur.

IX. Venialia preparant ad mortale.

Quomodo à venialibus ad mortalia fit descensus explicat *S. Joan. Chrysost. hom. 19. ad pop.* Exiguum neglectum, & omne reliquum destruit. Sæpius namque domos ædificantes homines; & tectum imponentes, unius regulæ excussæ curam non gerentes, totam do-

mun

Quum perdiderunt : & in vestimentis i-
em evenire, quis cernere non possit ?
tenim parva in illis facta scissura non
esarcita, magnam facit disruptionem.
hoc & in torrentibus multoties evenit.
tenim si illi vel minimum coeperint in-
pressum, totum introducunt fluentem.

Et *Cassianus lib. 5. instit. cap. 20.* de ve-
tialibus gulæ, ita loquitur, ut ad reliqua
xtendi possit. Qui gulæ superfluos in-
ubere appetitus non potuit, quomodo
estus carnalis concupiscentiæ extingue-
re valebit ? & qui non quivit passiones
in propatulo sitas perviciasque compe-
cere, quomodo occultas, nulloque teste
orurientes, poterit debellare ? *S. Isid. Hi-
pal. lib. 2. sent. cap. 19.* Experimento, vel
contemptu minorum peccatorum, ma-
ora committuntur.

X. Mortale trahit in aliud mortale.

Hoc in peccato, maximè mortali, pes-
simum est, quia non diu solum est. *S.*
Greg. hom. 11. in Ezech. Omne quod prius
committitur peccatum est, sed si citius
poeni-

pœnitendo non tergitur, iusto iudicio omnipotens Deus obligatam peccati mentem, etiam in culpam alteram permittit cadere, ut qui flendo & corrigendo noluit mundare quod fecit peccatum, incipiat peccato cumulare.

Idem in Ezech. barn. 9. Districta sunt Omnipotentis Dei iudicia, & qui peccatorem expectat diu ut redeat, non redenti atque contemnti, ponit adhuc ubi gravius impingat. Peccatum quippe quod per pœnitentiam citius non deletur, est & causa peccati, aut peccatum simul, & causa, & poena peccati. Hoc autem nobis cum tremore considerandum est, quomodo Iustus & Omnipotens Deus, cum præcedentibus peccatis irascitur, permittit ut cæcata mentem etiam in aliis labatur. Unde Moyses ait Gen 15. *Nondum completa sunt peccata Amorrhæorum.* Et Psal. 68. *Appone iniquitatem super iniquitatem ut non intrent in iustitiam tuam.* Et Olex 5. *Maledictum est mendacium & furtum & adulterium inuadaverunt, & sanguis tetigit sanguinem*

San.

Sanguis
do pecc
Qui no
forde seDum
peccat
apud
quis
occul
scitur
Deus p
quod
mum
Hinc
posuit

XL

Qu
operat
Ita Ba
inven

Sanguis enim sanguinem tangit, quando peccatum peccato additur. Apoc. 22. *Qui nocet noceat adhuc, & qui sordibus est sordescat adhuc.*

XI. Facit ut Deus nesciat peccatorem.

Dum verò in hac miseria versatur peccator, incurrit quandam oblivionem apud Deum. *s. Greg. in 1. Reg. cap. 4.* Unusquisque ibi per peccatum projicitur, ubi occultatur, & quasi perditus ubi sit nescitur; quando Justitiæ lucem in qua Deus posuit eum, dereliquit. Hinc est quòd in paradiso post peccatum, primum hominem quærit. Adam ubi es? Hinc de mortuo Lazaro requirit, ubi posuistis eum?

XII. Merita destruit, mortificat, mala revocat.

Quidquid antecederet boni fuisti operatus, in peccatum incidisti, amisisti. *Ita Basl. epist. ad Chilonem.* Qualem te invenio talem judico. Ubi Moysis tot

F pro

pro Deo sumpti labores? nonne momento ad aquam contradictionis, quæ illi ingressum in terram promissionis prohibuit, perierunt?

Quæ opera existens in mortali operatur, non sunt ad vitam æternam. Hoc ostendit *S. Arsenio* ipse Dominus per visum. Qui haurit aquam de lacu, & mittit in collectaculum, ex quo alia parte effluat aqua. Sic qui aliqua bona operatur, sed quia mala etiam peccata operatur: idè pereunt & delentur etiam bona opera quæ facit. *In sacculum nimirum pertusum* ut hoc ipsum aliâ phrasi eloquitur Sacra scriptura *mittit pecuniam suam*, Aggæi 1.

XIII. *Unius peccatum tota sæpe regna evertit.*

Peccati malum non in solo peccante sistit, sed sæpè in totam communitatem, cujus ille pars, refunditur quoad poenas temporales; sicut & meritum quoad beneficia hujus temporis. It *Gen. 20.* propter Pharaonis adulterium

in Saram destinatum. Pharaonem flagellavit Deus plagis magnis, sed & domum ejus. Ob peccatum Giezi lepra ad posteros manavit 4. Reg. 5. Hinc *S. Basil. b. 8. in divites avaros.* Per paucos mala ærumnæque ad universum populum sæpius perveniunt, & unius ob noxam tota gens aliquando evertitur.

Et hoc non rarò accidit. *S. Aug. lib. 9. contra Julian. cap. 2.* Quàm multa sunt divinarum testimonia scripturarum, quæ Parentum peccatis obligant Filios, numerare quis possit? cur enim peccavit Cham & in ejus filio Chanaam vindicta prolata est? cur pro peccato Salomonis filius ejus diminutione regni punitus est? cur peccatorum Achab Regis Israel, in ejus posteris pœna dilata est? Deus dixit Exod. 20. *Ego sum Dominus Deus tuus, fortis zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios, in tertiam & quartam generationem.*

Et hoc ipsum non solùm propter mortale, sed etiam ob veniale accidit ita 4. Reg. 24. *Dat Deus in direptionem regnum*

regnum Israeliticum, propter vanam gloriam Ezechiaë, ex qua thesauros suos Legatis Babylonis ostentavit, qui tamen aliàs Rex fuit sanctissimus. Vide ergo ò Peccator, quis contra te rugitus populorum, quæ accusatio confurget in die Judicii; cum palam fiet plurimis quòd propter tua peccata vapularint: & quam poenam de te postulant?

Verùm ob unius peccatum non solum in corporalibus bonis, sed etiam in bonis æternis multi (quod est longè horribilius) plectuntur: dum illis gratia subtrahitur efficax. Prædixit hoc fore Nathan ob peccatum Davidis, nam non tantùm dixit, quòd non esset recessurus gladius de domo ejus; Sed hoc addidit. *Itaq; hæc dicit Dominus. Ecce ego suscitabo super te malum de domo tua, & tollam uxores tuas in oculis tuis, & dabis proximo tuo, & dormiet cum uxoribus tuis in oculis solis hujus.* Quæ erant peccata Absolonis & aliorum futura.

XIV. Pe.

XIV. Beneficia promissa avertit peccatum.

Hinc etiam oritur ut beneficia quæ Deus destinaverat, imò promiserat, non sequantur. Patet hoc *Josue* 7. ubi post peccatum Achani Deus cladem in populum suum immisit & addidit, *Non ero vobiscum*, & tamen *Josue* promiserat. *Sicut fui cum Moysè, ita ero tecum.* S. Chrysof. hom. 80. ad pop. Deus cum aliqua dare bona pollicetur, indignos autem videt effectos, tunc sua revocat promissa.

Et hoc contingit etiam propter veniale. Nam Deus promiserat *Davidi* 2. Reg. 7. *Requiem tibi dabo ab omnibus inimicis tuis.* Et tamen postquam numeravit populum, in quo juxta DD. non excessit venialem culpam, etsi milia septuaginta virorum fuerint illi peste sublata in poenam hujus peccati, etiam bella sunt permissa.

XV. Reliquæ peccati immanitates.

Sed si placet intueri statum animæ

Diabolo per peccatum subjectæ, præ oculis habeamus verba *B. Isaie Abb. Orat.* 25. Sicut quando ab hoste capitur civitas, imagines prioris Regis evertit, leges condit, portas veteres claudit, novas aperit &c. Sic etiam anima post susceptum Baptisma (in aqua, vel remissione peccatorum. Nam latissimè sumit nomen baptismatis hic Sanctus, pro absolutione Sacramentali) à diabolo expugnata, qui eam pro libidine sua evertit, atque vastavit; exturbata veri Regis imagine, suam erexit, fecitque ut misera anima, sæculi istius curis & sollicitudinibus vacaret.

Destruit itaque hostis per peccatum, in anima gratiam Dei, quæ est veri Regis insigne, virtutes infusas, dona Spiritus S. imò ipsum Regem verum in patibulum agit. Ita enim *B. Petrus Damiani serm.* 48. fieri ex *S. Paulo* docet, atque monet ne fiat. Vide ne rursus tibi metipsi crucifigas Filium Dei, & hostem tui habeas, rursus fabricans crucem, in qua crucifigatur ille, qui resur-

surget
&c.
collo
multi
nis o
& vo
veris
des O
ferio
rane
excl
tace,
catis
dextr
desist
sticiã
pieta
trans
rore
niqu
cisti,
intor
H
tum
tionis

surgens ex mortuis jam non moritur
 &c. Cum enim elevas te, & ambulas
 collo extento, caput Altissimi spinarum
 multiplicitate contorques. Cum po-
 nis oculos tuos ut non respicias cœlum,
 & voluptuosis carnis tuæ motibus mo-
 veris & traheris, durioribus clavis pe-
 des Omnipotentis transverberas: ab in-
 feriori inferis supplicium dum momen-
 taneâ voluptate voluntatem Domini
 excludis. Cum prosperaris in iniqui-
 tate, fœlici cursu rerum, peccata pec-
 catis cumulans, clavum ponis in illius
 dextra, quem de sui bonis persequi non
 desistis. Cum verò abundantiori tri-
 stitiâ absorberis, & tuam impietatem
 pietati Dei præponderas, sinistram ejus
 transfigis: & conceptum furorem, fu-
 rore tuæ desperationis amplificas. De-
 niq̄ue cum præsumis defendere quod fe-
 cisti, lancearum ictum lateri Salvatoris
 intorques.

Hoc verò posito; subjungo decre-
 tum *S. Gregorii lib. 2. in 1. Reg. cap. 1.* Ra-
 tionis lex exigit, ut qui Conditorem per-

sequitur, veniã defrauderetur. Cujus
prece illud peccatum indulgetur, quod
in ipsum Indultorem committitur?
Quis pro eo Omnipotentem Patrem
obsecrat, qui coeternum unigenitum
in mortem damnat? Et *lib. 2. in c. 3.*
Peccare & de Dei misericordia præ-
sumere, pelago ejus Iustitiæ, est ex-
poni.

Imaginem hic peccatoris quam Deus
S. Brigittæ ostendit *lib. 4. rev. cap. 57.* ap-
ponamus, ita hæc Sancta inquit. Vi-
debatur mihi unus homo, cujus oculi
eruti erant, sed tamen dependebant ad
maxillas cum duobis nervis, hic habebat
nares sicut canis, nares sicut equus, os
sicut ferocissimus lupus, manus ad mo-
dum bovis maximi, pedes sicut vultu-
ros. Una quoque mulier videbatur jux-
ta eum stare cujus crines erant sicut ve-
pres. Oculi erant in occipite, aures
abscissæ, nares plenæ sanie & putredi-
ne, labia sicut dentes serpentis, in lingua
erat aculeus venenosus, manus erant
sicut

ficut
duo
Du
dæm
esse.
bolo
facti
Et
quia
res
rūm
rar
qua
non
Dei
prii
ficut
suo
lite
ipfi
E
ritia
bov
Pec
ten

ficut duæ caudæ vulpinæ, pedes ficut duo scorpiones.

Dum Sancta dubitaret an essent isti dæmones respondit Christus homines esse. Sed coram Deo apparent à diabolo in animabus suis taliter deformes facti.

Et exponit. Isti duo oculi sunt eruti, quia non fecit opera bona. Habet aures caninas, quia ficut canis, non tantum nomen Domini neque alterius curat quantum nomen suum proprium quando nominari auditur, ita etiam iste non tantum curavit de honore nominis Dei quantum de honore nominis proprii. Habet etiam equinas nares, nam ficut equus qui solutus est ejecto stercore suo delectatur nares apponere illi, similiter iste, nam perpetrato peccato, de ipsius foetore dulce sibi videtur cogitare.

Et reliqua sic explicat. Os lupi ob avaritiam insatiabilem, manus instar pedum bovis, quia in ira omnia conculcat. Pedes vulturis quia quod rapuit non intendit restituere. Mulieris verò capilli

sunt spinæ, quia cogitationes illius sunt quomodo placeat mundo non autem Deo. Oculi in occipite, quia ad transitoria conversi. Aures abscissæ, quia Dei verbum non audit. Nares plenæ putredine quia sicut odorem bonum alii ad fortificandum cerebrum attrahunt, ita illa spurcitias. Os serpentinum ex quo prodit aculeus venenosus. Manus vulpium caudæ ob levitatem actionum.

CAPUT VI.

GRAVE IUGUM SUPER
POENITENTES.

I. Quia sæpè fit pœnitentia ludicra.

Hoc punctum è parabola quapiam facile percipiemus. Fingamus; Occidit quispiam nefariè & crudelissimè Regi potentissimo, ac suo maximo Benefactori, optimum ac dilectum unicè unicumq; Filium. Deprecatur. Pœnitet me vehementer hujus facinoris, o Rex optimè: & ut videas quàm pœnitent

teat
unam
O ind
satisf
dimu
stum
dolor
tiunc
D
Rex,
min
lem a
lem t
mihi
citiùs
argen
tiar,
licet
ann
lat m
nimi
prop
mici
mè
scite

teat me vehementer, in satisfactionem, unam tibi stipulam, vel paleam offero. O indignitas! illudit offenso qui taliter satisfacit. Sed, annon etiam nos occidimus Christum Domini? & illum Christum? quid damus? quâ satisfactione dolorem testamur? unius scilicet Oratiunculæ idq; tepidissimâ prolatione.

Dicat rursus ille sicarius. Amo te mi Rex, & suminè amo. Vis scire quantum? minùs certè quàm hoc lutum; hanc bilem à me vomitu rejectam. Nam mallem te mori & occidi ab aliquo, quàm ut mihi aliquis tollat hoc lutum: scilicet citiùs peccabo mortaliter; quàm auri, argenti, meæq; voluptatis jacturam patiar, iram & bilem meam deseram: & licet aliter hoc ore tenùs dicam, experire annon ita reipsâ faciam. Nemo mihi tollat meam bilem quam collegi contra inimicum: nemo persuadeat ut petenti propter te condonem: ut ad vetera amicitia jura redeam: & tamen te suminè amo. Audite hæc coeli & obstupescite vehementer.

II. *Sepè inefficax propositum.*

Iam verò ad omnem dolorem qui peccata aboleat, requiritur propositum efficax de cætero non peccandi. Iratus est quispiam alteri, & proponit irâ eum prosequi, en prodit se in effectu inefficæem propositi: deprecatur alter, hic non cedit; blanditur alter, hic durefcit; satisfactionem ille spondet, hic abnuit. Agit ille per amicos, respuit. Memorat antiqua merita, ecce iste contemnit. At verò proposuit vitare peccatum, nemo ita urget, nemo æquè sollicitat, nemo lucra, nemo vetera merita, damna futura, & poenas proponit, sed occasio se minima offert, & ecce ab illo efficaci proposito abit.

Magis ergo sumus fidi in obsequio dæmonis cum præmio gehennæ, quàm in Christi famulatu cum mercede cœli! Miseros nos si dæmon Christo improperabit ut est apud S. Cypr. O Christe non solum dum peccabant, te mihi postponebant, sed etiam dum reconciliabantur tibi,

bi, nolebant attingere mensuram, ut eadem probarent se tibi efficaciter statuisse; quâ mihi probârunt sua proposita.

Proponit alter consequi dignitatem, quia efficaciter proponit; patitur repulsam, non cessat; elargitur suas opes in munera ob spem dubiam, comparat amicos, sustinet omnia. En quanta in illo firmum atque efficax propositum operatur!

At hic oppones, naturam esse pronam in malum, & parem naturæ consuetudinem, oppono etiam quod dixit *S. Ioan. Clim. gr. 4. coll. II.* Consuetudo plurimum valet, & cuncta ex ea pendent, eamque sequuntur: omninò longè amplius valebit in bonis, cum potentissimum habeat adiutorem Deum. An gratia inferior viribus quæ ad bonum datur?

III. Pœnitentia debet esse digna.

Non dictum est, facitè fructus, sed *Facite fructus dignos poenitentia.* Legem scripsit *S. Apostolus Rom. 6.* Sicut exhibui-

hibuistis membra vestra servire immunditie,
ita nunc exhibete membra vestra servire iusti-
tie in sanctificationem. Et ex his suam sen-
tentiam videtur formasse *S. Greg. hom. 10.*
in Evang. Sciendum est quia quisquis illi-
cita nulla commisit, huic jure conceditur
ut licitis utatur: sicque pietatis opera fa-
ciat, ut tamen si voluerit, ea quæ sunt
mundi non relinquat: at si quis in for-
nicationis culpam, vel fortasse quod est
gravius, in adulterium lapsus est, tantò à
felicitate debet abscindere, quantò se me-
minit & illicita perpetrâsse.

Certè ille innocentissimus Poenitens
Sanctus Franciscus, ut de eo *S. Bonav. vi-
ta cap. 50.* Nemora replebat gemitibus,
loca spargebat lacrymis, pectora manu
tundeat &c. Nec male quia ut *S. Greg.*
ad S. Augustinum Episcopum Anglorum,
scripsit resp. ad interrog. 10. Bonarum
mentium est, ibi etiam aliquomodo cul-
pam agnoscere, ubi culpa non est. Et *S.*
Basil. docet in Psal. 29. Non cui libet animæ
gaudium à Deo ingignitur; sed ei quæ
peccatum suum vehementi luctu, & assiduâ

duâ lamentatione ploraverit, veluti si seipsum mortuum lugeat, qui sanè fletus postremò in gaudium vertitur.

Idcirco *S. Bern. serm. in festo SS. Petri & Pauli.* Multi Pœnitentiâ ducti sunt sed infructuosâ quoniam pœnitentia eorum reprobata est, sicut & prior culpa.

Conjicio causam dum lego *Tertull. lib. de poenit.* Num in coccino & tyro. (hoc est in purpura) pro delictis supplicare decet. Cedò acum crinibus distinguendis, & pulverem dentibus eliminandis, & bisulcum aliquid ferri vel æris unguibus repastinandis. Si quid ficti nitoris, si quid cocti ruboris, in labia aut genas urgeat. Præterea exquirito balneas lætiores, hortulani maritimivè secessûs: adjicito ad sumptum, conquirito altitium enormem saginam, defecatam senectutem quamque vini. Quis interrogârit, cur animæ largiaris? Deliqui dicito in Deum, & periclitor in æternum perire, itaque nunc pendeo & maceror, & excrucior ut Deum reconciliem mihi, quem delinquendo læsi! Itaque &c.

IV. *Modus pœnitendi durus.*

Sic instituendam docet pœnitentiam *S. Ambr.* scribens *ad lapsam cap. 8.* Ergo tu hæc tecum cogitans, & mente retractans, proprii facti tui ipsa esto Iudei crudelior. In primis omnis cura vite hujus interimenda tibi est, & quasi mortuam te existimans, sicut es, quomodo possis reviviscere cogita. Deinde lугubris tibi accipienda est vestis, & membra singula, dignâ castigatione puniendâ. Amputentur crines qui per vanam gloriam occasionem luxuriæ præstiterunt. Defluant oculi lacrymas, qui masculum non simpliciter aspexerunt. Pallescat facies quæ quondam viruit impudicè. Denique totum corpus incuriam maceretur cinere aspersum, & opertum cilicio perhorrescat &c.

Talem pœnitentiam ab una delicatula persona exigit hic Sanctus. Tum addit Talis vita, talis actio pœnitentiæ si fuerit perseverans, audebit sperare, etsi non gloriam, certè pœnæ evacuationem.

O mi Deus, post tantam pœnitentiam nondum promittit gloriam hic S. Doctor. Sed & s. *Cyprianus serm. de lapsis.*

Lamentari eum putamus toto ex corde, jejuniis, fletibus, & planctibus Dominum deprecari? qui epulis affluentibus pastus, postridie cupiditates suas eructat. Qui hilarius ac lætus incedit, quomodo mortem suam defleat. Anima in quacunque hora peccaverit morte morietur. Si quem de tuis charis mortalitatis exitu perdidisses, ingemisceres dolenter ac fleres, facie incultâ, veste mutatâ, ore dejecto indicia mœroris ostenderes. Animam tuam miser perdidisti, & non acriter plangis, non jugiter ingemiscis?

Qualia verò bona pro peccatis debeamus præstare docet *S. Greg. in 1. Reg. lib. 2. cap. 5.* A peccatorum nostrorum tunc obligatione solvimur, cum bona quæ pro eorum impendimus absolutione, malis admixta non sunt. *1. Reg. 7.* *Si in toto corde vestro convertimini ad Dominum Deum, auferte Deos alienos, liberabit vos de manu Philistinum.* Audiant ergo, audiant, qui

qui de manu Philistinum liberari desiderant. *Ibid. libro 5. cap. 4.* Quid prodest confiteri flagitia, si vocem confessioni non sequitur poenitentia? Signum veræ confessionis non est in oris confessione, sed in afflictione poenitentiae. Facite dignos fructus poenitentiae. Confessionis ornatum non recipit sine fructu afflictionis. *Marci II.* Arborem sine fructu maledixit.

V. Quos malè poenitet auget poenam.

Non leguntur Filii Heli Patri monenti obstitisse, non obiurgationes risisse: humiliati sunt, sed non verè; quid inde secutum? dicat *S. Greg. lib. I. in 2. Reg. cap. 2.* Tanta fuit magnitudo culpæ illorum, ut & conversionis momenta non haberent, & à mortis suæ fovea nequaquam surgere possent. Et qui iræ Dei pelagus biberant, in damnationis suæ cumulum haberent, non solum poenam commissi sceleris, sed etiam vindictam contemptæ prædicationis.

Monuit *S. Ephrem Paranesi 22.*

De-
mus

mus operam ut digna pœnitentiæ opera
 agamus, ne duplicatum in his supplicium
 inveniamus, tanquam divinam gratiam
 desperantes, & beneficiorum ipsius non
 recordantes. Quod scilicet nobis præ-
 tet auxilia & tempus ad pœnitendum.

S. Hieron. in epist. ad Rom. cap. 12.
 Sicut qui paulatim arcum intendit, tem-
 pus dat alteri ut fugiat: qui si fugere no-
 lit tantò fortius sagittâ configitur, quan-
 tò majori tempore arcûs intensio fuerat
 facta. Itâ planè Deus, quò diutius pœni-
 tentiam dignam expectat, eò severiùs
 punit.

VI. Raros verè pœnitet.

Ex allatis facilè intelligitur illud S.
 Ambr. dictum libro 2. de pœnit, quamvis &
 ipse se explicat. Sic ibi inquit. Facilè in-
 veni qui innocentiam servaverunt, quàm
 qui congruè egerint pœnitentiam. An
 quisquam pœnitentiam putat, ubi acqui-
 rendæ ambitio dignitatis, ubi vini affusio,
 ubi ipsius culpæ conjugalis usus? Re-
 nunciandum sæculo est, ipsi somno mi-
 nus

nus indulgendum quam natura postulat, interpellandus gemitibus, interrumpendus suspiriis, sequestrandus orationibus, vivendum ita ut vitali huic meriamur usui, seipsum homo abneget, et totus immutetur.

VII. Quos pœnitet debent vitam emendare.

Et in tantum ista vitæ mutatio requiritur, ut etiamsi peccata essent dimissa parùm prodesset. *S. Bern. serm. 3. in Can.* Si dixerit mihi *JESUS* dimittuntur tibi peccata tua, nisi ego peccare desiéro, quid proderit? Exui tunicam meam, et reinduero eam, quantum profeci? Rursus pedes meos quos laveram coinquinavero, nunquid aliquid lavisse valebit? Sordens omni vitiorum genere discipulus jacui in luto fecis; sed erit sine dubio recedenti deterius quam jacenti. Denique qui me sanum fecit, ipsi mihi dixisse recorder. *Ecce sanus factus es, jam amplius noli peccare, ne quid deterius contingat tibi.*

VIII. Post pœnitentiam peccare est
gravius.

Et certè quid deterius contingit, ita enim Tertull. de poenit. Non leviter in Dominum peccat, qui cum æmulo ejus diabolo pœnitendo renuntiâsset, & hoc nomine illum Domino subjecisset, rursus eundem regressu suo erigit, ut denuò malus dæmon recuperatâ prædâ suâ adversus Dominum gaudeat. Nonne, quod dicere quoque periculosum est, sed ad ædificationem dicendum: diabolum Domino præponit? Comparationem enim videtur egisse, qui utrumque cognoverit, & consideratè pronuntiâsse eum meliorem, cujus se rursus esse maluerit. Ita qui per delictorum pœnitentiam instituerat Domino satisfacere, diabolo per aliam pœnitentiæ pœnitentiam satisfaciât: eritque tanto magis perosus Deo, quanto æmulo ejus acceptus.

*IX. Pœnitentia ad mortem
dilata, dubia.*

Iam etiam de illis qui ad mortem
pœnitentiam differunt, & confidunt se
liberalibus testamentis, & assignatione
Eleemosynarum consecuturos veniam
audiamus *S. Salvanum lib. I. ad Ecclesiam*
Qui à malis actibus tantum morte di-
scedit, non relinquit scelera, sed relin-
quitur à sceleribus, ac per hoc neces-
sitate exclusus à vitiis, & tunc puto pec-
cat quando peccaverit (id est quando
cessat peccare quia non potest) quia
quantum ad animum necdum desit
qui adhuc velit peccare si possit. Non
bonis itaque spebus innititur, qui ad hoc
tantum peccat in vita, ut peccatorum
molem redimat in morte: & ideò si
evasurum putat, non quia bonus se
quia dives sit: quasi verò Deus non vi-
tam hominum quærit sed pecuniam
atque à cunctis malorum redimendo-
rum spe agentibus accipere solos pro-
criminibus nummos velit, & corrupto-
rum

in more Iudicum argentum exigat
et peccata vendat?

Et post pauca. Quod si tanta fuerit
peccatorum incuria, ut valetudinis la-
tem, (id est pœnitentiam) usque ad
ultimos dies trahant, quid dicam ne-
cio: quid promittam penitus ignoro.
Revocare ab inquisitione ultimi reme-
dii periclitantes, durum & impium:
ponderare autem aliquid in tam fera cau-
tione, temerarium.

S. Greg. hom. 12. in Evang. Qui pœ-
nitenti veniam spondit, diem peccan-
ti crastinum non promisit. Ecce hunc
ipsum diem in quo loquimur, ad inducias
conversionis accepimus. *Orate ne fuga
vestra fiat hyeme, aut in Sabbato*, ac si aper-
tè dicat. Videte nè tunc quæratis pecca-
ta vestra fugere, quando jam non licet
ambulare.

**X. Peccatorum deliberatè admif-
sorum difficilis venia.**

Illud verò est admodum terribile,
quod idem *S. Pater lib. 4. in Reg. c. 2. reli-
quit.*

quit. Quibus peccata dominantur, pe se ab eorum jugo liberari nequeunt nam sæpè ad Dominum cum precibus veniunt, sed exaudiri non possunt. Di vino siquidem iudicio cum iis agitur, u qui noluerunt mala vitare cum possent non possent vitare cum volunt : & qui spontè incurrunt mala præcognita, fugere non possint experta.

Idem Pastoral. p. I. Hoc à præcipitatione lapsis, per consilium pereuntes differunt : quòd cum à statu iustitiæ peccando concidunt, plerumque simul & in laqueum desperationis cadunt. In quam rem servit illud *Tertull. lib. de poenit.* Quidam autem sic opinantur, quasi Deus necesse habeat etiam præstare indignis quod spondit, & liberalitatem ejus faciunt servitium. Quod si necessitate indulget, ergo invitatus facit quod dici non potest.

Itaque in spem poenitiæ non peccandum. Exempla suggerit non acceptatæ à Deo poenitiæ S. Scriptura in Esau & Antiocho, & de hoc quidem

Mach

Mach.
minum
rutur us
venit p
crymis

GRA

I.

S An

S in p

ad gen

Vita m

quæ q

decrel

magis

utbra

gaude

infiro

nunc

rideo.

bilita

uno

hinc

Mach. 9. *Orabat autem hic scelestus Dominum à quo non esset misericordiam consecuturus.* de Esau verò Heb. 12. *Non invenit poenitentia locum, quanquam cum lacrymis inquisivisset eam.*

CAPUT VII.

GRAVE JUGUM SUPER
OMNES.I. *Quia ad miseras nascimur.*

Sanctus Cyprianus lib. 1. de bono Patient. Sin proam. Omnes nos sumus destinati ad gemitus totâ vitâ, *S. Aug. Soliloq. cap. 2.* Vita mea vita fragilis, vita caduca, vita quæ quantò magis crescit, tantò magis decrescit: quantò magis procedit, tantò magis ad mortem accedit. Vita fallax & umbratica, plena laqueis mortis. Nunc gaudeo, statim tristor; nunc vigeo, jam infirmior: nunc vivo, statim morior: nunc felix appareo, statim miser: nunc rideo, jam fleo. Sicque omnia mutabilitati subjacent, ut nihil unâ horâ in uno statu permaneat. Hinc timor, hinc tremor, hinc fames, hinc sitis,
G hinc

hinc calor, hinc frigus, hinc languor
 inde dolor exuberat. Subsequitur hi
 importuna mors, quæ mille modis mi-
 seros homines inopinatè rapit. Hunc
 necat febribus, illum opprimit dolori-
 bus: hunc consumit fames, illum sitis
 extinguit: hunc suffocat aquis, illum
 interimit laqueo. Illum perimit flam-
 mis, alium dentibus bestiarum ferocius
 vorat. Hunc trucidat ferro, illum ve-
 neno corrumpit, alterum tantum re-
 pentino terrore vitam finire compellit.
 Et nunc super omnia magna miseria
 quia cum nihil sit certius morte, igno-
 rat tamen homo finem suum, & cum te-
 stare putat, colliditur, & perit spes
 ejus. Et hæc mala ipsi peccatis nostris
 cumulamus.

*II. Si non affligamur, malè
 agitur nobiscum.*

S. Greg. 9. *epist.* 29. Ego Abel esse non
 suspicor, qui Cain non habuerit. Et 6
epist. 27. Ego fidenter dico, quia minus
 piè vivis, si minus persecutionem per-
 tuleris.

aleris. *S. Ambr. in Psal. 118.* Fortasse
 um persecutionem non patimur, tan-
 uam condemnati habemur. *S. Chrysost.*
om. 29. in epist. ad Hebr. Si flagellat Deus
 mnem filium quem recipit, qui non
 agellatur sine dubio non est in numero
 iliorum.

Idem in *Psal. 125.* Quemadmodum fe-
 nina opus habent imbribus, ita nos la-
 rymis: & quemadmodum terra opus
 habet ut aretur & proscindatur, ita ani-
 na fidelis pro ligone indiget tentatio-
 nibus & afflictionibus, ne producat
 malas herbas, ut ejus molliatur durities,
 ne nimium efferatur & exiliat: nam ter-
 ra quoque nisi diligenter colatur, nihil
 boni producit. *S. Greg. 23. moral. 15.* Ele-
 ctis suis ad se pergentibus Dominus, hu-
 us mundi iter asperum facit.

III. Omnibus inimicus insidiatur.

S. Bern. serm. 1. de S. Andr. Habet ne-
 quisimus ille laqueos, habet & jacula,
 utpotè callidissimus venator hominum,
 solùm sitiens sanguinem animarum.

Alios telis appetit malitiosæ cujuslibet suggestionis, & in eis vulnerat multos quibus tenuis est patientia: alios voluntatibus irretire laborat, & in his includit multitudinem copiosam illorum qui in terra repunt, aut volitant juxta eam.

His commouetur appetitus, qui velut effrenos equos emittit passiones, his autem misera anima passim in præcepta vehitur ac rapitur. *S. Ambro. lib. de Isaa & anima cap. 8.* Mali equi, iracundia concupiscentia, timor, iniquitas, interdum ipsi equi inter se disident, & se in vicem impediunt, & viam salutis nobis difficillimam reddunt.

Hinc *S. Aug. lib. 2. contra Julian. cap. 10.* Sine peccato semper essemus, si sanaretur hoc malum concupiscentiæ repugnantis legi mentis nostræ.

V. Omnes se debent abnegare.

Lucæ 9. Dicebat autem ad omnes. S. quis vult venire post me, abneget semetipsum. S. Tho. opusc. 18. de perfect. asserit abnegatio

gatio
salutis
confil
omne
Christ
suam
quant
camus

VI

S.
hoc p
fermo
sciat,
S.
quasi
rupta
immo
tamu
mus
lus es
Filiis
placu
bus
comp

gationem sui ipsius esse de necessitate salutis. Et *Guilelm. Estius cap. 8.* Non consilii sunt verba hæc, sed præcepti, omnes enim tenentur velle venire post Christum semetipsos abnegare, crucem suam tollere, ita Christum sequi: in quantum autem hoc non facimus, peccamus.

VI. Prædestinatio Dei occulta.

S. Bern. serm. 37. in Cant. Consilium hoc posuit tenebras latibulum suum, & sermo absconditus à nobis, ita ut nemo sciat, si dignus sit amore vel odio.

S. Aug. soliloq. cap. 28. Omnes nos quasi pannus menstruata, de massa corrupta & immunda venientes, maculam immunditiæ nostræ, in frontibus portamus. Quare mundi esse non possumus nisi tu Domine mundaveris, qui solus es mundus. Mundas autem de nobis Filiis hominum eos in quibus tibi placuit habitare, quos ab inaccessibilibus profundis secretis iudiciorum incomprehensibilium sapientiæ tuæ, sem-

per justorum licet occultorum, sine eorum meritis prædestinasti ante mundum, vocasti de mundo, justificasti in mundo, & magnificas eas post mundum.

Non omnibus autem hoc facis, quod admirantur tabescentes omnes sapientes terræ. Et ego Domine hoc considerans expavescō & obstupescō de altitudine divitiarum sapientiæ & scientiæ tuæ, ad quam ego non pertingo, & incomprehensibilia iudicia iustitiæ tuæ: quoniam ex eodem luto, alia quidem vas facis in honorem, alia verò in contumeliam sempiternam. Quos igitur tibi elegisti de multis in templum sanctum tuum ipsos mundas, effandens super eos aquam mundam, quorum nomina numerumq; tu nosti, qui solus numeras multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocas: qui etiam scripti sunt in libro vitæ, qui nequaquam perire possunt: quibus omnia cooperantur in bonum, etiam ipsa peccata, (quia post illa ferventiores evadunt.) Cum enim cadunt, non colliduntur: quia tu supponis

his m
eorum
Atta
illorum
res coe
sum m
torum
visti ac
numer
pravo
næ m
profu
immu
rantur
vertitu
peccat
usque
bes te
locav
liniur
VII.
si
Mane

is manum tuam, custodiens omnia ossa
orum, ut unum ex eis non conteratur.

Attamen mors peccatorum pessima,
llorum inquam, quos, antequam face-
es cœlum & terram, secundum abyf-
um multam judiciorum tuorum occul-
orum, semper autem justorum, præsci-
visti ad mortem æternam : quorum di-
numeratio nominum, & meritorum
pravorum apud te est, qui numerum are-
næ maris dinumerâsti, & dimensus es
profundum abyssi, quos reliquisti in
immunditiis suis, quibus omnia coope-
rantur in malum, & ipsa etiam oratio
vertitur in peccatum (quia scilicet cum
peccatis peragunt) ut si etiam ad cœlos
usque ascenderint, & caput eorum nu-
bes tetigerit, & inter sydera cœli col-
locaverint nidum suum, quasi sterqui-
linium in fine perdentur.

*VII. Signa prædestinationis non in
omnibus reperiuntur.*

Si vis ad vitam ingredi serva mandata.
Mandata verò omnia colligit in duo.

amorem scilicet Dei & proximi, prior in eo consistit ut non peccemus, & bene faciamus : & de hoc jam egimus non uno loco superius, posterior, ut diligamus omnes, etiam inimicos, idque pure propter Deum, qui amor non adeo frequens est. *S. Greg. hom. 38. in Evang.* Siquis quem libet amat, sed propter Deum non amat, charitatem non habet, sed habere se putat.

At quomodo amici & inimici propter Deum acquirendi sunt ? interrogat *S. Chrysost. orat. in Kalend.* & respondet. Si non amicitias illas colligamus, unde pecunias corripere, convivia agitare, imperia consequi poterimus sed illos prosequamur, qui mentem nostram moderari, præcipere honesta, peccantes increpare, delinquentes arguere, supplantatos erigere, consilio ac precibus operam ferre, & ad Deum adducere possunt.

Unde, si inimicus tibi profit ad salutem, imò prodest, quia saltem tibi mundum amarum reddit, ama illum. Inquam rem facit monitum *B. Laur. Iustin.*

de casto connub. cap. 6. Nunquam sine
 patientiæ exercitio caritas esse solet. Et
 de contemptu mundi cap. 19. Flagelli
 eruditio cum patientia, indubium præ-
 destinationis agnoscitur esse præfagium.
 Siquidem per multas tribulationes oportet
 intrare in regnum cœlorum. Oportet
 crucem tollere.

Sed quid sit ferre crucem? Respon-
 det S. Basl. instit. Mon. cap. 3. Paratum
 esse ad mortem pro Christo, & mortifi-
 care membra quæ sunt super terram, &
 pro nomine Christi libenter ferre omne
 discrimen, hoc est tollere crucem suam.
 Et hoc quidem ad dilectionem Dei spe-
 ctabat.

*VIII. Etsi habuerimus signa præ-
 destinationis, sumus incerti de
 Perseverantia.*

Multos in via salutis præcesserunt
 Publicani & Meretrices. Sed hoc ver-
 bis S. Chrysoft. hom. 40. ad pop. eloquamur.
 Quid Manasse deterius? Deum tamen
 propitium habere potuit. Quid Mat-

thæo deterius? & constitutus est Apostolus. Quid Paulo miserius? sed constitutus est Evangelii præco. Quot tales alias vis videre mutationes & quondam gestas & quotidie occurrentes?

S. Greg. in *Iob. lib. 25. cap. 7.* Occultum iudicium quod piè super nos iustè-que disponitur, quomodo alii perdunt quod tenere videbantur, & alii accipiunt quod alii ex meritis perdunt. Ut & qui stare videntur humano iudicio, jam in conspectu Iudicis non stent. Quis enim hominum æstimare potuisset, Judam vivendi sortem, etiam post ministerium Apostolatûs, amittere? & quis contra crederet, latronem causam vitæ in ipso articulo mortis invenire?

IX. Iudicium Dei rigidum.

S. Chrysof. in illa verba Apost. *Salutate Priscam.* In illo die magno, non solum de his quæ nos peccavimus, sed & de his ob quæ in alios sententiam tulimus, omninò iudicabit nos Deus, & quod sæpè naturâ leve peccatum est, hoc grave & in-

& in
judica
dixim
vit al
temp
lo va
quam
jorem
A
compr
nach
X
O
mus
de SS
gere
re?
tur?
sum
cium
tua
tur u
libus

& incondonabile fit, dum peccans alium
judicat. Fortè non satis claret quod
diximus, igitur clariùs dicemus. Pecca-
vit aliquis & alium idem committen-
tem peccatum condemnavit, is in die il-
lo valdè amaro non illam pœnam luet
quam peccati natura exposcit, sed ma-
jorem quàm duplicem vel triplicem.

Atqui teste eodem S. Patre lib. i. de
compunct. cordis. Ab hoc vitio neq; Mo-
nachorū ullum facilè invenies liberum.

**X Omnes oportet ante Tribunal
Dei Judicis comparere.**

O quàm Tribunal horribile, audia-
mus quid de illo dicat S. Ephrem *serm.*
de SS. Cruce. Coelum & terra tunc fu-
gere tentabunt & quis poterit subsiste-
re? Sed quotus etiam in illo absolve-
tur? Idem Sanctus in testamento sic ip-
sum Judicem alloquitur. Ac licet judi-
cium universæ terræ feceris sicut gratia
tua declarat ac postulat, non salvabi-
tur unus ex millibus, & ex decem mil-
libus non redimentur duo.

Sed nemo melius S. Prophetâ Sophoniâ diem illam nobis describat. Ita ille cap. 1. nomine Dei loquitur. Et erit in tempore illo, scrutabor Jerusalem in lucernis, & visitabo super viros defixos in facibus suis. Et paulò post. Juxta est dies Domini magnus juxta est, & velox nimis, vox diei Domini amara tribulabitur ibi fortis. Dies ira dies illa, dies tribulationis & angustie dies calamitatis & miserie, dies tenebrarum & caliginis, dies nebula & turbinis, dies tubæ & clangoris super civitates munitas, & super angulos excelsos & tribulabo homines, & ambulabunt ut cæci. Quis hic status rerum ò Judex severe!

Similia Ezechiel cap. 7. in clamat. Finis venit, venit finis super te, & immittam furorem meum in te, & judicabo te juxta vias tuas, & immittam furorem meum in te, & judicabo te juxta vias tuas, & ponam contra te omnes abominationes tuas & non pariet oculus meus super te, & non miserebor, sed vias tuas ponam super te, & abominationes tuæ in medio tui erunt, & scietis quia ego Dominus. Hæc dicit Dominus Deus. Afflictio una,
affli-

afflictio
qui ba
dies o
de pro
& ju
tibi o
mens
tibi,
erunt
C
Amo
lux,
occur
innit
eum
ni
I
cade
fove
exce
men
terr
tion
bitu
mar

afflictio ecce venit, venit contritio super te qui habitas in terra, venit tempus, propè est dies occisionis & non glorie Montium. Nunc de propinquo effundam iram meam super te, & iudicabo te juxta vias tuas, & imponam tibi omnia scelera tua, & non parceret oculus meus, nec miserebor, sed vias tuas imponam tibi, & abominationes tue in medio tui erunt.

Quæ ibi hominum conditio enarrat Amos 5. Dies Domini ista tenebræ & non lux, quomodo si fugiat vir à facie leonis, & occurrat ei ursus, & ingrediatur domum & innitatur manu suâ super parietem, & mordeat eum coluber. Nunquid non tenebræ dies Domini & non lux, & caligo & non splendor in ea.

Isaïæ 24. Qui fugerit à voce formidinis cadet in foveam, & qui se explicaverit de fovea tenebitur laqueo, quia cataractæ de excelsis apertæ sunt & concutientur fundamenta terræ. Confractioe confringetur terra, contritione conteretur terra, commotione commovebitur terra, agitatione agitatbitur terra sicut ebrius. Et cap. 13. Omnes manus dissolventur, & omne cor hominis

contabescet & conteretur. Torſiones & dolores tenebunt, quasi parturientes dolebuunt, unusquisq; ad proximum suum stupebit, facies combuſte vultus eorum. Quid ibi miroragam, quò me vertam?

Iob. 4. Nunquid homo Dei comparatione iustificabitur. Et statim. Ecce qui ſerviunt ei non sunt stabiles, & in Angelis ſuis reperit pravitatem, quantò magis bi qui habitant domos luteas, qui terrenum habent fundamentum conſumentur velut à tinea? De manè usq; ad vesp̄eram succidentur, & quia nullus intelligit, in aeternum peribunt.

Et postea. Si iustificare me voluero os meum condemnabit me, si innocentem ostendero pravum me comprobabit. Cap. 12. Apud ipsum est fortitudo & sapientia ipse novit & decipientem & qui decipitur, cap. 14. Quis est homo ut immaculatus sit, & ut iustus appareat natus de muliere? ecce inter sanctos ejus nemo immutabilis, & coeli non sunt mundi in conspectu ejus, quantò magis abominabilis & inutilis homo qui bibit quasi aquam iniquitatem. Cap. 25. Ecce Luna etiam non
splen-

splendet, & stelle non sunt munda in conspectu ejus, quantò magis homo putredo & Filius hominis vermis.

Sed quale ipsum sit judicium Ezech. 28. audiamus de se loquentem Iudicem. Judicabo cum peste & sanguine, & imbre uehementi, & lapidibus immensis, ignem & sulfur pluam super eum.

Qualis Iudex? Ilai 59. Indutus est justitiâ ut loricâ, & galea salutis in capite ejus, indutus est vestimentis ultionis, & opertus est quasi pallio zeli sicut ad vindictam, quasi ad retributionem indignationis hostibus suis, & vicisitudinem inimicis suis.

Quàm meritò ille senex de quo Vit. PP. lib. 4. cùm ridentem quempiam uidisset, dixit. Coram cœlo & terra rationem reddituri sumus & tu rides?

Quam meritò S. Ephrem cap. I. deflet peccata sua, cùm semel respexisset cœlum dixit. Repentè cùm mihi terribilis illius adventus venisset in mentem, animo & corpore totus exhorruì, & contremuerunt omnia ossa mea, atque ita fractus ac perturbatus magno cum dolo-

dolore cordis vim lachrymarum effudi, & cum gemitu dixi. Quomodo ego peccator in illa formidanda hora consistam? quomodo miser hædus cum ovibus Christi? Cùm sua Martyres ostendent tormenta, virtutes suas Confessores, quid ego ostendam nisi pigritiam & negligentiam meam?

Iam verò quid *Bern. lib. 2. de consid.* Leva oculos tuos & vide regiones si non magis sunt siccæ ad ignem quàm albæ ad messem. Quàm multæ quas putaveras fruges diligenter inspectæ vepres potiùs apparebunt, imò ne vepres quidem sed annosæ & veternosæ arbores.

Quid ampliùs fiet contra miseros peccatores? Audi *Tertull. lib. de Monogamia.* Exurget Regina Carthaginis & decernet in Christianos. Assidebit & illi Matriona Romana quæ &c. Sunt & quæ de tota continentia judicent nos Virgines Vestæ, & Iunonis Achaicæ, & Dianæ Scythicæ, & Apollinis Pythici, etiam bovis illius Ægyptii Antistites de continentia infirmitatem Christianorum judicabunt.

Quid

Qu
temp
quid
mitte
Dei.
mala
cætus
tioru
malor
facili
noru
crim
nora
rint.
sitate
sialtic
genus
esse v
nobis
hoc
mum
screpa
Iar
ris lib
omnia

Quid de aliis virtutibus iustitia, contemptu opum, abstinentiâ &c. Iam quid aliquis possit sibi victoriæ promittere discat ex *Salviano lib. 3. de gubern. Dei*. Præter paucissimos quosdam qui mala fugiunt, quid est aliud panè omnis cætus Christianorum quàm sentina vitiorum? *Et rursus*, Faciliùs invenias reos maiorum omnium, quàm non omnium: faciliùs maiorum criminum quàm minorum. Id est, faciliùs qui & majora crimina cum minoribus, quàm qui minora tantùm sine majoribus perpetrârint. In hanc enim morum probrositatem omnis redacta est plebs Ecclesiastica, ut in cuncto populo Christiano genus quoddam sanctitatis sit, minùs esse vitiosum. *Et postea*. De Christiano nobis nomine blandimur, cum utique hoc ipso magis per nomen sacratissimum rei simus qui à Sancto nomine discrepamus.

Iam de pœnitentibus idem citati operis *lib. 5.* sic ait. Pœnitentes taliter omnia fermè agunt, ut eos non tam
pates

putes antea pœnitentiam criminum egisse, quàm postea ipsius pœnitentiæ pœnitere. Nec tum prius pœnituisse quod malè vixerint, quàm postea quòd se promiserunt bene victuros. Sciunt me verum loqui, & testimonium mihi etiam suâ conscientia dicunt.

Ingemiscit *Bern. serm. 1. de Convers. S. Pauli.* Amici tui Deus & proximi adversum te appropinquaverunt & steterunt. Conjurasse videtur contra te universitas populi Christiani à minimo usque ad maximum, à planta pedis usque ad verticem non est sanitas illa. Heu heu Domine Deus, quia ipsi sunt in persecutione tua primi, qui videntur in Ecclesia tua primatum diligere, qui videntur gerere principatum.

Idcirco *Greg. M. in Job. lib. 33. cap. 6.* adducto ex *Job. 40. Absorbebit fluvium & non mirabitur & habebit fiduciam quòd infuat Jordanis in os ejus.* Quid hoc loco, inquit, fluvii nomine nisi humani generis decursio designatur, sed quasi ad ima descendendo pertransit, qui autem
appel-

appel-
jam u-
tis? B-
tum v-
manu-
ad rec-
dam i-
Christ

Q-
vande
lib. 4.
net di-
thorita
ad fir-
modo
quoni-
unde
rem u-
lentic
sunt,
Et
cutus
Quoa

appellatione Iordanis signatur, nisi qui jam imbuti sunt Sacramento Baptismatis? Behemoth iste à mundi origine exortum vix paucis electis evadentibus humanum genus ad ima defluens, usque ad redemptionis tempora, quasi quendam in se fluvium traxit. Alios sub Christianitatis nomine devorat.

XI. Pauci salvantur.

Quòd si attendamus paucitatem salvandorum, quis non percellatur? *Esdrae lib. 4. cap. 18.* Qui licet non oraculum sonet divinum, magnam tamen habet auctoritatem, & à non paucis SS. Patrum ad firmanda dicta adducitur. Quomodo interrogabis terram & dicet tibi, quoniam dabit terram multam magis, unde fiat fictile, parvum autem pulverem unde fiat aurum: sic & actus presentis sæculi. Multi quidem creati sunt; pauci autem salvabuntur.

Et *cap. 9.* Respondi & dixi, olim locutus sum & nunc dico, & postea dicam. Quoniam plures sunt qui pereunt, quàm qui

qui salvabuntur, sicut multiplicatur fluitus super guttam.

Ad priorem locum videtur respexisse *S. Macarius hom. 15.* Quemadmodum aurum à copiosa arena dilutum invenitur, suntque grana exigua instar milii sic quoque ex multis pauci sunt probati. Ad posteriorem *S. Aug. serm. 32. de verbis Domini.* Aream video, & grana quaero, & vix videntur grana quando are trituratur: sed venturum est ut ventiletur. Pauci ergo qui salvantur in comparatione multorum periturorum.

Sed utrumque confirmabit *apud Baron ad ann. 976. S. Nilus Abbas,* ubi asserit ex decem millibus, vix unum salvari, & hanc fuisse doctrinam *SS. Basilii, Chrysostomi, Ephrem, Theodori Studitæ, imò & Apostoli ipsius, nec non S. Evangelii.* Quia sicut nunc misericordia Dei ultra modum apparet, ita se ostendet severitas in judicio. *S. Bern. in Epiph. serm. 1.* Sicut benignitas, (in Nativitate Christi) apparuit ultra omnem spem, ultra omnem æstimationem: Similem
 expe-

expect
nem.

Et

Veniet

verter

pularu

miseri

tum ac

veniet

furibu

Et

discer

ter ste

qui ip

de hac

cum r

stia r

seorum

At

pore

addux

xima

mum

dat g

Tertul

expectare possumus iudicii districtio-
nem.

Et Dom. 1. post Octav. Epiph. serm. 1.
Veniet non expectantibus tanquam re-
vertens à nuptiis, tanquam potens cra-
pulus à vino, verè ebrius & immemor
miserationum suarum, tunc enim quan-
tum ad illos obliviscetur misereri Deus,
veniet in ira & indignatione tanquam
furibundus.

Et de verbis: Vidi Dominum serm. 2. Non
discernet inter glebas, qui discrevit in-
ter stellas? examinabit certè argentum,
qui ipsum quoque aurum probavit, &
de hac re omnes præmoniti videmur,
cùm nobis dictum. *Nisi abundaverit ju-
sticia vestra plusquam scribarum & phari-
sæorum, non intrabitis in Regnum coelorum.*

Atq; ita paucos salvari suo illo tem-
pore SS. Patres credebant quos S. Nilus
adduxit, quando inter Christianos ma-
xima fervebat sanctimonia: quotus de-
mum his corruptissimis temporibus eva-
dat gehennam? Ausus est illis sæculis
Tertullianus Scapulæ viro Gentili, ita
Chri-

Christianorum producere sanctitatem. Nos, quos sacrilegos existimatis, ne in furto unquam deprehendistis, nedum in sacrilegio: aliunde sumus noscibiles, quam de emendatione vitiorum pristinorum, in quibus jacebamus quando eramus Ethnici?

Quis hoc nostro sæculo possit Judæis aut Hæreticis objicere? quod aliud negotium, (id est crimen) Christianus, nisi suæ sectæ? quem incestum, quem crudelem tanto tempore nemo probavit. Pro tanta innocentia, pro tanta probitate, pro justitia, pro pudicitia, pro fide, pro Deo vivo, cremamur. *Et Apologet. c. 39.* ita Ethnicos alloquitur. Dilectionis operatio notam nobis meruit penes quosdam, vide inquirunt, quam se diligunt, & pro alterutro mori sint parati. *Et rursus.* Non prius (apud Christianos) discumbitur quam oratio ad Deum prægustetur; editur quantum esurientes capiunt; bibitur quantum pudicis est utile; ita saturantur ut qui meminert, etiam per noctem adorandum sibi Deum;

um ; ita fabulantur ut quæ sciverunt
Deum audire &c.

At nos S. Bernardus si videret forte
in illa erumperet, in quæ suo prorupit
ævo. Non est nisi amor turpis in hoc
sæculo, neq; fides securo, quia omnia
quæ ejus sunt contaminantur superbiâ,
avaritiâ, cupiditate, & luxuriâ. Reces-
sit enim lex à Sacerdotibus, justitia à
Principibus, consilium à Senioribus, Re-
ligio à Clericis, reverentia à subditis,
amor castitatis à virginibus, pudicitia à
conjugatis.

Neq; hæc de Gentilibus dixit : Ut illa
blandientium sibi explicatio suffocetur.
Paucos scilicet salvari, quia licet Chri-
stiani plurimi evadant, multò tamen
plures Gentilium pereant. Certè & S.
Bernardus de Christianis dixit. Et *sal-
vianus lib. 3. de gubern.* Quid aliud cun-
ctorum negotiantium vita, quàm perju-
rium ? quid aliud Curialium, quàm ini-
quitas ? quid aliud officialium, quàm
calumnia ? quid aliud militantium,
quàm rapina ? De Christiano nobis no-
mine

mine blandimur, cùm utiq̃ue hoc ipso magis per nomen Sacratissimum rei simus, qui à sancto nomine discrepamus. Nam & idè plus sub Religionis titulo Deum ludimus, quia positi in religione Christiana peccamus.

XII. Demùm sequitur æternitas.

Jam finita omnia, transit mundus; transit vitæ nostræ via: æternos annos qui nos manent aut *semper felices*, aut *semper maledictos* expendamus. Nam hic tandem omnibus consistendum: & ubi constiterimus, ibi *semper* erimus, *Erimus semper*. Quid nam hoc *semper*: tamdiu, quamdiu Deus erit Deus. Et hoc pro uno mortali crimine! & in omni suppliciorum genere! in omni. Eheu miseri in perpetuum miseri! sine fine miseri! Mille, & mille, & mille transeunt anni, de suppliciis, de sensu doloris decesit nihil.

O æternitas! Cogito mille annos, cogito mille millies annos, tot annorum miliones cogito, quot arenulæ in uni-

versa

versa
in firm
cogita
propo
Quis
Fumua
la secu
quid h
diu D
morta
mors
pari t
nec m
omnis
In dieb
non in
mors f
Qu
est ut
Deum
Moral
ejus n
ciatur
& vi
sempe

versa terra, guttæ in mari, quot puncta
 in firmamento inscribi possunt, nihil
 cogitavi. Finiti ad infinitum nulla
 proportio. O æternitas! O æternitas!
 Quis par est ferendis æternis ignibus?
*Fumus tormentorum eorum ascendet in secula
 seculorum.* Quis est hic qui dicet?
 quid hoc? *in secula seculorum?* Quàm
 diu Deus existet, quàm diu anima im-
 mortalis vivet. O finis sine fine! O
 mors omni morte gravior. Semper
 pati tantos cruciatus qui necare possint,
 nec mori posse. Præclusa omnis via,
 omnis spes, si in orcum decidisti. Apoc. 9.
*In diebus illis quærent homines mortem, &
 non invenient eam: desiderabunt mori &
 mors fugiet ab eis.*

Quia ut S. Greg. 4. Moral. 44. Iustum
 est ut qui in suo æterno peccavit contra
 Deum, in Dei æterno puniatur. Et 5.
 Moral. Cujus vita mortua fuit in culpa,
 ejus mors semper vivit in pœna. Cru-
 ciatur & non extinguitur. Moritur
 & vivit. Deficit & subsistit. Finit
 semper & sine caret.

H

Æter-

Æternitas, est duratio semper præ-
sens, & stabilis immutabilitas successio-
ne carens. Est unum perpetuum ho-
die. Est ævum ævorum quod non inte-
rit, sed eodem modo semper se habet.
Est status cujus totum est esse simul.
Est axis immobilis, circa quem volvitur
rota hujus temporis. Est circulus cu-
jus centrum ubique, circumferenti-
nusquam. Hic ergo mihi si peccavi, &
non egi condignam poenitentiam, in
poenis decurrendus: Si egi bene, in gau-
dio tenendus. In hoc axe consisten-
dum, & vel in lætitia inenarrabili, ve
in tormentis quæ intellectus non capit.
Quam diu? *semper*. Quando finietur?
Nunquam. Ignibus uretur miser, &
semper tolerabit; & semper futura tor-
menta metuet, & finem nunquam spe-
rabit. O vitam mortiferam! O mor-
tem immortalem. *Isai. 66. Vermis eo-
rum non morietur & ignis non extinguetur.*

*S. Aug. lib. de spiritu & litera cap. 56. cit
à Granat. in Duce pecc. Peccata detegen-
tur, rei punientur, & hoc totum pe-
renne*

præ- rone: quisquis enim ad tormenta ibit
 cesio- amplius non exhibit, dolor combustio-
 in ho- nis eos foris cruciabit, poena cæcitat
 in inte- intus obscurabit.

Quid ageres nunc pro salute tua Iuda
 Iscarioth, si tot annorum tibi daretur
 spatium ad poenitendum, quot tu & pec-
 cator annis peccas? Vereor nè tibi oc-
 cinat ex Isai. 14. *infernus subter te contur-
 batus est, in occursum adventus tui suscita-
 bit tibi Gigantes. Omnes Principes terræ
 (illius scilicet maledictæ,) surrexerunt de
 solis suis: omnes Principes Nationum. Uni-
 versi respondebunt & dicent tibi. Et tu
 vulneratus es, sicut & nos, nostri similis
 effectus es. Detracta est ad inferos super-
 bia tua, concidit cadaver tuum, subter te
 sternetur tinea, & operimentum tuum erunt
 vermes.*

Et tu Cain qui antiquissimus & in
 supplicis, quotam æternitatis partem
 absolvisi? Nullam, nullam, nulla hic
 prima, nulla ultima, infinita est. La-
 mentaris illis verbis Iob. 16. *Collegit fu-
 rorem suum in me, & comminans mihi in-*

fremuit contra me, hostis meus, terribilibus oculis intuitus est: aperuerunt super me ora sua, & exprobrantes percusserunt maxillam meam, satiati sunt poenis meis. Concluserunt me Deus apud Iniquum, & manibus impiorum tradidit me. Ego ille quondam opulentus repente contritus sum, tenuit cervicem meam, confregit me, posuit me quasi in signum, circumdedit me lanceis suis, convulneravit lambos meos, non pepercit & effudit viscera mea: concidit me vulnere super vulnus, irruit in me quasi gigas.

Et tu formose Absalon, & tu Consultissime Achitophel, & tu voluptuose Epulo quando finietis vestra supplicia? Iob. 19. ejulat quisq; vestrum. Destruxit me undiq; & pereco, & quasi evulsa arbori abstulit spem meam. Iratus est contra me furor meus, & sic me Deus habuit quasi hostem suum. Simul venerunt latrones ejus, (dæmones) & viam sibi fecerunt per me, & obsederunt in gyro tabernaculum meum. Fratres meos longè fecit à me, & noti mei quasi alieni recesserunt à me, dereliquerunt me

propin-

propinqui mei, & qui noverant me obliti sunt mei.

Sed jam oculos levemus in cœlum: Audiamus quid inde ad nos veniat. Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ Deus præparavit diligentibus se.

Sed quid si oranti pro nobis alicui Sancto ibidem dicatur. Ierem. 10. Tu ergo noli orare pro populo hoc, & ne assumas pro eis laudem & orationem, quia non exaudiam in tempore clamoris eorum ad me, in tempore afflictionis eorum. Quid est quòd dilectus meus in domo mea fecit scelera multa? Et cap. 14. Noli orare pro populo isto in bonum, cum jejunaverint non exaudiam preces eorum, & si obtulerint holocausta non suscipiam ea. Et cap. 15. Hæc dicit Dominus. Qui ad mortem, ad mortem: & qui ad gladium, ad gladium: & qui ad famem, ad famem: & qui ad captivitatem, ad captivitatem.

Misericordiam, Misericordiam Domine. Verùm convertamur quàm primum ad Dominum nostrum. Scinda-

mus corda nostra in fletu & planctu induamur sacco & cilicio: emendemus in melius quæ malè egimus. Multa est misericordiæ Dominus, sed non differamus. Apoc. 10. *Et Angelus quem vidi stantem super mare & terram, levavit manum suam ad coelum, & juravit per Viventem in secula seculorum qui creavit coelum & ea quæ in eo sunt, & terram & ea quæ in ea sunt. Quia tempus non erit amplius.*

Sed quid? Contingit, quod scripsit, s. *Ephrem serm. de vita ac morte uniuscujusq.*

Et ista omnia novimus ac scimus: quodque gravius est, ipontè interim peccamus; & propterea nullam à Deo veniam consequimur, quia non ex ignorantia sed scientes erramus. Scripturas quidem Sacras audimus & collaudamus, sed quæ dicuntur non facimus. Quare hortor & obsecro ut non solum auditores simus, sed & factores.

Saltem subinde in nos redeamus & nos aliquando recolligamus, pro quo serviet sequens Methodus.

METHO-

METHODUS

se se

MENSIBUS SINGULIS
RECOLLIGENDI.

PATRIBUS-FAMILIAS
præsertim in Republica occupa-
tis, accommodata.

Recollectionis mensuræ motivum.

Rerum suarum admodum incur-
ritus, & damnorum temporalium
periculis expositus censeretur ille
Paterfamilias, qui non semel, saltem in
mense quolibet, rationes accepti & ex-
positi diligenter recognosceret: & mo-
dum statueret, lucra neglecta, damna-
que incurfa resarciendi: aut saltem ex-
inde evitandi. Multò autem periculo-
sius ageret, & animæ suæ incurius ma-
gis censeretur homo ille, qui non sal-
tem pari diligentia, singulis mensibus
semel consideraret: quæ in negotio
æternæ suæ salutis damna fecerit, lucra-

que neglexerit: statueretque exinde
cautius utiliusque operari: ut tandem
fiat arbor digna paradiso, adferens fru-
ctus duodecim, per menses singulos reddens
fructum suum. (Apoc. c. 22.) id est: Sta-
tui in quo DEUS ipsum collocavit, cor-
respondentem.

*Quaedam pro recollectione utili-
ter facienda, notanda.*

I.

Cum homo in aliquo Reipubl. officio
constitutus duplicem gerat perso-
nam; privatam scilicet, quâ sibi; &
publicam, quâ aliis vivit; consequenter
talis, in qualibet recollectione menstrua,
se reflectere debet: an omnes utriusque
personæ numeros (quorum rationem
Deus suo tempore ab ipso exiget) im-
pleverit. Siquidem scire debet, se li-
cet domi vir bonus sit, non tamen eo
ipso bonum Principis vel Reipublicæ
esse ministrum, & è converso.

2. Perfectio utriusque istius personæ
consistere videtur in tribus hisce pun-
ctis.

Etis. 1. Ut homo nihil committat sibi prohibitum: aut omittat sibi undecunque præceptum. 2. Ut ea omnia, quæ ei agenda vel omittenda incumbunt, obeat eâ perfectione, quâ ab ipso fieri possunt. 3. Ut illa peragat vel omit-
tat: præcisè vel saltem primariò, quia Deus illa mandat: vel saltem taliter ab ipso fieri desiderat.

Faciendæ recollectionis tempus.

SI sub finem mensis elapsi: vel initium secuturi, facturus est Sacramentalem Confessionem v. g. primâ Dominicâ mensis ad lucrandum Indulgentias plenarias, quæ tali die semper obtineri possunt in quovis templo Societatis Jesu, vel in Confraternitate S. Rosarii, &c. utiliter & compendiosè menstruam recollectionem faciet unâ cum examine conscientiæ: quod istâ ratione domini accuratiùs faciet, ad confessionem majori cum integritate & fructu peragendam. Alioquin Recollectio hæc est peragenda ultimo die mensis, vel si in il-

lum incidat aliquod impedimentum, die immediatè illum præcedente vel subsequente. Si enim non servetur dies stabilis, periculum erit sensim recollectionem diutiùs differendi, subinde etiam negligendi, & tandem penitus omit-
tendi.

Recollectionis faciendæ praxis.

De faciendæ Recollectioni deputato, sumatur aliquod tempus à negotiis magis vacuum: oclusoque cubiculo, ac collocatis supra mensam calamo, chartâ, & atramento: ut mox annotari possit, si quid in Recollectionis decursu occurrat (ne postea memoriâ excidat) annotandum.

I. Gratias aget Deo, quòd ipsum mense elapso non solum in vita conservaverit, sed etiam multa animæ corporisque pericula ab eo averterit, & multa beneficia, etiam ei ignota, contulerit: gratiamque petat cognoscendi, quâ ratione iis fuerit usus, & uti debuerit: his, vel similibus verbis:

Omni-

OMnipotens sempiternæ DEUS! sis in æternum benedictus, quod me ex nihil^o creatum, & dilecti Filii tui sanguine ac morte redemptum, hucusq; (dando spatium poenitentiae) in hac vita conservaveris: & multa beneficia auxiliaq; etiam mihi ignota, per vitam meam universam; præsertim mense hoc elapso, contuleris. Utinam illis usus fuisssem ad gloriam tuam, salutemq; meam, ad quam procurandam tu illa mihi contulisti. Largire nunc mihi coeleste lumen, ut videam, in quibus hoc elapso mense Divina Majestati tuæ displicui: & gratiam exinde tibi, usq; in finem vitæ meæ, perfectius servandi.

Mox sedens vel deambulans secum recognoscat: an præstiterit ea, quæ se præstaturum mense elapso proposuerat. Si quæ neglexit, sequenti mense, se ea impleturum proponet; vel si res amplius integra non est, aliquod aliud opus bonum sequenti mense peragendum substituet. 3. Recollectionem aggreditur, hoc modo:

PUN.

METHODUS.
PUNCTUM I.

I.

CONsiderabit: an probabiliter con-
fidere possit, se esse in gratia DEI:
ita, ut si mox moriendum foret, esset
in DEI iudicio, cum spe æternæ salu-
tis compariturus. Quodsi excusâ
aliquantulum conscientiâ, sentiat se
unius, vel etiam plurium peccatorum
mortalium reatu gravatum: in genua
provolutus, conetur elicere contritio-
nem, cum proposito peccata illa, quàm
primùm commodè fieri poterit, clavi-
bus Ecclesiæ subijciendi, & exinde re-
lapsûs pericula vitandi: quantum illa,
salvis ejus officiis, & sine gravi incom-
modo, vitari possunt, hac ferè for-
mulâ:

*Alleget Phariseus sua merita ad captan-
dam apud homines gloriam; ego cum Publi-
cano fateor mea scelera ad impetrandam
suam gratiam, super omnia amande, simul-
que*

que summe metuende DEUS! Detestor proinde incredibilem fatuitatem meam, quâ ausus fui mandata tua contemnere, non considerans, quàm terribile sit incidere in manus DEI viventis. Accusò ingratitude-
nem meam, quâ amorem meum tot titulis tibi debitum, à Te, ad viles & omni amore præ Te, indignas creaturas, converti. O utinam morte meâ ea quæ tam flagitiosè egi, reddere possem infecta! libenter illam subirem, exindeq; subibo potius, quàm ut à Tuo amore, servitiòq;, per lethale ullum peccatum, recedam: Tibi soli peccavi, mea maxima culpa.

2. Si conscientia illum de mortali delicto non arguit: vel postquàm peccata sua dicto modo fuerit detestatus perget (sedens vel deambulans) considerare culpas elapso mense à se tam in Republica, quàm domi, commissas.

IN

METHODUS
IN PUBLICIS.

Omissione.

PErpender : an ludendo, otiando, diutiùs dormiendo, minùs utilibus actionibus, ex sensualitate, curiositate, laboris sibi incumbentis tædio, se se occupando, distulerit promovere actiones præsertim miserabilium personarum, quibus omnis expeditionis dilatio gravis est. An similibus de causis neglexerit actiones proponendas inspicere, earumque merita, eo quod res quælibet exigit, studio, examinare; ut solidè juxta æquitatem posset sententiam suam ferre. An respectu humano, aut aliâ aliquâ passione inordinatâ, Spei, timoris, odii, amoris præpeditus omiserit in concilio proferre ea, quæ pro justitia, innocentia, religione, bono Principis publico, utiliter à se dici posse credebat.

Com-

Commisfione:

An ex æmulatione, obftinatione, ambitu, impediverit bonorum effectum confiliorum. An feminârit odia, factiones, diffidentias, calumnias. An prefferit dignos Reipublicæ officiis viros, ſibi invitoſ. An ut placeret Principi, vel ſummo Magiſtratui, Pauperes exactioſum pondere affixerit. An juſtitiam tam diſtributivam quàm commutativam torſerit pro Amico vel ratione ſui commodi, iniquè illam protraxerit. An aulicis duplicitatibus ſimplices traduxerit, illiſque nocuerit. An publica Principis emolumenta juſta, ſuis poſtpoſuerit. An ſervaverit accuratè juramentum Principi præſtitum. Expediſt autem illud (etiã ſi memoriâ recalleat) legi, & benè conſiderari, unâ cum inſtructione ſuo officio propriâ.

IN

METHODUS
IN BONIS ET
DOMI.

Omissione.

Considerabit: An omiserit (cùm facile potuisset) procurare: ut Domestici, aliique ejus gubernationi subiecti, DEI mandata, Ecclesiæque præcepta, servarent. An eos sine necessitate occupando, causa fuerit, ut diem festum, servilia opera faciendo, aut Sacrum omittendo, violaverint. An distulerit, aut etiam neglexerit satis facere obligationibus, quas contraxit ex ære alieno: Confessarii, aliûsve potestatem illam habentis, mandato: propriis promissis DEO vel homini factis: aut bonis propositis, quæ aliquando religiosè concepit, & fors etiam incepit utiliter praticare. An denique omiserit præstare ea, quæ probabiliter judicabat sibi à Deo inspirari.

Com-

Commissionis.

An in prosecutione objecti privati, sibi que utilis, vel delectabilis, non præjudicaverit tertio. An non præbuerit vel positivè scandalum, vel negativè: non dando bonum exemplum, ubi illud dare tenebatur, ad mala proximi avertenda, vel bona procuranda. An subditos nimis operis & tributis vexaverit. An horum etiam sibi debitorum nimis rigidus exactor fuerit. An decimas vel alia spectantia ad Ecclesiam vel cultum divinum, ad se traxerit: vel ab officialibus suis id fieri permiserit. An curam habuerit, quantum ad ipsum attinebat, Religionis & cultus Divini, bonorumque morum, in suis bonis: atque in primis Justitiam suis administrari: non nimis diu carceribus emacerari suos subditos: Matrimonia non impediri: pupillos & viduas non vexari: sed juvari mandaverit, & efficaciter procuraverit.

PUN-

PUNCTUM II.

I.

IN rebus, alioquin licitis, potest quis peccare (licet, per se loquendo, non nisi venialiter) excedendo in prosecutione voluptatis seu delectationis, quæ percipitur in usu illarum rerum: puta: cibi, potûs, Conjugii, lusûs, aliisque relaxationis, dignitatis, honoris, vestium, opum &c. Considerabit proinde, an in istis permiserit abripi se nimio voluptatis affectu: & cogitabit de praxi sensum se concludendi intra limites decentiæ, & rectæ rationis: quoad temperantiam, modum, tempus, in talium rerum usu. Et si quid speciale statuerit, annotabit.

2. Considerabit: an non posset majore cum perfectione obire actiones, quas ex obligatione aut devotione peragere solet: v. g. cum majori decentia Sacrificio Millæ interesse: cum majore perfectione statas suas preces perficere: cum majore circumspectione in audientiis, quas apud Principes habet:

bet: v
aliisque
rere.
occurr

Quia
lita
uxta q
antur
perage

I. C
bum, p
xatione
sola se
animal
cuilibet
est rati
ræ no
confer
quod e

2. C
ex obli

et : vel aliis ipse exhibet, conviviiis, liisq̄ue hominum congressibus, sese gerere. Et si quid speciale statuendum occurrat, annotabit.

PUNCTUM III.

QVia actionum humanarum moralitas commensuratur apud DEUM iuxta qualitatem intentionis, quâ obediuntur : considerabit, quâ intentione peragere sua soleat.

1. Circa Actiones corpori debitas, cibum, potum, vestitum, somnum, relaxationes, &c. An illa obeat sistendo in sola sensuum oblectatione, quod est animale. An verò ob honestatem cuilibet tali operi intrinsecam : quod est rationale. An denique quia naturæ nostræ auctor, vitæ ac valetudini conservandæ, talia à nobis fieri vult : quod est in genere perfectum.

2. Circa actiones quas domi & foris ex obligatione vel liberâ suâ designatione

ne

ne obit : v. g. convivia, famulos, familiariam : equos, currus, suppellectilem, activas, passivasque visitationes, externam pompam, in conciliis aliisque publicis officiis adimplendis diligentiam : in operibus misericordiae aut justitiae exercendis benignitatem : in religionis, aliamque virtutum exercitiis (praesertim quae in hominum oculos incurrunt) assiduitatem. Considerabit, an ista obeat ex vanitate : quod est vitiosum, opera etiam optima depravans. An ex consuetudine, naturali inclinatione, sine ulla reflexione aut intentione : quod est otiosum, opera ferè relinquens indifferentia. An ex motivo decentiae : quod est laudabile, opera morali bonitate exornans. An denique quia DEUS illa mandat, vel in illis sibi complacet : quod est perfectum, opera honesta (in peccatore quidem de congruo, in iusto autem infallibiliter & de condigno) gratiae divinae aeternaeque gloriae meritoria reddens. Id verò vel maximè disquirat : num pallio Religionis, seu praetensâ ratione

atione statûs texerit ornâritque privatam suam ambitionem, utilitatem vel commoditatem. An autem potius hanc publico Religionis, Principis & Statûs bono voluerit ancillari : utrumque autem ad ultimum omnium nostrarum actionum finem, id est, GLORIAM DEI fideliter direxerit : adeoque an etiam illatas sibi ut privato injurias publicè vindicârit : aut condonârit, amore potius Dei, quàm animo dissimulandi, ex sui privati statûs ratione.

His perpensis concipere conabitur desiderium omnia sua exinde quàm optimâ intentione perficiendi, & assecurandi perseverantiam seu gratiam finalem : quàm nemo ita mereri potest, ut infallibiliter illam sit consecuturus, cùm nemo tam justus sit, quin possit adhuc in peccatum cadere, & æternùm perire. Unde, *beatus homo qui semper est pavidus, (Proverb. 28.) Et : Qui se existimat stare, videat ne cadat, (1. Cor. c. 10.)* Igitur nemo debet sibi ob opera sua bona salutem æternam certò polliceri : vel ob
opera

operamala, de illius consecutione desperare : sed fiduciam suam fundet, 1. Supra Christi Redemptoris nostri mortem & merita, quæ nobis copiosè & valdè efficaciter applicantur in rectâ & religiosâ frequentatione Sacramentorum, præsertim Communionis, in qua nobis datur Christi Corpus & Sanguis, in æternæ salutis pignus, Christo ipso promittente : *Qui manducat me, & ipse vivet propter me.* (Joan. c. 6.) 2. Supra intercessionem Sanctorum, præsertim Beatæ Virginis Deiparæ, quæ misericordiæ Mater est, & peccatorum refugium, quam proinde affectu filiali prosequi nos oportet, ut ipsâ intercedente fiamus *coheredes Christi.* (ad Rom. c. 8.) Filii ejus naturalis. Jubeimurque assiduè illam rogare, ut finalem gratiam nobis impetret, cum Angelicam salutationem sic concludimus : *Ora pro nobis peccatoribus, nunc & in hora mortis nostræ Amen.*

RECOLLECTIONIS

Conclusio.

His absolutis : in Calendario
 inspiciet, qualia festa in
 mensem sequentem incidant, &
 proponet mense illo perficienda
 aliqua opera religionis, mortifica-
 tionis, misericordiae, alteriusve
 virtutis, statui suo temporiq̄ue ac-
 commodata : specificando dies &
 occasiones, in quibus credit se illa
 quam convenientissimè peragere
 posse : illisq̄ue in charta annota-
 tis, gratiam DEI implorabit ad
 illa omnia, quam perfectissimè
 adimplenda. Idq̄ue in hunc ferè
 modum :

Omnipotens sempiternae DEUS : sub
 cuius nutu vita, mortisq̄ meo mo-
 menta decurrunt ! ecce pauca aliqua,
 eaq̄ divino tuo conspectu indigna desi-
 deria concepi, mense sequenti Tua Ma-
 jesta-

*jestati, pro modulo serviendi. Suscipe
 illa eâ benignitate, quâ duo minata,
 qua pauper vidua in gazophylacium
 miserat, (Marci 12.) approbâsti. Et
 da gratiam vel illa, qua concepisti ad sa-
 lutem meam gloriamq; tuam fideliter
 adimplendi, atq; cum meritis unige-
 niti tui Filii ea salubriter uniendi.
 Inter peccandi pericula, qua fortassis
 multa hoc instante mense me cingent,
 me in amore tuo immobilem custodi.
 Et si à te fortassis statutum est, ut hoc
 mense anima mea ex hoc corpore mi-
 gret: fiat ô DEUS voluntas tua.
 Solummodò: quoniam neminem vis
 perire: sed omnes salvos facere: il-
 lam admitte ad gloriam, ad quam
 eam creâsti, ut ibi te amet, laudet ac
 glorificet in aeternum, Amen.*

*Judicium durissimum, his,
 qui præsunt, fiet.*

(Sapient. c. 6.)

ACTUS

ACTUS CONTRITIONIS

MANE ET VESPERE

Exercendus, ad obtinendam remissionem peccatorum.

Domine mi JESU CHRISTE, verus Deus & homo, Creator & redemptor meus : Quoniam tu es qui es, & quia amo te super omnia.

Pœnitet me ex toto corde, quod te offenderim.

Et propono firmiter nunquam amplius peccare, & omnes peccandi occasiones evitare, confiteri & implere pœnitentiam qua mihi injuncta fuerit. Condono simul amore tui ex corde omnes offensas, quibus laesus forte sim, à quovis proximorum meorum.

I

Et

Et si quispiam habeat contra me, unde jure coram te queratur, propono ex animo me proxima occasione ipsi satisfacturum.

Omnia deniq; opera mea, & afflictiones, ac totam vitam tibi offero in satisfactionem meorum peccatorum.

Et quemadmodum suppliciter a te peto: Sic confido in bonitate tua, & misericordia infinita, quod ea merito tua pretiosa passionis, & mortis, mihi remissurus, & gratiam largiturus sis ad me emendandum, & ad perseverandum ad mortem Amen.

1056

SUMMARIUM HUIUS OPUSCULI.

CAPUT I.

Grave jugum super seculares.

- 1. Quia salus illorum in lubrico. pag. 1
- 2. Quia laqueos incidunt Diaboli. 2
- 3. In medio malorum vivunt. 2
- 4. Aliquando pro suis meritis in hac vita recipiunt mercedem. 5
- 5. A domesticis habent salutis periculum. 5
- 6. Raro habent animæ directorem. 5
- 7. Ex vanitate habent noxam &c. 6
- 8. Obligantur ad sanctimoniam. 7
- 9. Obligantur ad mundum odio habendum. 9
- 10. Discrimen habent tam à bono quam à malo successu. 10
- 11. Mundus decipit. 11
- 12. Mundus multis afficit molestiis. 11
- 13. In sæculo pauci sancti. 13
- 14. Pauci salvantur. 13
- 15. Et

SUMMARIUM

15. Et pueri subjacent his periculis. 15
 16. Qui sunt in conjugio sunt miseri. 16
 17. Divites in asfiduis angustiis. 21

CAPUT II.

*Grave Jugum super Eccle-
 siasticos.*

1. Quia reditus habent onerosos. 24
 2. Ad magnam sanctitatem obligantur. 26
 3. Peccata Sacerdotum graviora. 30
 4. Obligantur ad Exemplaritatem. 32
 5. Periculum iminet ne indignè Sacri-
 ficium accedant. 33
 6. Strictius Judicabuntur. 38
 7. Quia etiam alienorum peccatorum
 rei. 40
 8. Non est qui pro eis oret. 40
 9. Quia Sacerdotes malæ vitæ sunt spe-
 cialiter maledicti à Deo. 41

CA-

Hujus OPUSCULI.

CAPUT III.

*Grave Jugum super Prælatos
in Ecclesia.*

1. Quia difficulter salvantur. 48
2. Magna solitudine subditos curare debent. 49
3. Quia hæc cura eget magnâ patientiâ. 50
4. Magnâ charitate. 51
5. Magnâ sanctitate. 52
6. Magnâ scientia. 52
7. Magnâ lenitate. 53
8. Magno labore. 54
9. Magna exemplaritate. 55
10. Etiam pro aliis punientur. 57
11. Ratio illis talentorum incumbit. 58
12. Debent esse à Deo vocati ad suum munus. 58
13. Caveant ne aliquem scandalizent. 61

SUMMARIUM.

CAPUT IV.

*Grave Jugum super omnes
servos Dei.*

1. Ignorantia status nostri in supernaturalibus. 64
  2. Persecutio virtutem sequitur. 64
  3. Ob parvorum neglectum sæpe veniunt ad interitum. 68
  4. Et tamen parvis lapsibus sumus obnoxii. 71
  5. Sæpe nec puras habent, nec veras virtutes. 72
  6. Multa pericula à se ipsis patiuntur. 73
  7. Si non ferventer Deo serviunt, in magno sunt discrimine. 78
  8. Debent omnia perfectissimè operari. 83
  9. In fervore sæpe superantur in suo genere à filiis hujus mundi. 84
  10. Nec satis est mala cavere, nisi bona fecerimus. 86
  11. Debent practicè cognoscere Deum. 87
12. Ma-

Hujus OPUSCULI.

12. Magnam debent querere humilitatem. 88
13. Vitia excisa repullulant. 89
14. Judicia Dei admiranda & occulta. 90
15. Quia nesciunt an illis sint peccata dimissa. 92

CAPUT V.

Grave Jugum super Peccantes.

1. Miseria peccantis, quoad animam. 96
2. Quia per peccatum homo fit mancipium diaboli. 98
3. Si alios scandalizent gravi subjacent iudicio Dei. 99
4. Per peccatum homo sacrificium offert daemioni. 102
5. Est certè mensura peccatorum etsi ignota nobis. 106
6. Peccatum multa mala affert in corpore & temporalibus. 108
7. Hæc

SUMMARIUM

7. Hæc ipsa mala etiam peccatum veniale ex parte inducit. 111
8. Alii effectus peccatorum venialium. 114
9. Venialia præparant ad mortale. 116
10. Mortale trahit in aliud mortale. 117
11. Facit ut Deus nesciat peccatorem. 119
12. Merita destruit, mortificat, mala revocat. 119
13. Unius peccatum tota sæpe regna evertit. 120
14. Beneficia promissa avertit peccatum. 123
15. Reliquæ peccati immanitates. 123

CAPUT VI.

Grave Jugum super pœnitentes.

1. Quia sæpe fit pœnitentia ludicra. 128
2. Sæpe inefficax propositum. 130
3. Pœnitentia debet esse digna. 131
4. Modus pœnitendi durus. 134
5. Quos

Hujus OPUSCULLI

5. Quos male poenitet, augment poenam. 136
6. Raros verè poenitet. 137
7. Quos poenitet, debent vitam emendare. 138
8. Post poenitentiam peccare est gravius. 139
9. Poenitentia ad mortem dilata, dubia. 140
10. Peccatorum deliberatè admissorum difficilis venia. 141

CAPUT VII.

Grave Jugum super omnes.

1. Quia ad miseras nascimur. 143
2. Si non affligamur, male agitur nobiscum. 144
3. Omnibus Inimicus insidiatur. 145
4. Omnes se debent abnegare. 146
5. Prædestinatio Dei occulta. 147
6. Signa prædestinationis, non in omnibus reperiuntur. 149
g. Et-

SUMMARIUM Hujus OPUSCULI.

7. Etsi habuerimus signa prædestinationis, sumus incerti de perseverantia. 151
8. Judicium Dei rigidum. 152
9. Omnes oportet ante Tribunal Dei Judicis comparere. 153
10. Pauci Salvantur. 161
11. Demum sequitur Æternitas. 166
- Methodus se singulis mensibus recolligendi. 173

F I N I S.

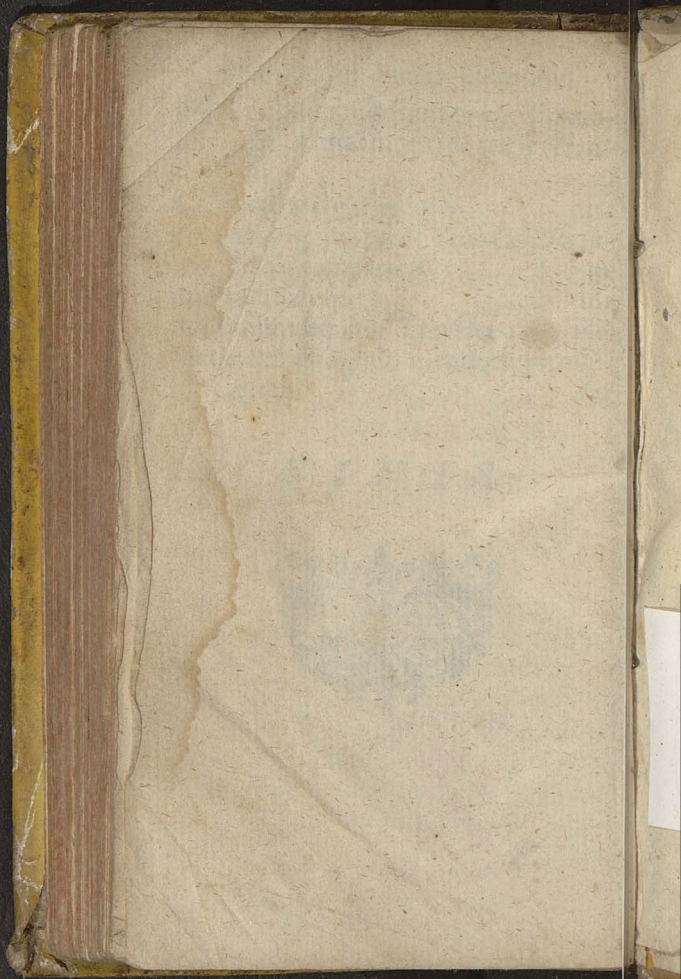

BIBLIOTH. UNIV.

JÆLLÖNDICÆ

51
-l.
atio-
ran-
151
152
ei Ju-
153
161
166
olli-
173

100

Biblioteka Jagiellońska

stdr0016968

